

Gorenjski Glas

PETEK, 4. FEBRUARJA 2022

LETO LXXV, ŠT. 10, CENA 2,20 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

V Pekingu se začenjajo olimpijske igre

Slovesnost ob odprtju 24. Zimskih olimpijskih iger v Pekingu na Kitajskem se bo začela danes ob 13. uri. V krogu favoritov za medalje so tudi slovenski športniki. Olimpijski ogenj bo danes zagorel tudi v Kranjski Gori.

MAJA BERTONCELI

Kranj – Peking po poletnih olimpijskih igrah leta 2008 tokrat gosti še zimske olimpijske igre. Športniki se bodo za odličja borili na 13 prizoriščih. Prve kompletne medalje bodo podelili jutri.

Glede na rezultate v letošnji sezoni na medalje lahko upravičeno računajo tudi slovenski olimpijci. Ekipa šteje 42 športnikov. Pod slovensko zastavo na zimskih olimpijskih igrah nastopajo od Albertvilla leta 1992. Na petih igrah od takrat so osvojili skupaj 17 medalj, na zadnjih v Pjongčangu pred

štirimili leti dve. Biatlonec Jakov Fak je bil srebrni na posamični tekmi, deskar Žan Košir pa je v paralelnem veleslalomu osvojil svoj drugi bron. Oba sta tudi v Pekingu. Košir bi danes na odprtju iger z Ilko Štuhec moral nositi slovensko zastavo, a je bil po prihodu v Peking pozitiven na covid-19, tako da ga je zamenjal njegov deskarski kolega Rok Marguč. Tržičan čaka na dva zaporedna negativna izvida testa, pred odhodom na Kitajsko je napovedal boj za novo medaljo. Deskarje tekma v paralelnem veleslalomu čaka v torek, 8. februarja,

ko bo tudi posamični sprint v teku na smučeh na čelu z Anamarijo Lampič. Že jutri in v nedeljo pa prvi tekmi čakata smučarske skakalke in skakalce.

Do 20. februarja, ko se bodo igre zaključile, bo potekalo 109 tekmovalnih v 15 disciplinah sedmih različnih športov. Zaradi covid-19 in strogih ukrepov, povezanih z njim, bodo to zagotovo posebne igre, tudi brez gledalcev. Olimpijski ogenj bo danes zagorel tudi v Kranjski Gori. V času olimpijskih iger bo tam pester olimpijski program.

Več na straneh 22 in 23.



Slovenske smučarske skakalke (od leve) Nika Križnar, Ema Klinec, Urša Bogataj in Špela Rogelj se bodo jutri za olimpijska odličja borile na edini posamični ženski skakalni tekmi na teh igrah. Včeraj so se izkazale na treningu. / Foto: arhiv OKS

Koncesije tudi na Gorenjsko

Ministrstvo za delo je podelilo koncesije za institucionalno varstvo v domovih za starejše. Trije od 13 izbranih ponudnikov jih bodo gradili na Gorenjskem: v Radovljici, Škofji Loki in Šmartnem pri Cerkljah.

ANA ŠUBIC

Škofja Loka, Radovljica, Cerklje – Na javnem razpisu za opravljanje institucionalnega varstva v domovih za starejše, ki ga je ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti objavilo junija lani, se je v tem tednu koncesij razveselilo 13 od 23 prijavljenih ponudnikov. Skupaj bodo zagotovili 1107 mest, od tega jih bo skoraj tretjina oz. 348 na Gorenjskem. Na razpisu so bili namreč uspešni tudi trije ponudniki, ki načrtujejo gradnjo domov v Radovljici, Škofji Loki in Šmartnem pri Cerkljah.



Na lokaciji t. i. Šlandrovega doma v Radovljici namerava koncesionar SeneCura zgraditi nov dom za 144 starostnikov. / Foto: Marjana Ahačič

▶ 5. stran

Obiski v domovih za starejše omejeni

▶ 2. stran

V torek, 8. februarja, je praznični dan – slovenski kulturni praznik, zato bo naslednja številka Gorenjskega glasa izšla že dan prej, v ponedeljek.

Snovanja

od 11. do 18. strani

- Na Gorenjskem je kar 42 Plečnikovih del!
- Prešernova nagrajenca dr. Mirko Cuderman in Damijan Močnik
- Skrivnost Dolge njive

Prilogi:

jeseniške novice deželne novice

AKTUALNO

Zahtevajo prekinitve koncesijske pogodbe

Predstavniki civilne iniciative so v sredo županu Jesenic Blažu Račiču prinesli zahtevo za sklic zbora občanov na temo ogrevanja. Med drugim zahtevajo prekinitve koncesijske pogodbe z družbo ENOS OTE.

3

GORENJSKA

Most bodo le obnovili, razširili pa ga ne bodo

Obnova skoraj sto let starega mostu na Ribčevem Lazu, ki so ga leta 2019 z jeklenimi vezmi začasno sanirali, je nujno potrebna, saj konstrukcija vidno propada. A ker je most registriran kot kulturna dediščina, širitev ni dopustna.

4

GG+

V zimi 1952 je snežilo tri dni zapored

»Tri dni skupaj je snežilo. Sneg je segal do vrha kuhinjskega okna. Oče je izmeril, da ga je bilo dva metra,« se obilnih snežnih padavin pred sedemdesetimi leti spominja danes 90-letna Ivanka Igljčar z Godešiča.

19

ZADNJA

V Kranju olajšali iskanje grobov

Kranjsko pokopališče z okoli 5500 grobovi sodi med večje v državi, zato iskanje grobov, katerih lokacije ne poznamo, lahko postane zahtevna naloga. Iskanje po novem zelo olajša aplikacija za iskanje grobov.

32

VREME

Danes bodo z jugozahoda prišli oblaki, a bo ostalo suho. Jutri se bo zjasnilo, v nedeljo bo delno jasno z občasno oblačnostjo.

-1/8 °C

jutri: delno jasno



9 770352 666025

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

februar 1/22

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najamem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Oddaja Dobro jutro praznuje

Danes, 4. februarja, priljubljena oddaja Televizije Slovenija Dobro jutro praznuje 20 let. V tem času so ustvarjalci oddaje pripravili več kot štiri tisoč oddaj, gostili več kot 27 tisoč gostov in ustvarili več kot 12 tisoč ur programa.



RTV Slovenija podarja naročniku Gorenjskega glasa trajnostno nakupovalno vrečko. Nagradno vprašanje: Imenujte vsaj 2 aktualna voditelja oddaje Dobro jutro! Odgovore s svojimi podatki pošljite do torka, 15. februarja, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **MARJAN JERAM** iz Vodice.

Obiski v domovih omejeni

Pogledali smo stanje covidnih okužb pri stanovalcih in zaposlenih v nekaterih gorenjskih domovih za starejše. Obiski so omejeni. »Svojce in obiskovalce smo prosili, da se za obisk odločijo preudarno, saj vsak obisk poveča tveganje za vdor virusa v dom,« je povedala direktorica Doma Taber Cerklje.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj – Za potrditev koronavirusne okužbe je od prvega februarja dovolj pozitiven izvid hitrega antigenskega testa (HAGT), PCR-testiranje pa je možno samo na podlagi napotila zdravnika za osebe s težjimi znaki okužbe in ranljive skupine, kot so kronični bolniki, imunokompromitirani, starejši, nosečnice. Kot je poudaril zdravstveni minister Janez Poklukar, gre za začasni ukrep, ki bo veljal, dokler bo virus tako močno razširjen med ljudmi. Novo slovensko digitalno covidno potrdilo o pozitivnem izvidu HAGT se generira v sistemu eZdravje ob koncu izolacije; po sedmem dnevu, če je oseba z negativnim izvidom HAGT skrajšala izolacijo, ali enajsti dan, če je ni. Šele takrat je QR-koda dostopna prek portala zVEM ali v lekarni. Slovensko covidno potrdilo ne velja v drugih državah, preverja pa se z isto aplikacijo kot evropsko covidno potrdilo.

Sprememba v ZD Kranj

Skladno z novim protokolom testiranja na covidno okužbo so v Zdravstvenem domu Kranj ukiniteli posebno telefonsko številko, na kateri so se lahko osebe, pozitivne na HAGT, prijavile neposredno na test PCR. Kot so dodali, je aktualni ukrep v pogojih izjemnega porasta PCR-testiranj dobrodošel in smiseln. Hitrih antigen-skih testov v ZD Kranj ne opravljajo, PCR-test pa med delavniki opravite v terminu, ki ga dodeli vaš zdravnik (za odrasle v modrem zabojniku na dvorišču ZD Kranj, za otroke v belem zabojniku v atriju ZD Kranj). Oseb brez dodeljenega termina ne obravnavajo.

Radovljica: 29 okužb pri stanovalcih

V Domu dr. Janka Benedika Radovljica so imeli sredi tedna okuženih 29 stanovalcev in 3 zaposlene. »Zaposleni se testirajo vsak dan. Testirali smo vse stanovalce oddelkov, kjer so okužbe, vse rizične stike testiramo vsak dan,« je povedal direktor doma Alen Gril in dodal, da je dom do nadaljnjega odprt samo za stanovalce prvega, tretjega in petega nadstropja, na obisk pa se je treba naročiti na recepciji doma od 9. do 11. ure. Na obisk za trideset minut lahko prihaja samo ena zdrava oseba, ki



V Domu starejših Kamnik so obiski po predhodnem dogovoru o načinu izvedbe z osebjem v ambulanti ali socialni službi možni tudi v sivi in rdeči coni. / Foto: Jasna Paladin

mora na dan obiska predložiti izvid opravljenega hitrega testa ne glede na PCT-pogoj.

Še naprej lahko priboljške in druge potrebščine za stanovalce prinesete na recepcijo doma med 9. in 15. uro in jih odložite na voziček pred domom.

Kranj: sredi tedna še dva stanovalca v rdeči coni

V Domu starejših občanov Kranj stanovalce testirajo takoj, ko prepoznajo znake oziroma če so bili v visoko rizičnem stiku. »Dnevno smo v kontaktu z epidemio-ologinjo in skupaj z njo in domsko zdravnico načrtujemo testiranje zaposlenih in stanovalcev,« je pojasnila direktorica doma Nadja Gantar. Sredi tega tedna so imeli še dva stanovalca v rdeči coni in v primeru, da ne bo novih okužb, bodo sprostili ukrepe. »Obiski so dovoljeni – ena zdrava oseba na stanovalca in za trideset minut. Obiskovalci morajo izpolnjevati pogoj PCT. Svojci se lahko dogovorijo tudi za video klic s svojimi najbližjimi,« je še povedala Gantarjeva. V kranjskem domu je v izolaciji pet zaposlenih, dva sta v karanteni.

Cerklje: v sredo 11 okužb pri stanovalcih

V Domu Taber Cerklje so okužbo pri stanovalki zaznali prejšnji ponedeljek. »Delo smo takoj organizirali v treh conah, in sicer beli, sivi in rdeči. To sredo smo imeli enajst stanovalcev, nameščenih v rdeči coni, trije so bili sprejeti v bolnišnico. Zaradi okužbe je trenutno odsotnih devet zaposlenih,« je povedala direktorica doma Martina Martinčič in dodala, da testiranje stanovalcev

in zaposlenih izvajajo vsak dan. To sredo je bil sicer tretji dan, odkar niso imele nobene nove okužbe. »Zelo si želimo, da pri tem ostane, in mogoče nam celo uspe, da do konca tega tedna zaključimo z rdečo cono.«

Obiski so samo v beli coni. »Na obisk, omejen na trideset minut, lahko pride ena zdrava odrasla oseba, ki izpolnjuje pogoj PCT. Obisk v sivi in rdeči coni organiziramo samo v nujnih primerih. Svojce in obiskovalce smo prosili, da se za obisk odločijo preudarno, saj vsak obisk poveča tveganje za vdor virusa v dom. Delo v takih pogojih je izredno težko, predvsem pa je neprijazno do stanovalcev in zaposlenih,« je še dejala Martinčičeva.

Jesenice: 14 okužb pri stanovalcih

Okužba se je 19. januarja pojavila tudi v Domu upoko-jencev dr. Franceta Berge-lja na Jesenicah. »Vzpostavili smo belo, sivo in rdečo cono. Prvega februarja je bilo s PCR-testiranjem potrjenih 14 okužb stanovalcev in 13 zaposlenih. Dom ni v celoti zaprt, obiski so dovoljeni na oddelkih, kjer ni okužb,« je povedala direktorica doma Karmen Arko in dodala, da na oddelkih, kjer je bila potrjena okužba, stanovalce s HAGT testirajo vsak dan. Prav tako so vsak dan testirani vsi zaposleni.

Kamnik: pet okužb pri stanovalcih

V Domu starejših občanov Kamnik imajo med stanovalci pet okužb in pet med zaposlenimi. »Obiski trenutno potekajo po terminsko določenemu razporedu za posamezni oddelek.

Stanovalce želimo čim bolj zaščititi, zato v času trajanja pojava okužbe pri obiskovalcu ob vstopu preverimo tudi pisno dokazilo o negativnem izvidu testa, ki ni starejše od 24 ur. Svojci so seznanjeni, da je treba upoštevati preventivne ukrepe. Obiski so po predhodnem dogovoru o načinu izvedbe z osebjem v ambulanti ali socialni službi možni tudi v sivi in rdeči coni,« je povedala direktorica doma Maja Gradišek in dodala, da stanovalce testirajo glede na situacijo, skladno z navodili epidemiologov.

Epidemiološke razmere

V torek so v državi potrdili več kot 23.400 novih okužb s koronavirusom, v sredo več kot 16.600. Vodja strokovne skupine za covid-19 na ministrstvu za zdravje Mateja Logar je visoko število okužb pojasnila, da je bilo to zaradi novega sistema potrjevanja okužb. Realno stanje bo jasno v teh dneh. Hospitaliziranih je bilo včeraj 918 bolnikov (s covidom in zaradi covid), od tega 126 na oddelkih intenzivne terapije, kjer se stanje izboljšuje.

Logarjeva je pojasnila tudi, da je različica omikron drugačna od predhodnih in da gre pri večini za prehlad, ki poteka z vročino, manj pa so prizadeta pljuča. Pri nekaterih bolnikih s kroničnimi boleznimi pa se stanje poslabša do te mere, da morajo v bolnišnico. A ne zaradi prehlada, kot je dejala, temveč zaradi poslabšanja osnovne bolezni.

Če ne bo še kakšnega koronskega presenečenja in se bodo razmere začele umirjati, bi se o sproščanju ukrepov lahko začeli pogovarjati čez 14 dni, je napovedala.

Zahtevajo prekinitev pogodbe

Predstavniki civilne iniciative so v sredo županu Jesenic Blažu Račiču prinesli zahtevo za sklic zbora občanov na temo ogrevanja. V nekaj dneh so zbrali 1516 podpisov, med drugim zahtevajo prekinitev koncesijske pogodbe z družbo ENOS OTE.

URŠA PETERNEL

Jesenice – »V borih petih dneh smo zbrali 1516 podpisov. Že to pokaže, kakšna je situacija z ogrevanjem,« je dejal Damir Karagić, član Civilne iniciative Za Jesenice in boljši jutri, preden je v sredo županu Blažu Račiču predal 64 listov z zbranimi podpisi občanov, ki zahtevajo sklic zbora občanov o problematiki daljinskega ogrevanja, ki je med najdražjimi v državi.

Poleg tega so pripravili seznam konkretnih zahtev, med drugim, naj občina z županom na čelu takoj začne postopek razveljavitve koncesije, ki je sklenjena s podjetjem ENOS OTE in velja do leta 2039. Zahtevajo, da distribucijo toplote prevzame javno komunalno podjetje JEKO. Ker je vse več družin in posameznikov, predvsem starejših, ki visokih cen ogrevanja ne morejo plačati, naj na občini pripravijo pravilnik o subvencioniranju cene daljinskega ogrevanja, so zapisali. Opozorili pa so tudi na domnevne nepravilnosti pri podelitvi koncesije leta 2014 in tudi kasneje pri poslovanju, kar izhaja tudi iz poročila nadzornega odbora občine. Županu so ob predaji podpisov očitali, da nima posluha za občane in da se ne odziva na njihove pobude.



Foto: Nik Bertoncelj

Predstavnika Civilne iniciative Za Jesenice in boljši jutri Matjaž Kunšič in Damir Karagić sta županu Blažu Račiču predala zahtevo za sklic zbora občanov na temo ogrevanja.

Župan Blaž Račič je pobudnikom odgovoril, da očitke ne drži, da se je vedno pripravljeno pogovarjati, na

Damir Karagić: »Stem želimo opozoriti na stisko ljudi na Jesenicah.«

spletni strani občine in v občinskih novicah je odgovore podal tudi pisno. Na Občini Jesenice so med drugim dosegli znižanje cene

megavatne ure energije, četudi nimajo formalnih vzvodov za vpliv na ceno energije. Občina bo pomagala socialno šibkim občanom, da bodo lažje prebrodili dvig cen, s tem, da bodo povečali proračunska sredstva za izredne denarne socialne pomoči.

Kot je zatrdil Račič, je vsakakor pripravljen sklicati zbor občanov, je pa izrazil pomislek, kje ga bodo glede na aktualne epidemiološke ukrepe in omejitve sploh lahko izvedli; zbiranje več

kot 1500 ljudi, kolikor so Jeseničani zbrali podpisov, namreč sploh ni dovoljeno.

V Športni dvorani Podmežakla, denimo, je na hokejskih tekmah lahko prisotnih nekaj čez sedemsto gledalcev.

Ob tem pa so predstavniki civilne iniciative posebej poudarili, da iniciativa ni bila organizatorica sredinih protestov. Nekatere udeležence je namreč že obiskala oziroma po telefonu poklicala policija, ki išče organizatorje neprijavljenih protestov.

k

KOMENTAR
ALEŠ SENOŽETNIK



V pričakovanju pomladi

Smu sredi največje krize v energetiki do zdaj, gre za preživetje, so že oktobra opozarjali na Gospodarski zbornici Slovenije in pozvali tako k takojšnjim kot tudi sistemskim rešitvam. Ob jesenskih prvih napovedih o podražitvah elektrike in zemeljskega plina so na ministrstvu za infrastrukturo sicer še mirili, da je maloprodajni trg dovolj razvit in konkurenčen, da bo regulacija cen opravil sam, a skrb prebivalcev je rasla in do danes v nekaterih primerih ob ne-normalno visokih položnicah prerasla v jezo in obup.

Pomoč je pred dnevi prišla v obliki ukrepov, ki jih je vlada za blažitev energetske draginje namenila prebivalstvu in gospodarstvu. Med gospodarstveniki je nekaj obžalovanja, da ukrepi niso bili sprejeti že prej, a ocenjujejo, da gre za korak v pravo smer. Več so pričakovali v obrtno-podjetniški zbornici. Majhni obrtniki in podjetniki namreč niso upravičenci do pomoči.

Vladni ukrepi naslavljajo tudi prebivalce. Začasna opustitev omrežnine in nižje trošarine naj bi denimo položnice za elektriko znižale za tretjino, trošarine bodo nižje tudi za pogonska goriva in kurilno olje. Približno tretjina najranljivejših prebivalcev bo prejela t.i. energetske vavčerje, enkratno denarno pomoč v višini 150 evrov, ki jim bo pomagala lažje prebroditi krizo.

Tako kot vselej so tudi tokrat ukrepi naleteli na mešane odzive. Na zvezi potrošnikov so denimo že pred sprejetjem pozdravili uvedbo energetskih vavčerjev, a ob tem opozorili, da zgolj enkratni znesek ne bo bistveno izboljšal razmer za gospodinjske odjemalce.

Čeprav je smiselno, da ukrepi zajamejo čim večje število prebivalcev, pa se na drugi strani postavlja vprašanje, ali jih ne bi bilo bolje čim bolj ciljno usmeriti predvsem na tiste, ki so zaradi rasti cen energentov najbolj prizadeti – na gospodinjstva z nizkimi dohodki in visokimi položnicami. Do enkratne pomoči so denimo upravičene t. i. velike družine s tremi ali več otroki, medtem ko je povsem mogoče, da bo družina z dvema ali le enim otrokom, ki pa je v slabšem finančnem položaju, ostala brez vavčerja. Povsem pravična razdelitev je težko izvedljiva tudi zato, ker v praksi ni vedno lahko ugotovljati, kdo bi bil do pomoči upravičen bolj kot drugi.

Ne glede na vse pa je pomembno, da se v času, ko nas do toplejših mesecev loči še vsaj nekaj tednov kurilne sezone, še kako dobrodošla. Razmere naj bi se na energetskih trgih umirile spomladi, tokratna zima pa bo ostala kot opozorilo, da Evropa in z njo Slovenija potrebujeta dolgoročne rešitve in večjo energetske neodvisnost.

Glasovanja o igralnici niso ponovili

Kranjska mestna svetnica Irena Dolenc je na prvi letošnji redni seji mestnega sveta neuspešno predlagala ponovitev glasovanja o soglasju k podelitvi koncesije za igralnico v Planetu Kranj.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski mestni svetniki so se v sredo sestali (na daljavo) na prvi letošnji seji. Prvi redni, saj so prejšnji mesec že izpeljali dopisno sejo, na kateri so z 12 glasovi za in 11 proti izglasovali soglasje k podelitvi koncesije za igralni salon v Planetu Kranj. Z izidom glasovanja na dopisni seji in njegovim potekom se še vedno ne morejo sprijazniti v kranjskem občinskem odboru NSI, zato je njegova predsednica in mestna svetnica Irena Dolenc na redni seji predlagala, da glasovanje o soglasju igralnici ponovijo. Župan Matjaž Rakovec se je odločil, da bodo za mnenje o pravilnosti izvedbe dopisne seje

najprej povprašali statutarno-pravno komisijo, o njenem odgovoru pa bodo po potrebi razpravljali na marčevski seji mestnega sveta.

»Na dopisni seji se je dogajalo nenavadno glasovanje,« je dejala Dolenčeva, pri čemer je ciljalo na dejstvo, da niso bile upoštevane štiri glasovnice, ki so bile oddane prezgodaj ali prepozno, in glasovnica, ki ni bila oddana na predpisan način. Dolenčeva je zato predlagala ponovno glasovanje na redni seji, pri čemer se je sklicevala na 60. člen poslovnika mestnega sveta, ki omogoča ponovno glasovanje o predlaganem sklepu, če je ugovor na glasovanje podan pred začetkom obravnavne naslednje točke dnevnega

reda. »V primeru zelo tesnega izida in nejasnosti smo na sejah mestnega sveta že ponovili glasovanje. Predlagam, da se tudi tokrat glasuje še enkrat, saj po glasovanju na dopisni seji še nismo obravnavali nobene druge točke,« je predlagala Dolenčeva.

Podžupan Janez Černe (SD) je ugovarjal, da je 60. člen poslovnika predviden za seje, ki potekajo v živo, poleg tega je bila dopisna seja že končana, sprejeta odločitev pa tudi že posredovana ministrstvu za finance. »Sicer pa koncesijo podeljuje vlada, in ne občina, v vladi pa ima NSI kar nekaj ministrov in lahko glasujejo proti podelitvi koncesije,« je dejal Černe. Tudi Igor Velov je

bil proti ponovitvi glasovanja. »Tega ne govorim zaradi konkretnega primera, ampak če bi se to zdaj zgodilo, bi lahko to postalo zelo nevaren primer. Ob vsakem tesnem glasovanju ali ko nekemu rezultat glasovanja ne bi bil všeč, bi lahko predlagal ponovno glasovanje. Predstavljajte si, kaj lahko iz tega nastane. Kdor je narobe glasoval, mora sam prevzeti krivdo. Krivda ni na sklicu seje ali načinu glasovanja, saj je bila seja pravilno sklicana in izvedena.«

»Svetniki so bili tudi izrecno opozorjeni, kdaj se začne in zaključijo seja in da je v tem času treba opraviti glasovanje,« pa je pojasnila Mateja Koprivec, vodja oddelka za pravne in kadrovske zadeve.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je polteden, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,00 EUR, petek 2,20 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.



PREJELI SMO

Odgovor na
javno pismo
Prešernovemu
gledališču

Spoštovani gospod Berger, dovolite, da vam najprej zaželim čim bolj miren in zdrav začetek novega leta in se vam zahvalim za vaš javni dopis v Gorenjskem glasu.

Kot veste, je ustvarjanje gledališke predstave zahteven, kompleksen, krhek in nepredvidljiv umetniški proces. Včasih gre vse po načrtih, kdaj drugič pa ustvarjalna ekipa med študijem ugotovi, da jih je izhodišče odpeljalo drugam, kot so načrtovali. To se nam je zgodilo tokrat. Med študijem Šeligove drame Kdor skak, tisti hlap je avtorska ekipa, se pravi režiser Dorian Šilec Petek s soustvarjalci in igralsko zasedbo, po tehtni analizi in po pogovorih soglasno spreminila fokus projekta.

Ugotovili so, da morajo, če hočejo iskreno spregovoriti o temah in izhodiščih, ki jih drama razpira, razviti svoje avtorske odzive nanje. Tako zdaj končujejo predstavo z naslovom Začni naj ugasne luč. Uprizoritev bo avtorski projekt, besedila zanj so nastala med vajami, izhodiščnega, to je Šeligove drame, pa ustvarjal-

ci ne bodo uporabili. Po dogovoru s Fundacijo Rudija Šeliga smo vse reference na avtorja in delo iz projekta umaknili.

Spremembo smo že pojasnili strokovnemu svetu zavoda, ki jo je potrdil, Fundaciji Rudija Šeliga in našim abonentom.

Zavedamo se, da je sprememba tako pozno v procesu nenavadna. Tudi sam sem z veseljem pričakoval uprizoritev Šeligove drame, med drugim tudi zato, ker je avtor osebno vezan na Kranj in Gorenjsko. Žal mi je, da je tokrat ne bomo uprizorili. Hkrati pa moram odločitev ustvarjalcev razumeti z vidika umetniške avtonomije in avtonomije ustvarjalnega procesa.

Rudiju Šeligu in njegovi dramatik se bomo znova posvetili aprila, ko načrtujemo izid zbornika člankov simpozija, ki se je odvijal na lanskem Tednu slovenske drame z naslovom Magično gledališče Rudija Šeliga; predstavitev bomo pospremili z uprizoritvami odlomkov iz njegovih dramatskih del.

Prav tako smo z dediči g. Šeliga že v pogovorih o vrstitvi katere od njegovih dram v programe prihodnjih sezon.

Vnaprej najlepša hvala za razumevanje!

JURE NOVAK,
DIREKTOR PREŠERNOVEGA
GLEDALIŠČA KRANJ

Svet zavoda Ekonomske gimnazije in srednje šole Radovljica, Gorenjska c. 13, 4240 Radovljica, na podlagi sklepa, sprejete ga na 10. seji Sveta zavoda z dne 30. 9. 2021, razpisuje prosto delovno mesto

RAVNATELJA (m/ž)

Kandidat mora za imenovanje na funkcijo ravnatelja izpolnjevati pogoje v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja – ZOFVI (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, v nadaljevanju: ZOFVI).

Kandidat mora imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje zavoda.

Predviden začetek dela bo 4. 7. 2022. Delo na delovnem mestu ravnatelja se opravlja za polni delovni čas. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo pet let. Za čas mandata bo z njim sklenjena pogodba o zaposlitvi na delovnem mestu ravnatelja.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev:

- dokazilo o izobrazbi (ftk overjena),
- dokazilo o pridobljenem nazivu (ftk overjena),
- dokazilo o opravljenem strokovnem izpitu (ftk overjena),
- dokazilo o opravljenem ravnateljskem izpitu (ftk overjena),
- opis delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju,
- potrdilo iz kazenske evidence Ministrstva za pravosodje, ki ne sme biti starejše od 30 dni,
- potrdilo sodišča, da oseba ni v kazenskem postopku, ki ne sme biti starejše od 30 dni,
- potrdilo iz evidence izbranih oseb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost, ki ga izda Ministrstvo za pravosodje, ki ne sme biti starejše od 30 dni,
- program vodenja zavoda za mandatno obdobje,
- kratek življenjepis

pošljite do vključno **14. 2. 2022** v zaprti ovojnici na naslov: **Svet zavoda Ekonomske gimnazije in srednje šole Radovljica, Gorenjska c. 13, 4240 Radovljica**, s pripisom »Prijava na razpis za ravnatelja – ne odpiraj«.

Kandidati bodo pisno obvestilo o imenovanju prejeli v zakonitem roku.

Uporabljeni izrazi, zapisani v moški spolni slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

Svet zavoda Ekonomske gimnazije
in srednje šole Radovljica

Most bodo le obnovili, razširili pa ga ne bodo

Obnova skoraj sto let starega mostu pri cerkvi sv. Janeza v Ribčevem Lazu, simbola Bohinja in ene ključnih ikonskih podob Slovenije, je nujno potrebna. Širili pa ga ne bodo, saj je spomeniško zaščiten.

MARJANA AHAČIČ

Ribčev Laz – Obnova skoraj sto let starega mostu, ki so ga pred dvema letoma z jeklenimi vezmi intervencijsko začasno statično sanirali, je nujno potrebna, saj njegova konstrukcija vidno propada. Bohinjci so ob projektiranju prenove izrazili željo, da bi se preverila tudi možnost širitve za približno en meter. Na ta način bi predvsem sprostili prometne zamaške, ki na mostu nastajajo zlasti v poletnih mesecih. Težava so predvsem za domačine, ki jim most pomeni glavno prometno povezavo.

A ker je objekt registriran kot kulturna dediščina, njegova širitev z namenom povečanja prometnih površin ni dopustna, so na nedavni seji bohinjkega občinskega sveta pojasnili strokovnjaki Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI) in kranjske enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS).

S širitvijo bi namreč posegli v tlorisne gabarite mostu in spremenili njegov videz, prepričani pa so tudi, da samo širitev ne bi rešila prometne problematike območja v Ribčevem Lazu. »Cerkev z mostom čez Jezernico je simbol Bohinja in hkrati ena ključnih ikonskih podob Slovenije. Prav je, da ostane neokrnjena



Izdelava projektne dokumentacije se zaključuje, sledila bo ureditev zemljiških zadev, in če ne bo zapletov, bi bil razpis za gradbena dela lahko pripravljen v enem letu. / Foto: Gorazd Kavčič

in jo varujemo ter kot tako predamo svojim naslednikom,« so še poudarili.

V sklopu načrtovane sanacije so tako predvidene rekonstrukcija mostne nosilne konstrukcije ter resta-

preusmeritev prometa na začasni most, ki bi ga postavili šest metrov dolvodno. Prebivalci Bohinja postavitev pontonskega mostu za čas obnove poudarjajo kot nujno za zagotovitev

Župan Bohinja Jože Sodja je poudaril, da je most na tem delu strateškega pomena za celoten Bohinj, zato njegova ureditev ne sme poslabšati življenja tamkajšnjih prebivalcev. Občinski svetniki pa so sprejeli predlog svetnika in predsednika KS Stara Fužina Bojana Travnja, da občina in projektanti poiščejo možne rešitve, da kljub ohranitvi enake širine mostu z nekimi mehкими ukrepi ali izboljšavami prometnega režima povečajo pretočnost prometa v poletnih mesecih, ko je most najbolj obremenjen. Za krajane je namreč ključno, da se s prenovo zagotovi tudi boljša prometna pretočnost.

»Cerkev z mostom čez Jezernico je simbol Bohinja in hkrati ena ključnih ikonskih podob Slovenije. Prav je, da ostane neokrnjena in jo varujemo ter kot tako predamo svojim naslednikom.«

vriranje in ojačitev kamnitih, obrežnih in krilnih zidov. Obstoječa primarna armiranobetonska nosilna konstrukcija se bo obnovila in rekonstruirala.

Za čas izvajanja obnovitvenih del je predvidena

prometnih povezav med zgornjo in spodnjo dolino, kulturnovarstvena stroka pa opozarja za izjemno arheološko najdišče, ki je ob cerkvi sv. Janeza, prav na mestu, kjer naj bi stal začasni most.

Poslovala se je častna občanka Jesenic

Jesenice – V 97. letu starosti se je poslovila Mira Jazbinšek, častna občanka občine Jesenice, prva in dolgoletna ravnateljica Srednje zdravstvene šole Jesenice. Rojena je bila leta 1926 v Hrastniku, izšolala se je za medicinsko sestro, zatem pa je v različnih mestih tedanje Jugoslavije pomagala pri ustanavljanju zdravstvenih šol. Leta 1962 je bila poslana na Jesenice, kjer je občina ustanavljala srednjo zdravstveno šolo za potrebe bolnišnice in širše Gorenjske. Ravnateljica šole je ostala kar 22 let, uspela je pridobiti najboljše predavatelje, učenci so lahko opravljali prakso v zdravstvenih ustanovah po vsej Gorenjski. Za svoje delo je leta 1974 prejela zlati znak Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije ter leta 1998 priznanje zdravstvene šole Jesenice. Občina Jesenice ji je naziv častne občanke podelila leta 2016.

Pot med Trato in Godešičem je zaprta

Škofja Loka – Na delu nove poslovne cone na Trati, južno od železniške proge, podjetje Tricor gradi poslovne objekte. V času gradnje in urejanja funkcionalnih površin je zato zaprta kolesarska in peš pot med Trato in Godešičem. Investitor in lastnik zemljišč, po katerih poteka kolesarska pot, se je zavezal, da bo po izgradnji objektov in ureditvi funkcionalnih zemljišč, kar bo predvidoma maja letos, ponovno vzpostavil ter uredil priljubljeno kolesarsko povezavo in pešpot.

Prireditev ob prazniku Prešerni pod Triglavom

Dovje – Osrednja prireditev v občini Kranjska Gora ob slovenskem kulturnem prazniku bo v nedeljo, 6. februarja, ob 18. uri v Aljaževem prosvetnem domu na Dovjem. Prireditev so naslovili Prešerni pod Triglavom, na njej pa bodo nastopili harmonikarji Jake Kerna, igralska skupina Dovški oder, ki bo interpretirala pesmi domačinov Rade Polajnar, Marinke Čebulj in Franja Potočnika, pevska skupina Sosedje pri Kulturnem društvu dr. France Prešeren Žirovnica - Breznica in folklorna skupina Juliana KŠD Hrušica. Program bo povezovala Nataša Mrak, za scenarij in režijo pa bo poskrbel Marsel Gomboc. Prireditev si lahko ogledate tudi od doma – v neposrednem televizijskem prenosu na ATM TV Kranjska Gora.

Spominska slovesnost na Osekih

Zgornji Tuhinj – Člani Združenja borcev za vrednote NOB Kamnik, krajevnega odbora ZB NOB Tuhinj in Krajevne skupnosti Tuhinj pripravljajo tradicionalno spominsko slovesnost ob prazniku Krajevne skupnosti Tuhinj. Slovesnost bo pri spomeniku na Osekih na obronkih Menine planine, kjer je v boju zaledne enote Šlandrove brigade z okupatorjem 8. februarja leta 1944 življenje izgubilo trideset partizanov. Zaradi epidemioloških razmer kulturne prireditve ne bo, se bodo pa predstavniki organizatorjev v nedeljo, 6. februarja, ob 10. uri padlim poklonili s polaganjem žalnega venca in prižigom sveč.



Upravno sodišče v korist občine

Upravno sodišče je v primeru odlagališča v Suhadolah ugodilo tožbi Občine Komenda.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Občina Komenda je januarja prejela sodbo upravnega sodišča, s katero je sodišče ugodilo njeni tož-

zapiranja odlagališča inertnih odpadkov v višini 10,5 milijona evrov. Toliko naj bi namreč stal odvoz 105 tisoč ton odpadkov, kolikor jih po ocenah leži zakopanih na

korakih občine, a pojasnil je zdaj še nismo prejeli.

Kot je znano, se bo sicer vprašanje zapiranja odlagališča najverjetneje reševalo s prekrivanjem in ne od-



Saga zapiranja odlagališča inertnih odpadkov še ni končana.

bi in odpravilo sklep inšpektorata za okolje in prostor s konca februarja lani, na podlagi katerega Finančna uprava zoper občino vodi izvršilni postopek, ter zadevo vrnilo inšpektoratu v ponovno odločanje.

Spomnimo, Občini Komenda je bilo že konec leta 2019 z inšpekcijsko odločbo naloženo, da mora odlagališče inertnih odpadkov v Suhadolah zapreti, vendar tega do roka ni storila. Nato je Finančna uprava občini vročila sklep o davčni izvršbi na denarna sredstva, s čimer je bila dovoljena izvršba za stroške postopka

suhadolskem odlagališču, ki je sicer še edino v državi, ki še ni zaprto.

Kot pravijo na občinski upravi, je s sodbo upravnega sodišča davčna izvršba v celoti odpravljena, zato so v Komendi prek odvetniške družbe takoj po prejemu sodbe vložili zahtevo za takojšnjo ustavitev izvršilnega postopka in tudi takojšnje vračilo že zasedenih sredstev na transakcijskem računu občine.

Na občinsko upravo in župana Stanislava Poglajna smo naslovili tudi prošnjo za komentar dogajanja in vprašanja o nadaljnjih

vozom, na kar se nanaša inšpekcijska izvršba.

V Komendi, kjer so sodbo pričakali ravno v fazi sprejemanja občinskega proračuna za letošnje leto, ki so ga svetniki v prvem branju obravnavali na decembrski seji, so tako pri pripravi odloka za drugo branje upoštevali spremenjene okoliščine in v proračun uvrstili tudi nekatere investicijske postavke, ki so bile prej zaradi delne blokade občinskega računa izvzete. Svetniki bodo sicer drugo obravnavo odloka o proračunu opravili na seji občinskega sveta, ki je sklicana za prihodnji četrtek.

Gradnja kolesarske povezave do Ljubljane že poteka

JASNA PALADIN

Kamnik – Izbrani izvajalec, družba KPL, gradbena dela za izgradnjo kolesarske povezave Kamnik-Ljubljana te dni izvaja na območju Podgorja in Duplice v smeri proti Domžalam. Povezava bo na območju občine Kamnik potekala od Podgorja čez Dupliško polje po obstoječi poljski poti proti vzhodu do železniške proge, od koder bo zavila proti jugu do Korenove ceste. V bližini obstoječega nivojskega prehoda



Gradnja kolesarske povezave na Dupliškem polju

čez železniško cesto bo pot prečkala Korenovo cesto in se nadaljevala proti jugu zahodno od železniške proge.

Kolesarska pot, ki bo od vozišča umaknjena pet metrov, bo končana predvidoma do junija.

Koncesije tudi na Gorenjsko

1. stran

Skladno z razpisom je začetek opravljanja storitev predviden v naslednjem letu.

Koncesijo za izgradnjo doma starejših v Škofji Loki je prejel Dom Hmelina iz Radelj ob Dravi. Dom s 156 posteljami načrtujejo na območju nekdanje vojašnice, investitor pa bo avstrijska skupina Aha Gruppe, ki bo sicer na podlagi lani pridobljene koncesije zgradila tudi dom starejših v Šenčurju. »Gradnjo doma v Škofji Loki bomo začeli takoj, ko nam bo uspelo pridobiti vsa mnenja, soglasja in gradbeno dovoljenje,« je dejal predstavnik investitorjev v Sloveniji Miha Mihalj in napovedal, da bo novi dom začel obratovati do konca leta 2023. Investicijo okvirno ocenjujejo na deset milijonov evrov. »Težko je natančno napovedati vrednost, glede na to, kako se gibajo cene in da še nismo naredili geomehanskih raziskav tal,« je pristavil. Stanovanci bodo bivali v gospodinjstkih skupinah, pri čemer bo nekaj enot namenjenih osebam z demenco.

Dom v Radovljici name-rava zgraditi koncesionar SeneCura. Na lokaciji t. i.

Šlandrovega doma načrtujejo rušenje in gradnjo novega doma s 144 mesti. Poslovna direktorica SeneCure za Slovenijo Sanda M. Gavranovič je razkrila, da bo dom predvidoma imel štiri nadstropja, v njem pa bo 12 samostojnih bivalnih enot, od tega sedem standardnih ter pet enot za osebe z demenco in sorodna stanja. Investicijo nameravajo dokončati do konca prihodnjega leta. »Za gradnjo, opremo in pridobitev operativnih dovoljenj predvidevamo 18 mesecev, a moramo predhodno pridobiti gradbeno dovoljenje, kjer smo odvisni od trajanja upravnih postopkov. Zneska investicije zaradi pravil pariške borze, na kateri kotirajo delnice lastnice SeneCura, to je družbe Orpea, ne moremo razkrivati, gradnjo pa financiramo z lastnimi sredstvi,« je še razložila Sanda M. Gavranovič.

Za koncesijo se je uspešno potegoval tudi Dom Taber iz Šmartnega pri Cerkljah, ki je pridobil dodatnih 48 mest za osebe z demenco. Potrebe po skrbi zanje naraščajo, je povedala direktorica Martina Martinčič in dodala, da v domu razvijajo nove koncepte dela tudi na oddelku za osebe z demenco. Tam

imajo 18 stanovalcev, a trenutna kapaciteta nikakor ne zadošča potrebam čakajočih proslincev za sprejem v domu, zato so na razpisu kandidirali za pridobitev dodatnih mest za demenčne. Načrtujejo gradnjo novega samostojnega objekta, ki so ga poimenovali Pristava. »Nahajal se bo na zahodni strani dovozne ceste in bo s pokritim mostovžem povezan z Domom Taber,« je pojasnila. Trenutno so v fazi pridobitve gradbenega dovoljenja, predvidevajo pa, da bodo lahko prve stanovalce sprejeli decembra prihodnje leto. Investicija je ocenjena na 3,8 milijona evrov.

Na ministrstvu so še pojasnili, da so s ciljem čim prej zagotoviti dodatne kapacitete domskega varstva v proračunih za letošnje in prihodnje leto zagotovili 65 milijonov evrov za investicije v domove za starejše in nove domove. Prav tako so zagotovili 93 milijonov evrov nepovratnih namenskih sredstev za večjo kakovost bivanja starejših, v okviru načrta za okrevanje in odpornost pa načrtujejo še 59 milijonov evrov za izgradnjo 850 dodatnih mest v domovih za starejše, so dodali na ministrstvu.

Delna zapora ceste skozi Tuhinjsko dolino

Kamnik – Občina Kamnik obvešča, da bo podjetje Gorenjska gradbena družba po naročilu investitorja – Direkcije Republike Slovenije za infrastrukturo, – prenovila še en odsek ceste med Kamnikom in Ločico. Dela so se začela 31. januarja, potekala pa bodo predvidoma do 25. marca. Promet bo potekal izmenično enosmerno, urejen bo s semaforji in z vsi drugo potrebno prometno signalizacijo.

Kamniški kulturni maraton

JASNA PALADIN

Kamnik – V Kamniku bodo poleg osrednje proslave ob kulturnem prazniku, ki bo v ponedeljek, 7. februarja, ob 19. uri, ta praznik počastili tudi s Kamniškim kulturnim maratonom, ki so ga lani pripravili premierno. Letos bodo v torek, 8. februarja, od 12. ure dalje v dvorani Doma kulture Kamnik v osmih urah gostili več kot tri-deset gostov, ki so povezani s

kulturo. Z njimi se bodo pogovarjali Breda Podbrežnik Vukmir, Rok Kosec in Matic Maček. Pogovore si lahko ogledate v živo ali pa na YouTube. Maraton pripravljata Kulturno društvo Priden močic in Javni zavod za kulturo Kamnik v sodelovanju z ostalimi kamniškimi kulturnimi zavodi, Območnim združenjem Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in Mladinskim centrom Kotlovnic.

KMETIJSKA ZADRUGA CERKLJE, z.o.o.

Trgovina Cerklje: (04) 252 90 17
Kmetijski center Cerklje: (04) 29 26 750
Trgovina Šenčur: (04) 251 91 40
Trgovina Voklo: (04) 04/251 91 41

Trgovina Komenda: (01) 834 56 80
Trgovina Moravče: (01) 834 56 84
Trgovina Blagovica: 041/370-437
www.kzcerklje.si

vaš zanesljiv in odgovoren partner že od leta 1900

SPECIALIZIRANA PRODAJA SEMENSKEGA KROMPIRJA
v skladišču krompirja v Šenčurju, Mlakarjeva ulica 70, 4208 Šenčur
T: (08) 205 19 26, (08) 205 19 25, M: (051) 366 411

SEMENSKI KROMPIR Meijer NORIKA HZPC

ZGODNJI SEMENSKI KROMPIR APR
za vrtičkarje in večje pridelovalce – sorti Jazzy in Franceline

JAZZY – zgodnja, zelo rodna sorta za pridelavo zgodnjega krompirja tipa kifeljar; svetlo rumeno meso. Posebnost sorte je kratek čas kuhanja gomoljev – srednje veliki gomolji so kuhani v cca 15 min.

FRANCELINE – zgodnja, odporna sorta tipa kifeljar, izredno primerna za prvo porabo z vrta kot kifeljar za pečenje. Primeren je tudi za pripravo solat. Francelin ima rdečo kožico in rumeno meso.



Na Pokljuko z javnim prevozom

Pokljuka je ena najbolj priljubljenih turističnih točk v Sloveniji, hkrati pa leži v edinem narodnem parku, ki ga imamo – v zavarovanem območju Triglavskega narodnega parka na območju občin Bohinj, Bled in Gorje. Bled in Bohinj v letošnji zimi ponujata brezplačni javni prevoz do samega srca planote, do Rudnega polja.

V zimskem času je Pokljuka priljubljen cilj za rekreacijo, na primer tek na smučeh, pohodništvo, turno smučanje, vendar je število parkirnih mest na planoti omejeno. Urejeni parkirišči sta le pri Hotelu Pokljuka na Goreljku, kjer je okoli 130 parkirnih mest, in pri Športnem Centru Pokljuka na Rudnem polju, kjer je okoli 550 parkirnih mest. Do 20. marca Turizem Bled omogoča brezplačne prevoze na Pokljuko. T. i. Bled winter shuttle Zatrnik-Pokljuka vozi ob sobotah in nedeljah, uporaba avtobusnega prevoza pa je mogoča v obe smeri. Postajališča so na postaji Union, glavni avtobusni postaji Bled, parkirišču pod Blejskim gradom (P+R), pri Osnovni šoli Gorje (P+R), na Zatrniku in Rudnem polju.

Odhodi avtobusa z Bleda: 8.30, 10.30, 13.00, 15.00

Odhodi avtobusa s Pokljuke: 9.30, 11.30, 14.00, 16.00



Do 20. marca Turizem Bled omogoča brezplačne prevoze na Pokljuko.

Medgeneracijski center išče uporabnike z novimi vsebinami

Predvidoma aprila bodo v Medgeneracijskem centru Vezanine Bled nove prostore našli Knjižnica Blaža Kumerdeja, ki v marcu zapira vrata prostorov nad pošto v središču Bleda, Medgeneracijski center Bled pod okriljem Ljudske univerze v Radovljici in dnevno varstvo za starejše, ki deluje kot dislocirana enota Doma dr. Janka Benedika. Poleg navedenih deležnikov bodo prostore lahko uporabili tudi drugi zainteresirani. V začetku januarja je bil na spletni strani Občine Bled objavljen javni razpis za uporabo in najem prostorov v Medgeneracijskem centru Vezanine Bled, ki je bil odprt do vključno 1. februarja 2022. Namen razpisa je bil pripraviti urnike zasedenosti večnamenske dvorane v pritličju, ki se deli na tri dele, telovadnice z garderobami in skladiščem, kuhinje z družabnim prostorom oziroma sejno sobo in računalniške učilnice. Svoja vrata odpira tudi coworking pisarna.



Predvidoma aprila bodo v Medgeneracijskem centru Vezanine Bled prostore našli novi deležniki.



Več informacij na:
www.e-bled.si,
www.bled.si

Prva coworking pisarna

Coworking pisarna, tudi sodelovalnica, v najširšem pomenu opredeljuje način dela, ki samozaposlenim in drugim profesionalcem omogoča, da si delijo svoj delovni prostor z drugimi ustvarjalci, ki ne delujejo nujno v istih ali povezanih panogah.

Termin coworking pisarna se navezuje tudi na kulturo dela oziroma skupnost, ki se znotraj takšne pisarne ustvari. Na ta način posamezniki s spontanim mreženjem z drugimi profesionalci najrazličnejših profilov pridobivajo nove izkušnje, zamisli, vstopajo v nove projekte in ustvarjajo inovacije. Tovrstne pisarne so še posebej zaželeni pri profesionalcih brez stabilne zaposlitve, t. i. svobodnjakih oz. freelancerjih. Ti svoja posla največkrat vodijo iz domačega naslanjača ali v najetih prostorih, vendar pa se tu velikokrat počutijo izolirane ali pa jih pri svojem delu ovirajo drugi moteči dejavniki, kot so televizija, udobje

domače postelje, otroci. Od uporabnikov coworking pisarne se ne pričakuje le souporaba in skrb za prostore, temveč tudi sodelovanje v življenju skupnosti pisarne oziroma celotnega Medgeneracijskega centra Vezanine Bled in deljenje idej z drugimi uporabniki prostorov objekta. V okviru centra in projektov, ki jih financira Občina Bled, bomo v center prinesli nove vsebine na področju podjetništva, kot so izvedba določenih delavnic, mentoriranje oz. svetovanje v okviru podjetniškega inkubatorja Kranj, projekti Podjetniška kavica, Ustvarjalni podjetnik, Kuham domače, »Mladi – gledališče vas išče,

po dogovoru dislocirana SPOT točka. Coworking pisarna v objektu s tako široko ciljno skupino predstavlja velik potencial tako za opolnomočenje članov skupnosti kot tudi lastno promocijo. Najem mesta v coworking pisarni v Medgeneracijskem centru Vezanine Bled pomeni uporabo pisalne mize s stolom in predalčnikom, uporabo skupne večfunkcijske naprave, koriščenje hitrega interneta, kuhinje s hladilnikom in mikrovalovno pečico, neomejeno uporabo klubske sobe za sprostitev, uporabo sejne sobe ter ostalih prostorov znotraj objekta, in sicer brezplačno do dve uri na mesec.

Šestdeset oskrbovanih najemnih stanovanj

Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o., ima v lasti 409 oskrbovanih najemnih stanovanj v 17 krajih po Sloveniji. V naslednjih mesecih bo zaključena gradnja 60 oskrbovanih najemnih stanovanj v dveh objektih ob Medgeneracijskem centru, v neposredni bližini supermarketa Spar Bled. V vsakem objektu bo 30 oskrbovanih najemnih stanovanj v velikosti od 40 do 70 kvadratnih metrov, ki bodo primerna za bivanje ene ali dveh oseb. Objekta bosta obsegala klet, pritličje in tri nadstropja, v vsakem bodo opremljeni skupni prostor za druženje stanovalcev, kolesarnica in pralnica.

Skupaj bo na voljo 50 parkirnih mest, od katerih jih bo 16 namenjenih invalidom. V podzemni garaži bo 35 parkirnih mest, preostalih 15 pa pred objektoma. Dostopi do objektov in stanovanj bodo arhitekturno prilagojeni za starejše z dvigalom, držali, širšim prehodom, prilagojeno opremo. Vsa stanovanja bodo imela kopalnico, ložo in shrambo. Opremljeni bosta



Na Bledu bo kmalu šestdeset oskrbovanih najemnih stanovanj.

kuhinja z lesenim delom, električno kuhhalno ploščo, koritom in napo ter kopalnica, ki bo arhitekturno prilagojena z držali, s prho, bidejem in priključkom za pralni stroj. Stanovanja bodo namenjena osebam, starejšim od 65 let, ki jim zdravstveno stanje omogoča samostojno bivanje. Najemna pogodba bo sklenjena za nedoločen čas. Prijave za najem

bo Nepremičninski sklad sprejemal na podlagi razpisa, ki bo objavljen na spletni strani www.ns-piz.si po pridobitvi potrebnih dovoljenj, informacija o razpisu bo objavljena tudi v medijih. Stanovanja bodo vseljiva predvidoma v prvi polovici letošnjega leta. Zainteresirane vabijo, da se prijavijo na obveščanje o razpisu na spletni strani Nepremičninskega sklada.

V knjižnici se pripravljajo na selitev

Zdajšnja stavba blejske knjižnice na Ljubljanski 10 bo predvidoma v ponedeljek, 7. marca, zaprla svoja vrata. Marca bo namreč potekala selitev knjižnice v Medgeneracijski center Vezanine Bled. Zaradi selitve v blejski enoti ne bo izposoje, vračil gradiva niti dogodkov, knjige in drugo gradivo pa si bo moč izposojati v preostalih enotah Knjižnice A. T. Linhartaradovljica, ki bodo odprte po ustaljenem urniku. Gradivo, ki si ga bodo člani blejske knjižnice izposodili po 15. februarju, bodo lahko brez zamudnine vrnili v novi knjižnici najkasneje do torka, 10. maja. Odpisano gradivo, ki ga knjižnica ne potrebuje, lahko še februarja tudi pregledajo in odkupijo po simbolični ceni. Gradiva blejske knjižnice ne bo mogoče vrniti v drugih

enotah Knjižnice Antona Tomaža Linhartaradovljica. Člane knjižnice vabijo, da pridejo po čim več knjig in si jih izposodijo za daljši čas. Z vsako izposojeno knjigo, ki jo bodo vrnili v novo knjižnico, bodo namreč pomagali pri selitvi. Pomembno vlogo pri selitvi bo imela tudi pomoč prostovoljcev. Vsi, ki ste pripravljeni pomagati pri selitvi, se lahko prijavite do torka, 15. februarja. Naloge prostovoljcev bodo večinoma fizično dokaj zahtevne, zaželeno pa je, da imajo prostovoljci na razpolago več prostih dni. Prijavnico najdete na spletni strani knjižnice (<https://www.rad.sik.si>), prav tako pa jo lahko dobite tudi v blejski knjižnici. Izpolnjen dokument osebno prinesite v blejsko knjižnico ali pa ga pošljite po



V blejski knjižnici se pripravljajo na selitev, ki bo potekala marca.

e-pošti na naslov: zala.hrast@rad.sik.si. Vse, ki imate doma transportne vozičke, pa v blejski knjižnici še prosijo, da jim jih posodite za čas selitve.



Kuhar – slaščičar, m/ž (Chef de Partie mit Interesse an der Patisserie)

Vaše delovne naloge

- priprava hladnih in toplih jedi v sklopu kulinarne ponudbe letovišča Feuerberg
- poudarek je na slaščičarskem področju
- podpora vseh delovnih procesov in prezentacija različnih jedi
- upoštevanje kakovostnih in higienskih standardov

Potrebne kvalifikacije

- ustrezna poklicna izobrazba – kuhar
- večletne delovne izkušnje na tem področju
- vrhunska kakovost jedi, natančnost pri delu, kreativnost in inovativnost
- upoštevanje vseh higienskih standardov in gospodarskih smernic
- sposobnost delati v timu, točnost, zanesljivost, navdušenje in motivacija za delo
- dobro znanje nemščine (B1/B2)

OSTALE INFORMACIJE

Nudimo vam

- plačo po kolektivni pogodbi za hotelirstvo in gastronomijo
- celoletno zaposlitev: delo 10,5 meseca na leto, od sredine maja do začetka aprila
- mesečno plačo od 1700 evrov neto (za delo 50 ur na teden, 5 oz. 6 dni na teden)
- različne urnike dela, 2 tedna dopusta tudi v času sezone
- v primeru ustrezne kvalifikacije in delovnih izkušenj plačamo tudi več
- državljani držav EU ne potrebujejo delovnega dovoljenja

Dodatne ugodnosti

- brezplačna prehrana, moderna enoposteljna soba (kopalnica, prha, WC, TV, internet)
- prostor za druženje sodelavcev, café, bar
- brezplačna uporaba prostorov za velnes in šport
- znižane cene športnih ponudb v regiji, možnost skupinskih aktivnosti z delovno ekipo
- izobraževalni program, dodatne karijerne možnosti ...



Smo pritegnili vašo pozornost?
Potem nam še danes pošljite svojo prijavo na:
karriere@feuerberg.at



Natakar, m/ž (Chef de Rang)

Vaše delovne naloge

- oskrba hotelskih gostov v naši restavraciji – zajtrk, opoldanska malica, večerni menu
- razvajanje naših gostov s kulinarinimi specialitetami in vrhunskimi pijačami
- kompetentno svetovanje gostom pri izbiri pijače (široka ponudba vina in piva)
- podpora naše delovne ekipe za strežbo

Potrebne kvalifikacije

- ustrezna poklicna izobrazba za delo v vrhunskem hotelirstvu/gastronomiji
- zaželeno so delovne izkušnje v vrhunskem hotelirstvu/gastronomiji
- odločen in prijazen pristop do gostov, karizma in odgovornost
- navdušenje in motivacija za delo ter dober občutek za potrebe gostov
- dobro znanje nemščine (C2)
- veselje do dela v sklopu motivirane in dinamične delovne ekipe

OSTALE INFORMACIJE

Nudimo vam

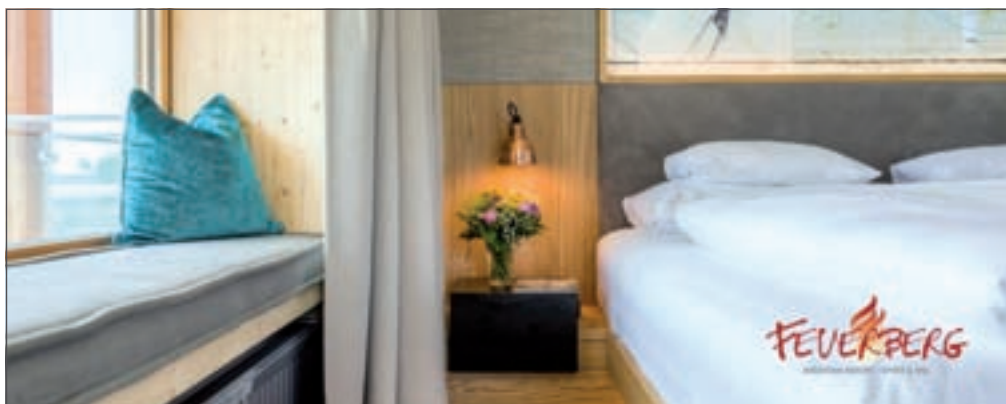
- celoletno zaposlitev: delo 10,5 meseca na leto, od sredine maja do začetka aprila
- mesečna plača: od 1600 evrov neto (za delo 48 ur na teden, 5 oz. 6 dni na teden)
- na voljo so različni delovni urniki (48/40 ur, možna tudi zaposlitev za skrajšan delovni čas 4, 5 ali 6 dni na teden, 2 tedna dopusta tudi v času sezone)
- v primeru ustrezne kvalifikacije in delovnih izkušenj plačamo tudi več, kot določa kol. pogodba
- državljani držav EU ne potrebujejo delovnega dovoljenja

Dodatne ugodnosti

- brezplačna prehrana, moderna enoposteljna soba (kopalnica, prha, WC, TV, internet)
- prostor za druženje sodelavcev, café, bar
- brezplačna uporaba prostorov za velnes in šport
- znižane cene športnih ponudb v regiji, možnost skupinskih aktivnosti z delovno ekipo
- izobraževalni program, dodatne karijerne možnosti ...



Smo pritegnili vašo pozornost?
Potem nam še danes pošljite svojo prijavo na:
karriere@feuerberg.at



Sodelavec/sodelavka za čiščenje prostorov, m/ž (Reinigungskraft) Zaposlitev od maja 2022

Vaše delovne naloge

- profesionalno čiščenje sob za goste
- upoštevanje vseh higienskih standardov
- javljanje tehničnih napak in motenj

Potrebne kvalifikacije

- ustrezne delovne izkušnje v vrhunskem hotelirstvu
- dober občutek za potrebe gostov
- dobro znanje nemščine (B1/B2)
- dobro poznavanje materialov, čistilnih in negovalnih sredstev
- pripravljenost prevzeti vse delovne naloge in sposobnost delati v timu

OSTALE INFORMACIJE

Nudimo vam

- celoletno zaposlitev: delo 10,5 meseca na leto, od sredine maja do začetka aprila
- mesečna plača: od 1600 evrov neto (za delo 48 ur na teden, 5 oz. 6 dni na teden)
- 2 tedna dopusta tudi v času sezone
- državljani držav EU ne potrebujejo delovnega dovoljenja

Dodatne ugodnosti

- brezplačna prehrana
- moderna enoposteljna soba (kopalnica, prha, WC, TV, internet)
- prostor za druženje sodelavcev, café, bar
- brezplačna uporaba prostorov za velnes in šport
- znižane cene športnih ponudb v regiji
- možnost skupinskih aktivnosti z delovno ekipo
- izobraževalni program (jezikovni tečajji), dodatne karijerne možnosti ...



Smo pritegnili vašo pozornost?
Potem nam še danes pošljite svojo prijavo na:
karriere@feuerberg.at



A-9300 Šentvid ob Glini/St.Veit an der Glan - avstrijska Koroška

Za opavljanje slikopleskarskih del na območju
avstrijske Koroške ZAPOSLIMO:

SLIKOPLESKARJE m/ž (MALER)

Potrebno je osnovno znanje nemščine. Od vas pričakujemo, da ste kreativni.
Nudimo vam pestro delo in **ODLIČNO PLAČO! Delo 4 dni na teden!**
Prosimo javite se nam na:

Pugganig Malerei und Bau Meister GmbH

+43 664 536 56 17 | office@pugganig.at | www.pugganig.at

ADLER APOTHEKE
FERLACH BOROVLJE
DR. EVA ROSIAN

LEKARNA V BOROVLJAH Z BOGATO TRADICIJO
A-9170 Borovlje/Ferlach • Glavni trg/Hauptplatz 16
T: 0043 4227 2225 • E: adler@apothekeferlach.at
pon. - pet., 8:00 - 12:30 in 14:30 - 18:00, sob., 8:00 - 12:00

Tamara Rigelnik | Dr. Eva Rosian

- Zdravila lahko predhodno rezervirate tudi po telefonu oz. e-pošti
- Ekspresna dobava zdravil tudi iz NEMČIJE • Bachovi cvetni pripravki in Schüsslerjeve soli



www.apothekeferlach.at
GOVORIMO SLOVENSKO



Gorska tekača sezone Timotej Bečan in Nuša Mali

Kamnik – V Kamniku je bila zaključna prireditev sezone gorskih tekov, na kateri so razglasili tudi naj gorska tekača sezone 2021. To sta Kamničanka Nuša Mali (AK Olimpija) in Medvoščan Timotej Bečan (KGT Papež). Druga sta prav tako člana KGT Papež Mojca Koligar in Gašper Bregar, tretja pa Ana Čufer (ŠD Nanos) in Miran Cvet (KGT Papež). Malijeva je na balkanskem prvenstvu v Romuniji osvojila bronasto medaljo, je podprvakinja Slovenije v disciplini gor-dol in državna prvakinja v teku gor na Ratitovec. Za Bečanom je izjemna mednarodna sezona. Osvojil je naslov balkanskega prvaka, v skupni razvrstitvi svetovnega pokala je bil šesti. Dosegel je tretji čas posamične razvrstitve na tradicionalni štafetni tekmi v Morbegnu v Italiji, bronasto medaljo si je pritekel tudi na tekmi WMRA Nations cup v Chiavenni v Italiji. Je državni prvak v disciplinah gor-dol in gor, ekipni prvak z najboljšim časom na Svetem Primožu in zmagovalc Teka na Šmarno goro.

Hokejisti Triglava premagali Blejce

Kranj – Hokejisti v Alpski hokejski ligi so včeraj odigrali tekme tretjega kroga drugega dela. HDD SIJ Acroni Jesenice je gostil trenutno druge na lestvici za uvrstitev od prvega do šestega mesta hokejiste ekipe Rittner Buam. Rezultat do zaključka redakcije še ni bil znan. Nova tekma jih čaka že jutri, ko bodo gostovali pri naših severnih sosedih in odigrali tekmo s hokejisti EHC Lustenau. V sredo so hokejisti v Mednarodni hokejski ligi IHL odigrali tekme rednega drugega dela. Gorenjske ekipe so dosegle naslednje rezultate: HK Triglav – HKMK Bled 5 : 2 (2 : 0, 0 : 1, 3 : 1), HD Hidria Jesenice – HK Slavija Junior po kazenskih streljih 2 : 3 (1 : 1, 1 : 1, 0 : 0, 0 : 0). Nove tekme bodo jutri. Ob 18. uri se bo na Jesenicah začela tekma med HD Hidria Jesenice in HK Triglav, ob 19. uri pa na Bledu med HKMK Bled in SKHL Crvena zvezda.

Roman Beznik izvoljen za nov mandat

Ljubljana – S Smučarske zveze Slovenije so sporočili, da je bil na volitvah za predsednika zbora za tek na smučeh za nov štiriletni mandat izvoljen Roman Beznik. Dobil je 29 glasov, Sonja Vidonja pa 24. Beznik to funkcijo opravlja od konca maja 2020. »Vesel sem, da se moja zgodba tu nadaljuje. V zadnjih dveh letih smo se ukvarjali s sanacijo dolga. Smo na dobri poti, a še daleč od končnega cilja,« poudarja Beznik.

V Kranju zbrana vaterpolska reprezentanca

Kranj – Slovenska vaterpolska reprezentanca, ki se je lani v začetku novembra po osmih letih v Kranju spet predstavila na uradni tekmi, ko je s 15 : 10 premagala Švico, se bo danes zbrala na pripravah v Kranju, ki bodo potekale do nedelje. Selektor Krištof Štromajer je povabil 18 igralcev, to pa bodo za slovensko izbrano vrsto tudi edine priprave pred drugim krogom kvalifikacij za evropsko prvenstvo v Splitu. Kvalifikacije v skupini A, v kateri bodo ob Sloveniji še Nemčija, Francija, Švica in Belgija, bodo v Kranju, od 17. do 20. februarja.



Svet zavoda Osnovne šole Šenčur, Pipanova cesta 43, 4208 Šenčur, na podlagi sklepa, sprejetega na 8. redni seji Sveta zavoda z dne 20. 1. 2022, razpisuje prosto delovno mesto

RAVNATELJA (m/ž)

Kandidat mora za imenovanje na funkcijo ravnatelja izpolnjevati pogoje v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj in 123/21).

Kandidat mora imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje zavoda.

Začetek dela bo predvidoma 1. 8. 2022. Delo na delovnem mestu ravnatelja se opravlja za polni delovni čas. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 5 let. Za čas mandata bo z njim sklenjena pogodba o zaposlitvi na delovnem mestu ravnatelja.

Vlogo z dokazili o izpolnjevanju pogojev, programom vodenja zavoda in kratkim življenjepisom pošljite v zaprti ovojnici na naslov Svet zavoda Osnovne šole Šenčur, Pipanova cesta 43, 4208 Šenčur, s pripisom »Prijava na razpis za ravnatelja – NEODPIRAJ«.

Rok za prijavo je 15 dni od objave v Uradnem listu RS.

Kandidati bodo pisno obvestilo o imenovanju prejeli v zakonitem roku (glej 58. člen ZOFVI).

Uporabljeni izrazi, zapisani v moški spolni slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

Svet zavoda Osnovne šole Šenčur

Pri članih najboljši Luka Kovačič

Na Jezerskem so tradicionalno gostili turnosmučarsko tekmovanje, ki šteje za slovenski pokal, obenem pa je to tudi Memorial Luke Karničarja in Rada Markiča. Tekmovanje je bilo šestindvajseto, memorial petindvajseti.

ALENKA BRUN

Jezersko – Zaradi epidemioloških razmer se je organizator športnega dogodka, Planinsko društvo Jezersko, odločil za pripravo nove proge. Narava jim je bila tokrat z vremenom in snežno odejo naklonjena.

Pokala in obenem memoriala se je letos udeležilo 49 tekmovalcev in osem tekmovalk, ki so se posamično pomerili v več kategorijah, na krajši in daljši progi za slovenski pokal in rekreativno. Dvig štartnih števil je bil pri Lovskem domu, skupinski start na vstopni točki tekaških prog, cilj pa na Anclovcem travniku.

Glede na povprečni čas je bila med rekreativkami na kratki progi najboljša Manca Bernik, med rekreativci Miha Peternel (GRS Ljubljana). V slovenskem pokalu je na kratki progi pri ženskah na najvišjo



Najboljši pri članih na dolgi progi: prvo mesto Luka Kovačič (Društvo za razvoj turnega smučanja), drugo Anže Šenk (GRS Jezersko) in tretje Matjaž Mikloša (Društvo za razvoj turnega smučanja) / Foto: Alenka Brun

stopničko stopila Polona Virnik Karničar (PD Jezersko), pri mladincih pa

Klemen Španring (TSK LiMa). Pri veteranih se je na dolgi progi na prvo mesto

uvrstil Tone Karničar (GRS Jezersko), med člani gorske reševalne službe je bil najboljši Anže Šenk (GRS Jezersko). Pri članih pa je na dolgi progi pričakovano na najvišjo stopničko stopil Luka Kovačič (Društvo za razvoj turnega smučanja), ki je za progo potreboval dobrih petdeset minut. Kovačiča v nadaljevanju čaka še vertikal na Pohorju, kar se mu zdi zanimiva disciplina, potem pa evropsko prvenstvo v Španiji, v Pirenejih, ki morda predstavlja tudi enega izmed vrhuncev sezone. Luka Kovačič je na Jezerskem že tekmoval, a pravi, da se mu letošnja tekma, ki so jo iz Komatevce prestavili v Ravensko Kočno, zdi res prava jezerska. »Pravi gorski ambient, trasa pa primerna tako za turne smučarje začetnike kot tiste, ki smo v tem že dalj časa. Mislim, da je bila tekma super.«

Priznanja kranjskim športnikom

Zaradi zdravstvenega stanja v povezavi s covidom-19 javne prireditve ob podelitvi priznanj najboljšim športnicam in športnikom ter športnim delavkam in delavcem letos že drugo leto zapored ni bilo.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Komisija za izbor športnih priznanj v Mestni občini Kranj je izbrala najboljše športnice in športnike ter športne delavke in delavce Kranja za minulo leto. Za športno nagrado Kranja ni bilo predlogov, velike športne plakete so si zaslužili: karateistka Tjaša Ristič, športni plezalci Mia Krampl, Lučka Rakovec in Anže Peharc, alpinistka Sara Jaklič, smučarski skakalci Peter,

Cene in Domen Prevc ter Žiga Jelar, smučarska tekačica Anamarija in Janez Lampič, biatlonca Alex Cisar in Polona Klemenčič, telemark smučar Jure Aleš in plavalec Peter John Stevens. Prav tako so med dobitniki velikih plaket športni delavci in klubi. Kegljaški klub Triglav Kranj je prejel veliko plaketo za sedemdeset let obstoja. Člani Smučarskega kluba Triglav Kranj Aleksander Čimžar ter Jože in Marija Simčič so velike plakete

prejeli za štirideset let delovanja v športu, Janez Zelnic pa za tridesetletni jubilej. Marko Klančar iz Smučarskega akrobatskega kluba Kranj je veliko plaketo prejel za 25 let delovanja v športu.

Male športne plakete si je zaslužilo trinajst športnikov in športnic v mladinski in kadetski kategoriji za rezultat, ki ustreza kriterijem za pridobitev statusa športnika perspektivnega razreda. Podelili so tudi 45 športnih znakov tistim, ki so v

mladinski in članski konkurenci osvajali naslove državnih prvakov.

»Iskrene čestitke prejemnicam in prejemnikom priznanj za dosežke v letu 2021. Vaša predanost, vztrajnost, trdo delo in ljubezen do športa so občudovanja vredni,« je športnicam in športnikom, ki uspešno zastopajo kranjske klube, v zapisu ob prejemu priznanj med drugim sporočil župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec.

Gregor Selak prevzel paraplezalce

MAJA BERTONCELJ

Škofja Loka – Novi selektor slovenske paraplezalne reprezentance je postal Škofjeločan Gregor Selak. Funkcijo je prevzel od Jurija Ravnaka, ki je paraplezalce vodil šest let.

Reprezentanca je pod vodstvom novega selektorja in tudi trenerja 12. januarja že začela treninge, prva tekma naj bi bila maja. »Vse potencialne člane reprezentance

sem že povprašal po njihovih željah in ciljnih za sezono 2022. Zdi se mi zelo pomembno, da se vsakemu posebej posvetim in mu pomagam do zastavljenih ciljev. Pri reprezentantih, ki so tekmovali že prejšnja leta, bo poudarek na njihovih šibkih točkah. Pri novih članicah pa se bomo posvetili plezalni tehniki in skozi čas videli, kakšen potencial skrivajo. Od vseh pričakujem veliko mero resnosti,

želje po napredku in trdega dela, kar se rezultatov tiče, pa redno uvrščanje v finale, pri nekaterih pa tudi na zmagovalni oder na tekmah svetovnega pokala,« je povedal Škofjeločan.

Pod njegovim vodstvom jih trenira pet: gluhoslepca plezalka z Aspergerjevim sindromom Tanja Glušič (AK Ravne), nekdanji perspektiven alpinist Matej Arh (AO PD Kranj), ki ima po nesreči v zaledenem slapu

paraparezo, delno prekinitev hrbtnjače, Manca Smrekar (AO PD TAM Maribor), ki ima dismelijo, zaradi česar ji manjka nekaj prstov na roki, in novinki Nataša Privošnik (PD Šempeter v Savinjski dolini), ki ima po operaciji tumorja na možganih poškodovan centralni živčni sistem in motnje koordinacije, ter Jana Führer (PD Moravče), od rojstva slepa z minimalnim ostanom vida.

Banke na ustavno sodišče

Kljub nasprotovanju vlade in bank je zakon, ki ureja problematiko posojil v frankih, sprejet. Banke so že napovedale pobudo za oceno ustavnosti.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – V državnem zboru je v sredo potekalo glasovanje o predlogu zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih, ki so ga pripravili v Združenju Frank, v obravnavo pa ga je vložil državni svet. Predvideva vključitev določite obsega najvišje dopustne spremembe valutnega tečaja v kreditne pogodbe v švicarskih frankih, ki so bile sklenjene od leta 2004 do konca leta 2011.

Po mnenju kreditojemalcev, povezanih v Združenju Frank, so banke s ponujanjem kreditov v švicarskih frankih zavajale kreditojemalce, ti pa naj se ne bi zavedali valutnih tveganj ob sklepanju kreditnih pogodb. Sprejetje zakona naj bi popravilo domnevne krivice, pravijo v združenju, medtem ko nasprotniki poudarjajo, da je zakon neustaven, da štiti peščico na škodo večine Slovencev ter da je v praksi neizvedljiv.

Zahtevali bodo oceno ustavnosti

Kljub ostremu nasprotovanju bank in nekaterih gospodarskih združenj, podpora zakonu pa je odtegnila tudi vlada, so poslanci državnega zbora predlog podprli. Takoj po sprejetju so se



Kljub ostremu nasprotovanju bank, katerih predstavniki so svoja stališča pojasnili že na ponedeljkovi novinarski konferenci, je državni zbor zakon sprejel. / Foto: zajem zaslona

odzvali v Združenju bank Slovenije. Kot so napovedovali že prej, bodo banke na ustavno sodišče vložile pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona, prav tako pa tudi predlog za začasno zadrževanje njegovega izvajanja. Banke namreč menijo, da je zakon protiustaven in krši tako nacionalne kakor tudi evropske predpise.

Kot je že na ponedeljkovi novinarski konferenci dejala direktorica Združenja bank Slovenije Stanislava Zadravec Capriolo, zakon retroaktivno posega v že sklenjene posle, kar ni škodljivo le za banke, temveč celotno gospodarstvo in pravni red v državi. »To pomeni, da nobena pogodba ni varna pred posegi zakonodajalca,«

je dejala direktorica združenja, kjer menijo, da zakon ni ekonomsko pravičen niti socialen, saj naslavlja vse povprek in ne posameznikov, ki kredita ne bi mogli odplačevati. Banke se namreč zavzemajo za to, da se posamezni spori rešujejo na sodiščih, kot je to potekalo doslej. Od okoli 250 postopkov na sodiščih jih je okoli 143 že odločenih. V dosedanjih sodbah so sodišča sicer v večini primerov razsojela v korist bank, so še dodali na ZBS, kjer menijo, da je zakon v praksi neizvedljiv. Zaradi zakonodaje o varstvu osebnih podatkov namreč banke pogodb, sklenjenih pred letom 2012, ne hranijo več. Sprejeti zakon pa predvideva, da banke anekse h kreditnim pogodbam pripravijo v

šestdesetih dneh, v nasprotnem primeru jim grozi celo odvzem licenc, kar bi imelo po mnenju bančnikov izjemne negativne učinke na bančni sektor in celotno gospodarstvo.

Kredit v frankih v manjšini

Zakon finančnih posledic ne opredeljuje, po besedah Blaža Brodnjaka, predsednika ZBS in prvega moža NLB, pa bi se merile v stotinah milijonov evrov. Gospodinjstva so imela v Sloveniji do konca lanskega leta za okoli deset milijard evrov kreditov, v frankih pa jih je bilo sklenjenih za manj kot tristo milijonov evrov. Delež tistih, ki jih ne morejo odplačevati, je v obeh primerih približno enak, pravijo v ZBS.

Nastavki odlični

Denarnih spodbud bo letos manj, a so nastavki za razvoj gospodarstva odlični, je bilo eno od sporočil Investicijskega foruma Triglav Skladi.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Investicijski forum Triglav Skladi, ki je zaradi epidemije tudi tokrat potekal po spletu, je znova ponudil nekatera zanimiva razmišljanja finančnih upravljavcev in analitikov. Kot je uvodoma dejal Andrej Petek, je bilo minulo leto na delniških trgih izjemno, a tudi zelo zahtevno. Roman Zidarn, Triglavov specialist za področje analiz, pričakuje, da bodo obrestne mere ostale na podobno nizkih ravneh in poudarja, da bo rast nekoliko nižja kot v lanskem letu, a višja kot pred izbruhom epidemije. Po besedah Saša Ivanovića, direktorja upravljanja investicijskih skladov, pa bodo preizkušnje predstavljale spremembe v politiki centralnih bank, ki bodo večinoma usmerjene v restriktivnejše ukrepe. »Konec izdatnih denarnih spodbud pomeni, da se bo gospodarstvo moralo razvijati po lastnih močeh,

a nastavki za to so odlični,« pravi in ob tem poudarja veliko akumulacijo privarčevanega denarja, ki bo spodbujala močno potrošnjo.

Kot kaže analiza Gorazda Belaviča, direktorja področja analiz, bo največ priložnosti v sektorjih industrije, financ, zdravstva, potrošnih dobrin in komunikacijskih storitev. Med ključna tveganja je uvrstil inflacijo, na poslovanje podjetij pa bi lahko negativno vplivale tudi motnje na trgu dela in v oskrbovalnih verigah, kar pa bo odvisno tudi od nadaljnega poteka epidemije.

Aleš Čačovič, višji upravljavec investicijskih skladov, sicer pričakuje, da se bodo dolgoročno inflacijska pričakovanja verjetno začela zniževati, temu pa bo sledila tudi inflacija. Inflacija brez uteži energentov bo verjetno ostala višja, kar bo ena od podlag centralnim bankam, da začnejo oz. nadaljujejo z dvigovanjem obrestnim mer.

Država lahko izkoristi predkupno pravico

Ljubljana – Sklad York je po poročanju več medijev v začetku tega tedna uskladal pogodbo o prodaji deleža v Savi družbi Prestige, za katero stoji madžarski sklad Diofa Asset Management. Kupnina za 4,32-odstotni delež naj bi znašala 38 milijonov evrov. Slovenski državni holding (SDH) in Kapitalska družba imata trideset dni časa, da uveljavita predkupno pravico. Odločitev, ali jo bosta tudi izkoristila, včeraj še ni bila znana, je pa minister za gospodarstvo Zdravko Počivalšek dejal, da si bo prizadeval za uveljavljanje predkupne pravice in da bo sprejeta odločitev, ki je za slovenski turizem najboljša.

Ukrepi korak v pravo smer

Ukrepi za omilitev posledic dviga cen energentov so korak v pravo smer, pravijo na GZS, kjer obžalujejo, da jih vlada ni sprejela že prej. Na obrtno-podjetniški zbornici pa menijo, da bi morali vključevati tudi malo gospodarstvo.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Po sprejetju ukrepov za omilitev posledic dviga cen energentov, ki jih je vlada obravnavala na sobotni seji, se vrstijo odzivi gospodarskih interesnih združenj. Spomnimo, vlada je za energetske intenzivna podjetja namenila skupno petdeset milijonov evrov. Upravičenci do pomoči so tako pravne kot fizične osebe, ki gospodarsko dejavnost opravljajo vsaj od 1. decembra lani, imajo vsaj pet zaposlenih in so imele v strukturi poslovnih odhodkov v letu 2019 vsaj pet odstotkov stroškov energije in hkrati vsaj deset tisoč evrov stroškov v ta namen. »Če te



Predsednik GZS Tibor Šimonka / Foto: Aleš Senožetnik

pravne in fizične osebe niso bile v omenjenem poslovnem letu v težavah in jim bodo stroški za energijo v letu 2022 v primerjavi z lanskim letom narasli za več kot

trideset odstotkov, bodo lahko prek informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije zaprosile za državno pomoč,« so pojasnili na ministrstvu za gospodarstvo.

Kot je v ponedeljek povedal predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Tibor Šimonka, je shema pomoči podjetjem korak v pravo smer. »Obžalujemo, da tega koraka ni bilo že prej, saj je GZS že oktobra močno pritiskala na odločevalce zaradi težke situacije predvsem energetske intenzivnih podjetij. Kljub temu smo veseli, da je do tega prišlo, pozitivno pa je tudi, da bodo izplačila realizirana do konca aprila,« je komentiral Šimonka



Predsednik OZS Branko Meh / Foto: Gorazd Kavčič

in ob tem dodal, da vladna shema pomoči podjetjem sicer zajema manjši delež upravičencev, kot so predlagali na GZS. Po njihovi shemi naj bi bilo do pomoči

upravičenih od 20 do 22 tisoč gospodarskih subjektov, po vladni pa jih bo manj. Koliko natančno, na GZS v ponedeljek še niso mogli oceniti, saj je uredba, po kateri se bodo sredstva dodeljevala, še v pripravi. Ne glede na to pa bo pretežni del energetske intenzivnih podjetij upravičen do pomoči, kar na GZS pozdravljajo.

Najvlada v energetske krizi pomaga tudi malim obrtnikom in podjetnikom, na katere je pozabila, pa menijo v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije. »Predstavljeni ukrepi vlade za omilitev posledic visokih cen energentov so usmerjeni predvsem v pomoč energetske intenzivnim podjetjem. Vendar pa so tudi mali obrtniki in podjetniki prizadeti in nujno potrebujejo pomoč. Zdi se nam nepošteno in diskriminatorno, da bi bili mali poslovniki subjekti, ki so najranljivejši del gospodarstva, ponovno izvzeti iz ukrepov pomoči,« je bil kritičen predsednik OZS Branko Meh.

Na OZS namreč menijo, da bi morali biti do pomoči upravičeni tudi obrtniki in podjetniki, ki imajo manj kot pet zaposlenih in so imeli v poslovnem letu 2019 manj kot petodstotni delež energije v strukturi odhodkov, prav tako bi morali omiliti kriterij glede povišanja stroškov za energijo v letu 2022, in sicer s predlaganih trideset na dvajset odstotkov.

Na OZS so na vlado naslovili prošnjo, naj ukrepi vključujejo tudi pomoč za mala podjetja in obrtnike.

Kot še dodajajo, ima energetska kriza velik vpliv tudi na mala podjetja in jim je zato nujno treba pomagati. Na predsednika vlade Janeza Janšo ter pristojna ministra za gospodarstvo in infrastrukturo Zdravko Počivalška in Jerneja Vrtočca so tako že naslovili prošnjo, naj se kriteriji za upravičenost do pomoči ustrezno popravijo.

Nadzori se nadaljujejo

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski policisti so zaradi poslabšanje prometne varnosti v zadnjem obdobju ob rednem delu povečali nadzor cestnega prometa. V torek so tako prometni policisti obravnavali 25 kršitev. Med hujšimi so bile voznja s 77 km/h v naselju, voznja v rdečo luč, dve voznji z neregistriranim vozilom,



Tudi gorenjski policisti so včeraj izvajali 12-urni nadzor hitrosti. / Foto: Gorazd Kavčič

padanje leda z vozila ter prekoračitev teže in manipulacija s tahografom.

»Nadzor na vseh policijskih postajah je vsakodneven in stalen,« poudarjajo na Policijski upravi Kranj. Gorenjski policisti so sicer včeraj sodelovali tudi v maratonu merjenja hitrosti, ki ga je policija izvedla na 514 lokacijah po vsej državi. Rezultati včerajšnje akcije še niso znani.

Moški padel z balkona

SIMON ŠUBIC

Tržič – Tržiški policisti so v torek obravnavali padec moškega z balkona stanovanjskega objekta. Moški je na

kraju umrl. Po ugotovitvah policistov je šlo za nesrečo, tuje krivde pa niso ugotovili. Z ugotovitvami bodo policisti seznanili pristojno državno tožilstvo.

Policisti poizvedujejo za neznanim voznikom

Lesce – V torek ob 6.40 je bil neznan voznik udeležen v prometni nesreči na glavni cesti med Radovljico in Lescami. V nesrečo je bil udeležen tudi voznik avtomobila znamke Volkswagen Polo, ki se je med umikanjem prevrnil na streho. Neznani voznik pripeljal iz smeri krožišča pri Telemach centru – Lesce in se je vključeval na glavno cesto. Vozil naj bi temen osebni avtomobil, karavan izvedbe, s katerim je odpeljal proti Lescam. Policija prosi za informacije na interventno številko 113 ali anonimni telefon 080 1200.

Zgradili bodo dodatno garažo

Gasilsko reševalna služba Kranj je lani opravila več kot osemsto intervencij, med katerimi so prevladovala tehnične intervencije. Letos imajo v načrtih gradnjo dodatne garaže.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski poklicni gasilci so lani opravili 826 intervencij, kar sodi v nekajletno povprečje. Kot povsod drugje je tudi njihovo delo v lanskem letu zaznamovala predvsem epidemija covid-19 in z njo povezani ukrepi. Ob spomladanski ustavitvi javnega življenja je namreč upadlo tudi število intervencij, to se je poleti zvišalo in avgusta doseglo vrh, proti koncu leta pa je bilo spet zaznati porast prometnih nesreč, požarov in drugih dogodkov, zaradi katerih občani potrebujejo pomoč gasilcev, je razložil vodja operativne v Gasilsko reševalni službi Kranj Andraž Šifrer.

Med 826 izvedenimi intervencijami so prevladovala tehnične intervencije (354), kot so posredovanja



Andraž Šifrer, poveljnik Gasilsko reševalne službe Kranj / Foto: arhiv GG



Med najtežjimi intervencijami je bilo lani zagotovo gašenje požara poslovnega objekta v Čirčah. / Foto: arhiv GG

ob poplavih in vetrolojih, prenosi ljudi, pomoč reševalcem in reševanje ujetih iz dvigal. Imeli so tudi 202 intervencije zaradi požarov, 114 v prometnih nesrečah in 49 posredovanj v nesrečah z nevarnimi snovmi, je razložil Šifrer. »Med večjimi intervencijami lahko izpostavimo požare na poslovnem objektu v Čirčah, na Osnovni šoli Franceta Prešerna in mehanični delavnici v Strahinju. Med drugim smo gasili tudi gozdna požara na zelo nedostopnem terenu na Jezerskem, dva zaporedna požara v naravi smo imeli tudi na Šmarjetni gori. Izvedli smo tudi precej razkuževanj javnih objektov ob večjem pojavu okužbe,« je naštel Šifrer. Največ intervencij so imeli sredi tedna

(ob torkih in sredah) in podnevi, najintenzivnejši pa je bil avgust.

Kranjski gasilci največ intervencij izvedejo na območju mestne občine Kranj, sicer pa za požarno varnost skrbijo tudi v občinah Naklo, Šenčur, Preddvor in Jezersko, v Škofji Loki in Tržiču sodelujejo v intervencijah, v katerih potrebujejo gasilsko avtoleste, v Tržiču pa tudi, ko tamkajšnji gasilci potrebujejo veliko cisterne z 12 tisoč litri vode. V vseh naštetih občinah (razen Škofje Loke) ter v Cerkljah in Radovljici posredujejo tudi ob prometnih nesrečah.

Med zadnjimi večjimi investicijami sta bila nakupa 42-metrsk avtoleste in cisterne za 12 tisoč litrov vode. Letos so že prejeli avto za

logistiko, naročeno pa imajo še vozilo za moštvo ter večje vozilo in čoln, ki ju bodo uporabljali potapljači reševalci z in iz vode. »Letos načrtujemo tudi gradnjo dodatne garaže za shranjevanje različne opreme, namenskih prikolic, manjših vozil. To bo velika pridobitev, ki nam bo precej razbremenila prostor v obstoječi garaži,« je razložil Šifrer.

Septembra načrtujejo tudi izvedbo večje regijske vaje reševanja v primeru večje železniške nesreče na železniški postaji v Kranju. Poleg vseh gasilskih enot v kranjski občini bodo na vaji sodelovali tudi vodniki reševalnih psov, potapljaška reševalna služba, gorska reševalna služba, helikopter ..., je še napovedal Šifrer.

Zaprisegli novi pomožni policisti

V slovenski policiji deluje že skoraj šeststo pomožnih policistk in policistov. Ta teden je zaprisegla že njihova osma generacija.

SIMON ŠUBIC

Tacem – Pred generalnim direktorjem policije Antonom Olajem je v sredo v Tacnu zapriseglo 58 novih pomožnih policistk in policistov, ki so se pridružili 534 že obstoječim pomožnim policistkam in policistom. »Pomožna policija je že dolgo nepogrešljiv del policije, policijske organizacije. Redni policisti so pomožne policiste prav zaradi njihove dobre usposobljenosti in pogoste vključenosti v policijsko

delo že zdavnaj sprejeli kot del kolektiva, zato bodo tudi v prihodnje računali na vas, četudi ne boste izvajali čisto vseh policijskih pooblastil,« je v nagovoru poudaril Olaj.

Olaj je nove pomožne policiste opozoril, da so z odločitvijo, da si nadenejo policijsko uniformo, nase prevzeli veliko odgovornost. Skrbeli bodo za varnost prebivalcev in uresničevanje njihovih temeljnih človekovih pravic, pri čemer morajo svoje delo opravljati zakonito, strokovno in z visoko zavezanostjo

etičnim standardom. »Vsak korekten, profesionalno in spoštljivo izveden postopek med ljudmi krepi ugled policije in obratno,« je poudaril generalni direktor policije.

Olaj je za konec še omenil, da si v policiji prizadevajo še razširiti nabor nalog za pomožne policiste, saj je med njimi tudi precej nekdanjih policistov, ki so strokovnjaki na svojem področju in bi zato lahko izvajali tudi bolj specifične in zahtevne naloge.

Pred zaprisego so pomožni policisti podpisali še



Ta teden je na novo zapriseglo 58 pomožnih policistov. / Foto: Policija

pogodbo o zaposlitvi, ki velja pet let z možnostjo podaljšanja. Razporejeni bodo na tisto policijsko upravo, na območju katere imajo stalno prebivališče. Na tem območju bodo ob morebitnem vpoklicu izvajali policijska pooblastila. Vpoklicani bodo v primerih, ko bo zaradi nemotnega opravljanja nalog

policije treba nadomestiti odsotnost večjega števila aktivnih policistov, ob naravnih in drugih nesrečah, v primerih, ko je huje ogrožena javna varnost, za zavarovanje državne meje in v primerih krize oziroma izrednega ali vojnega stanja.

V teku so sicer pripravne za izvedbo osnovnega

usposabljanja nove, že devete generacije kandidatov za pomožne policiste, ki naj bi predvidoma potekalo v vadbemem centru Gotenica med 1. marcem in 9. aprilom. Prav tako je že zunaj javni razpis za nabor kandidatov za pomožne policiste desete generacije, ki naj bi se predvidoma usposabljala novembra.

Vlada RS je leto 2022 razglasila za Plečnikovo. To je lepo. Gre pa za to, da Plečnika ne velja ceniti in povzdigovati le letos, ob 150. obletnici njegovega rojstva. Njegovo delo si zasluži, da ga spoznavamo in cenimo ves čas; in ne le na državni, ampak tudi na lokalni in osebni ravni ...

Plečnik nam je vsem v čast

MIHA NAGLIČ

Ste se kdaj vprašali, kateri so tisti Slovenci, ki so se uvrstili v najbolj prestižne svetovne enciklopedije in leksikone? To vprašanje si je v enem svojih duhovitih zapisov postavil arhitekt Janez Suhadolc. V svoji posebni radovednosti je ugotovil, da se je Prešernovo ime že leta 1896 pojavilo v leksikonu Kleine Brockhaus. Zdaj ga najdemo tudi v prestižnih enciklopedijah Grand Larousse in Encyclopaedia Britannica. Ob njem se na teh svetovno elitnih straneh pojavlja samo še kak ducat slovenskih imen in priimkov. Po abecedi: Louis Adamič, Cankar, Cobenzl, Gallus, Hohenwart, Jakac, Jakopič, Kardelj, Korošec, Plečnik, Trubar, Hugo Wolf. To je Suhadolc ugotovil v letih pred 2000. Zdaj je morda ob imenovanih še kdo, a veliko več jih najbrž ni. Pa še med to peščico je nekaj takih, ki jih večina od nas nima v svoji zavesti. Veste, kdo sta bila Cobenzl in Hohenwart? Janez Filip Cobenzl (1741–1810) je bil v Ljubljani rojeni diplomat in mecen, bil je diplomatski svetovalec cesarja Jožefa II. in avstrijski zunanji minister. Bil je dober poznavalec Slovencev in slovenščine in je po sklenjenem miru v Schönbrunn v noči s 15. oktobra na 16. oktober 1809 osebno informiral Napoleona o narodnostnih razmerah v Ilirskih provincih. Grof Karl Siegmund von Hohenwart (1824–1899) pa je bil avstrijski politik, rodil se je in umrl na Dunaju, na Kranjskem je podedoval obsežna posestva. V avstrijskem državnem zboru je vrsto let kot poslanec zastopal gorenjski kmečki volilni okraj, leta 1871 je bil tudi predsednik avstrijske vlade. No, v tem zapisu pa nam gre za Plečnika, tudi on sodi v izbor svetovno prepoznavnih Slovencev.

Plečnik je svoja najbolj prepoznavna dela ustvaril v treh prestolnicah: na Dunaju, v Pragi in Ljubljani. Na Dunaju je v samem središču mesta projektiral Zacherlovo hišo zraven katedrale sv. Štefana in cerkev Svetege Duha v Cankarjevem predmestju Ottakring. V Pragi mu je legendarni češkoslovaški predsednik Masaryk poveril prenovo praškega gradu, v mestu je zasnoval cerkev sv. Srca Jezuso-

sila prijaznih odnosih pa se je znašel tudi z razgledano gosposkično Alice Masaryk, predsednikovo hčerko. A Plečnik je bil notorični »celibater«, svoje življenje je posvetil umetnosti, bil je njen duhovnik. Ves predan pa je bil tudi svojemu slovenstvu in si je za epicenter svojega poslanstva izbral Ljubljano. A vrhunskost sama po sebi še ne prinese slave. Dejstvo je, da je bilo Plečnikovo delo pri nas po drugi svetov-

postavil v pritličju ljubljanske Narodne galerije pregledno razstavo o Plečniku. To je bilo nadvse pogumno in skorajda neverjetno dejanje. Šola, kritika in poznavalci so Plečnika pozabili. Občudovanje velikega mojstra je bilo nekako v ilegali in rezervirano za starokopitneže. Kljub temu je Gostiša postavil že omenjeno razstavo z imenitnimi fotografijami hrvaških (!) fotografov Nenada Gattina in Nina

je to potrebno, on pri tem ne bi sodeloval.« (Spletni vir) Z dolžnim spoštovanjem do profesorja Šumija, imenitnega umetnostnega zgodovinarja in kranjskega rojaka, a tudi on je bil med tistimi, ki Plečnika niso več cenili.

Gostiša z odlično razstavo iz leta 1968 ni dosegel svojega namena, pravi preboj v ponovnem odkrivanju Plečnika je prineslo leto 1986, z veliko retrospektivno razstavo v Parizu in Ljubljani.

Ena od knjig je odlični Plečnik v stripu, ki sta ga ustvarila Blaž Vurnik (scenarij) in Zoran Smiljanić (risba). V ospredje ga postavljam zato, ker je strip medij, ki nagovarja tudi mlade. In za to gre: da Plečnika vzamejo za svojega tudi prihodnji rodovi.



Prešeren in Plečnik v Kranju: fotografija prikazuje Plečnikovo ureditev pročelja Prešernovega gledališča, levo Prešernov spomenik Frančiška Smerduja. / Foto: Gorazd Kavčič

vega na Vinohradih. V Ljubljani pa je ustvaril največji del svojega opusa in ta je lani dočkal svetovno priznanje: Plečnikova ustvarjalnost v Ljubljani je bila 28. julija 2021 vpisana na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Plečnik bi lahko ostal na Dunaju ali v Pragi in postal avstrijski ali češki arhitekt. Ne samo s svojim delom, tudi z ženitvijo. Njegov dunajski naročnik in častilec Zacherl mu je dal vedeti, da se je vanj zagledala njegova svakinja Marija. V

ni vojni več desetletij pre malo cenjeno in skoraj pozabljeno. Kanonizacija njegovega opusa se je zgodila šele proti koncu stoletja, vpis na Unescov seznam pa je svetovna pika na i.

Pozaba seveda ne velja za poznavalce njegovega opusa. Med njimi je bil tudi gorenjski in žirovski rojak Lojze Gostiša, ki je postavil Plečnikovo spominsko razstavo leta 1986, na vrhuncu javne pozabe. Tudi o njej nam pričuje Janez Suhadolc. »Gostiša je leta 1968

Vranića. Stiskan je bil prelep katalog, kjer je bil kot oblikovalec na delu Jože Brumen (1930–2000). Istočasno je bila v nadstropju razstava slovenske moderne arhitekture. Skupino obiskovalcev je nanjo pospremil profesor Nace Šumi (1924–2006), ki je veljal za velikega poznavalca slovenske arhitekture. Po ogledu sem ga vprašal, ali si bomo ogledali tudi Plečnikovo razstavo. Rekel je, da je tam razstavljena 'turistična arhitektura' in da naj si jo ogleda vsak sam, če misli, da

Tudi pri njih je bil Gostiša za »komisarja«. V Plečnikovem letu 2022 pa se bo zvrstila cela vrsta dejanj in dogodkov njemu na čast. Vseh se ne bomo udeležili, lahko pa vzamemo v roke eno od številnih knjig o njem. Ena od njih je odlični Plečnik v stripu, ki sta ga ustvarila Blaž Vurnik (scenarij) in Zoran Smiljanić (risba). V ospredje ga postavljam zato, ker je strip medij, ki nagovarja tudi mlade. In za to gre: da Plečnika vzamejo za svojega tudi prihodnji rodovi.

Plečnik je svoja najbolj znana in najboljša dela ustvaril v treh prestolnicah: na Dunaju, v Pragi in Ljubljani. Nemalo pa jih imamo tudi na Gorenjskem. Ob 150. obletnici njegovega rojstva imamo priložnost, da nekatera od njih predstavimo tudi v tej časopisni galeriji ...

Na Gorenjskem je kar 42 Plečnikovih del!

MIHA NAGLIČ

Pogled na seznam mojstrovih gorenjskih del nam pokaže, da so zelo raznovrstna. Najprej jih lahko razvrstimo na posvetna in sakralna. Med posvetnimi je največ spomenikov, grobov in paviljonov, številne so ureditve prostorskih ambientov, notranje opreme, vse do stavb, med katerimi imamo dve kraljevi rezidenci in družinsko vilo ali pa samo na novo oblikovane fasade. Med sakralnimi deli je največ kapel, kapelec in krstilnic, pa vse do celotnih ali delnih obnov cerkva. Sicer pa si jih kar oglejmo.

Plečnikova dela na Gorenjskem

Plečnik je na Gorenjskem ustvaril kar 42 del. Po času nastanka jih razvrstimo takole: Malgajev spomenik na Ravnah, 1924; kapelica Marije Snežne na Krvavcu, 1926–1930; spomenik padlim v prvi svetovni vojni v Breznici, 1928–1931; grob brata Andreja na pokopališču v Vodica na Gorenjskem, 1931; kraljeva lovska kočica v Kamniški Bistrici, 1932–1933; grob družine Dimic na pokopališču v Komendi, 1933; Šverljugovo znamenje na Rikljevji cesti na Bledu, 1933–1934; kapelica

družine Hafner v Preski pri Medvodah, 1934; ureditev trga pred župnijsko cerkvijo v Komendi, 1934–1935; grob družine Štebe na pokopališču v Komendi, 1935–1936; vila Bežek na Koroški 27 v Kranju, 1936; kraljevi dvor v parku Vile Bled na Bledu (nedokončano), 1936; spomenik Ivanu Tavčarju pred Kosmovo hišo v Poljanah nad Škofjo Loko, 1937; paviljon Murke in Brezjanka v Begunjah na Gorenjskem, 1937–1939; ureditev trga pred cerkvijo na Brezjah, 1937–1940; fasada železnice postaje v Kamniku, 1939–1940; Marijina kapela v gradu Begunje v Begunjah na Gorenjskem (ni ohranjeno), 1939–1940; oprema lectarije Stele na Glavnem trgu 16 v Kamniku, 1942; spomenik NOB na pokopališču v Ribnem pri Bledu, 1946–1947; obnova župnijske cerkve sv. Benedikta v Zgornjih Stranjah pri Kamniku, 1946–1957; krstilnica v župnijski cerkvi sv. Jurija v Nevljah pri Kamniku, 1947–1950; fasada Prešernovega gledališča v Kranju, 1948–1953; spomenik NOB v Dolenji vasi v Selški dolini, 1949–1950; grob družine Gabrovec na Žalah v Kamniku, 1950; grob družine Košir na pokopališču v Zgornjih Gorjah pri Bledu, 1950; spomenik NOB na pokopališču v Zgornjih Gorjah pri Bledu, 1951;



Arhitekt Jože Plečnik v lopi na Brionih, njegovem zadnjem delu, jeseni 1956 / Foto: Lojze Gostiša

ureditev pokopališča v Cerkljah, 1951–1953; oprema župnijske cerkve sv. Jakoba v Škofji Loki, 1951–1960; obnova zvonika župnijske cerkve sv. Antona Puščavnika v Železnikih (ni ohranjeno), 1952–1953; most čez Nevljico v Kamniku, 1952–1955; kapela v frančiškanskem samostanu v Kamniku, 1952–1956; spomenik Davorinu Jenku v Cerkljah, 1953–1954; krstilnica

v župnijski cerkvi sv. Mihaela v Mengšu, 1953–1955; ureditev Glavnega trga s hišno fasado v Kamniku, 1954; ureditev vhodov in tabernaklja v župnijski cerkvi Marije Vnebovzete v Cerkljah, 1954; lesen strop v podružnični cerkvi sv. Ambroža na Ambrožu pod Krvavcem, 1954; Rožensvensko stopnišče v Kranju, 1954–1955; tabernakelj v župnijski cerkvi sv. Petra Apostola

v Komendi, 1954–1956; ureditev pokopališča v Selcah v Selški dolini, 1956; krstilnica v župnijski cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja na Šutni v Kamniku (ni v uporabi), 1956–1957; krstilnica v župnijski cerkvi Zalošne matere božje v Breznici, 1956–1958; zvonik župnijske cerkve pri Sv. Lenartu nad Selci, 1956–1961. (Ta seznam je sestavila Anka Bulovec.)

»S svojim obsežnim opusom je pri Slovencih po eni strani zapolnil primanjkljaj v klasični in sploh zgodovinski arhitekturi, po drugi pa obudil čut za monumentalnost in sploh za veliko merilo, ki pritiče zlasti prestolnicam.«
(Peter Krečič)



Plečnikov spomenik NOB v Dolenji vasi in Selški dolini, 1949–1950 / Foto: Gorazd Kavčič

Plečnikov spomenik v Dolenji vasi

»Ta umetnina sredi kmečke pokrajine, ki jo s ceste zagledamo kmalu potem, ko se pripeljemo v Selško dolino: kakšna dragocenost, kako presunljiv pomnik naše zgodovine je to! Stoji na mestu, kamor je nemška policija pripeljala iz begunjskih zaporov 19 talcev in jih postrelila, da bi zastrašila partizanske patriote v Selški dolini. Ali si že lahko predstavljamo okrutnost na strani nasilnih in grozo na strani žrtvovanih, ki so jih zaporedoma trikrat po pet in enkrat po štiri privezali na petero kolov in ...? / Plečnika je prevzela volja ljudi iz Dolenje vasi, da z udarniškim delom zgradijo spomenik. Sam jim je predlagal, naj spomenik stoji na mestu nacističnega zločina. Izvedel je, da so se koli, na katere so bili privezani talci, ohranili na bližnji žagi. Njegova sodelavca Anton Bitenc in Vladimira Bratož sta jih v načrtu najprej izrisala pokonci. Ko je bila streha že zgrajena, jih je mojster Plečnik dal obesiti pod strop. Selški spomenik mu je bil še posebej pri srcu. Spremljal je njegovo gradnjo, udeležil se je njegove otvoritve, ki se jim je sicer izogibal. O honorarju se ni hotel pogovarjati. Tudi on je bil udarnik. / Spomenik ima štiri stebre, ki simbolizirajo štiri leta vojne. Z njimi je naš največji arhitekt sledil antični ideji propilej. V njih so vgrajeni kamni iz Sore. Kamniti loki so postavljeni na prstane stebrov. S tem je mojster nakazal še eno starogrško idejo: hišo v hiši, morda nekropolo na stebrih sveta. S srednjim ostrešnim tramom je ta globoko verni graditelj imel ideološke težave pri oblasteh, značilne za tisti čas. Verski nasprotniki najprej niso dovolili, da je v tram vrezan križ. Popustili so, da je s srede križa visela svetilka in križ nekoliko zakrila. Veliki mojster strpnosti in duhovnega življenja pa je tudi nekoliko popustil ... Je že vedel, kaj je smrt in kaj nesmrtnost.«

(Vir: Željko Kozinc, Loške poti, Modrijan, Ljubljana, 2015, str. 60–61)

GALERIJA

Snovanja

Plečnik: živeti za popolnost

»Predvsem je bil izjemen umetniški talent, ki ga je zaradi srečnih okoliščin zmožal prignati do popolnega umetniškega mojstrstva. Najprej se je pri tem izkazala njegova družina, ki je v najbolj občutljivem trenutku v njegovem življenju znala trdno stati ob njem, da je našel pot na dunajsko akademijo za likovno umetnost ter do arhitekta in učitelja Otta Wagnerja. 'On je vstavil os mojega življenja,' je pozneje zapisal v pismu prijatelju Castellitzu. Njegovo umetniško zorenje je potekalo na Dunaju, ki je bil že tedaj velemesto in merilo za kakovost vsakršnega umetniškega ustvarjanja. Že kmalu po končanju šolanja in obisku Italije je postal velik v iskanju izgubljenega čuta za popolnost. Odkritje pomena klasične antike in njenih novoveških evropskih naslednic renesanse in baroka je bilo ključno. Iz tega je v nasprotju z večino sočasnih ustvarjalcev, posebno arhitektov, ponovno utrdil status umetnika arhitekta in nasprotoval prevladujoči inženirski miselnosti v arhitekturi. Le na ta način je lahko ohranil arhitekturo za mogoče zavetje za poetičnost tako v oblikovanju prostora kot v oblikovanju predmetov. / Kot zrel arhitekt je bil popolnoma predan svojemu umetniškemu poklicu in veri v pravost svoje poti. To je mogoče hitro uvideti tako v drznih, suverenih poklicnih odločitvah v razponu najrazličnejših nalog od urbanizma, mimo posamičnih arhitektur do najmanjših predmetov in tiskov kot v suverenem odnosu do svetovne arhitekturne dediščine. S svojim obsežnim opusom je pri Slovencih po eni strani zapolnil primanjkljaj v klasični in sploh zgodovinski arhitekturi, po drugi pa obudil čut za monumentalnost in sploh za veliko merilo, ki pritiče zlasti prestolnicam. S tem je položil dovolj velik in zdrav temelj za to, da se morejo Slovenci kot narod poistiti s svojim prostorom in njegovo kulturo ter se sproščeno ozreti v razvoj umetnosti in kulture, za kar je bil sam najboljši zgled iskanja najrazličnejših ustvarjalnih možnosti ...« (Vir: Peter Krečič, Plečnik: živeti za popolnost, Ljubljana, 2018, str. 11.)



Roženvenško stopnišče v Kranju, urejeno po Plečnikovih načrtih v letih 1954–1955



Plečnikova kapela s krstnilnico in božjim grobom, vsa v marmorju, v župnijski cerkvi sv. Jakoba v Škofji Loki, urejena v letih 1951–1960 / Foto: Gorazd Kavčič



Vila Bežek na Koroški 27 v Kranju, projektiral Jože Plečnik, 1936



Pogled na Kamnik od cerkve v Stranjah skozi Plečnikovo delo / Foto: Gorazd Kavčič



Lovska kočica v Kamniški Bistrici, ki jo je Plečnik projektiral za kralja Aleksandra, 1932–1933 / Foto: Gorazd Kavčič



Plečnikov paviljon Jožamurka v parku graščine Katzenstein v Begunjah na Gorenjskem, postavljen v letih 1937–1939 / Foto: Gorazd Kavčič

Najbolj priznana Plečnikova dela na Gorenjskem so v Kamniku in Kranju: kraljeva lovška kočica v Kamniški Bistrici, obnova cerkve sv. Benedikta v Zgornjih Stranjah, kapela v frančiškanskem samostanu v Kamniku in Roženvenško stopnišče v Kranju.

Doma in v svetu uveljavljen skladatelj Damijan Močnik ima izjemen glasbeni opus. Ob tem je že tri desetletja uspešen zborovski dirigent in dragocen glasbeni pedagog. Vsako leto znova sem ga v tem času pričakoval med nagrajenci Prešernovega sklada. Čudovit januarski dan je, ko se pogovarjava o nagradi in njegovem ustvarjanju.

Ideja, navdih in pogum

DAMIJAN MOČNIK, PREJEMNIK NAGRADE PREŠERNOVEGA SKLADA ZA LETO 2022

IGOR KAVČIČ

Vas današnji sočni zimski dan in jasno nebo morda spominjata na prazen list, ki ga ima skladatelj pred seboj, ko vanj začne pisati note za novo glasbeno delo? Namigujem na skladateljevo ustvarjalno svobodo ...

Kosem poštudiju začel razmišljati o svojem skladateljskem jeziku, sem se počutil zelo svobodnega. Tudi zato, ker mi je bilo že takrat jasno, da si kaj zelo novega najbrž ne da izmisliti.

Je pa res, da sem bil ob svojih skladateljskih začetkih, še pred študijem kompozicije, pri pisanju kar pogumen. Moja prva skladba, ki sem jo s Cerkvim dekliskim zborom Andreja Vavkna iz Cerkev izvajal po raznih zborovskih srečanjih, je opisovala Jezusovo trpljenje. Oče je naredil velike raglje, iz orgel so grmeli klastr (zvočni grozdi), da se je tresla cerkev. Takrat sem bil res svoboden, kot ptiček na veji, in sem napisal, kar mi je prišlo na misel. To skladbo sem potem predložil na sprejemnem izpitu na Akademiji za glasbo in prof. Dane Škerl, ki me je kasneje učil kompozicijo, mi je rekel, da nima kaj pripomniti.

Mlad umetnik na začetku svoje poti si upa več in je pogumnejši?

Drži, ampak sam si mogoče danes upam še precej več iz preprostega razloga – ker več vem.

In je bolj kot misel na naročnika skladbe pri komponiranju pomemben sam proces dela skozi lastno avtorsko poetiko?

V meni je skorajda vseskozi prisoten neki navdih. Preden začnem na papir pisati note, porabim veliko časa za razmišljanje, poglobljanje v vsebino in razvijanje idej ob tem. Samo izpisovanje skladbe potem poteka dokaj hitro. Včasih se mi na kakšnem sprehodu zgodi, da slišim vso skladbo naenkrat, vseh dvajset minut z veliko zasedbo.

Skladbo, ki še ni napisana niti zaigrana?

Seveda. Gre za občutje, nekakšen preblisk. Slišim



Damijan Močnik / Foto: Primož Pičulin

celotno skladbo, vrag pa je potem v podrobnostih, ki jih je pri zapisu treba urediti noto za noto.

V zadnjih 15 letih skladbe v glavnem nastajajo po naročilu. Na delo seveda vpliva predstava o bodočih izvajalcih, hkrati pa je to tudi spodbuda. Če z izvajalcem večkrat sodeluješ, lažje stopita skupaj iz ustaljenih okvirov. V zadnjem času v skladbe vključujem improvizacijske dele, kar pomeni, da se kakšne stvari izbistrijo šele v procesu vaj in se potem ob izvedbah tudi razvijajo naprej.

Medtem ko ste za komponiranje morda imeli več časa in miru, pa sta bili pretekli dve leti, ko je epidemija korenito posegla v družbeno življenje in bitje, za delo z zbori, ki so prav tako eno od vaših ustvarjalnih središč, blago rečeno, zelo neprijazni.

Res je bilo več miru za komponiranje, je pa zato šlo veliko več časa za iskanje inovativnih pristopov poučevanja na daljavo. Prvo zaprtje meja mi je sicer prišlo prav, saj se je sprostilo nekaj časa, ker so odpadla potovanja v ZDA, Hongkong in še kam. Vseeno sem moral biti zelo discipliniran, da sem lahko opravil vse vaje in pouk na daljavo, saj sem v tem času učil na dveh šolah, tako na Škofijski klasični gimnaziji kot na Akademiji za glasbo. Organiziral sem si urnik, v katerega je bilo vključeno tudi – naj temu rečem – praznjenje glave. Tako sem bil vsak dan uro ali dve v naravi na sprehodih. Nekajkrat sem se iz domačih Cerkev odpravil tudi na daljše

ture, recimo na Veliko planino. To je bil po eni strani blagoslovljen čas, ker sem lahko domislil, kako rešiti problem dela z zbori na daljavo, ali snoval nove kompozicije.

Nagrado Prešernovega sklada boste prejeli za ustvarjalni opus vokalne in vokalno-instrumentalne glasbe v zadnjih treh letih, kaj lahko pa bi jo okrepili z vašo bogato skladateljsko zakladnico skoraj treh desetletij ...

Če ne bi bilo 25 predhodnih let, potem tudi zadnjih treh let ne bi bilo. V zadnjem času sem ustvaril nekaj zelo zanimivih in različnih kompozicij. Opera Všeč si mi na libreto Milana Dekleve je moje prvo glasbeno gledališko delo in je nekaj posebnega, saj povezuje pevce Mladinskega zbora Glasbene matice s profesionalnimi glasbeniki ansambla StoP (Slovenski tolkalni projekt) in mladimi solisti. To pisano sestavo izvajalcev sem povezal z aktualno tematiko in jo postavil na skupni imenovalec več glasbenih tradicij, na eni strani afriške in orientalske, na drugi pa evropske od baročnih plesov do sodobnosti z brisanjem meje med klasično in popularno glasbo. Ogromno premisleka je bilo potrebnega, da opera ni bila zgolj lepljenka, ampak zaokrožena stvaritev.

Tu so še izstopajoča dela, med njimi skladba Paschae, skladba Peregrinatio za naročnika iz Francije in še posebej skladba An die Freude, ki je nastala na povabilo Glasbene akademije

Baden-Württemberg ob praznovanju 250. obletnice Beethovnovnega rojstva.

Pobudnik za skladbo Paschae je bil Janez Jocič, ki je skupaj s programom Ars Radia Slovenija zasnoval projekt Pasijon po štimancah. Posnet je bil v gotski cerkvi v samostanu Pleterje. Novo glasbo sem povezal z akustiko cerkve na način, da v njej začetimo zgodovino prostora. Že ob vstopu v cerkev v mislih slišiš petje menihov, gregorijanski koral. Nastala je skladba za solo sopran in moški kvartet, vokal pa sem nadgradil z uporabo srednjeveških in ljudskih glasbil, iz nekaterih je možno vzbuditi zvenenje alikvotnega niza. Povezava teh elementov je bila tudi zame popolnoma nova zvočna izkušnja.

Skladbo Peregrinatio je naročil francoski radio za festival v Montpellieru, tema pa je bila romarska pot Camino. Tudi v tej skladbi sem povezal oddaljene svetove – od srednjeveškega kodeksa iz Santiaga de Compostele preko besedil in glasbe iz različnih zgodovinskih obdobij, povezanih s to potjo, do sodobnosti. Izvedba skladbe je bila v katedrali v Montpellieru, zato sem si ogledal fotografije njene notranjosti in predvidel razdelitev zbora v prostoru na tri dele. Vsa ta vzdušja in spoznanja se potem naložijo v tebi in se z izkušnjami preteklih let odražajo v zapisani glasbi. Mogoče drži, kar je nekdo rekel – da človek vse življenje piše isto skladbo, le z različnih zornih kotov.

Skladbo An die Freude pa je na koncertih ob Beethovnovi obletnici v organizaciji Glasbene akademije Baden-Württemberg izvajal zbor, ki so ga sestavljali pevci iz različnih evropskih držav. Program je vseboval Orffovo Carmino Burano in novo uglasbitev Ode radosti. Sprva sem bil zelo vesel, da sem bil izbran, ko pa sem začel razmišljati o tem, kaj naj ob obeh velikih skladateljih počne en Damijan Močnik, sem začutil veliko zadrego in ponižnost. Želja je bila, da uglasbim Schillerjeve verze na svoj način, vendar z odnosom do Beethovnovne 9. simfonije. Natančno sem jo analiziral, pogumno

izrazil svojo zvočno interpretacijo besedila, vendar je načrtovano izza vogala občasno pokukal Beethoven. S skladbo sem bil zadovoljen, še zlasti ko sem videl, da je bila izvajalcem zelo všeč, tudi publika na koncertih jo je sprejela z navdušenjem. Kritiki je napisal, da gre za izvorno in zelo energično glasbo s sodobnim pečatom in dodal, da bi bil tudi Beethoven vesel te skladbe. No, o tem sicer malo dvomim. (smeh)

Se kdaj zgodi, da niste zadovoljni s krstno izvedbo svoje skladbe?

Pri zborih ali pa ansamblih, ki pripravljajo prve izvedbe, gre večinoma za renomirane zasedbe, tako me ne skrbi, da ne bi bilo dobro. Sicer pa – ko skladbo napišem, jo dam v svet in od takrat naprej nimam več vpliva nanjo, saj ni več samo moja.

Od lani ste kot docent zaposleni na Akademiji za glasbo, poleg Komornega zbora Megaron pa še vedno vodite tudi orkester in zbor na Škofijski gimnaziji. S čim trenutno polnite notno črtovje?

Na akademiji poučujem na oddelku za sakralno glasbo Glasbeni stavek in kompozicijske tehnike, predavam tudi o analizi glasbenih oblik. Ob pripravah na predavanja se mi nenehno odpirajo novi svetovi. Še vedno rastem.

Trenutno snujem več skladb, dva projekta pa sta mi še posebno ljuba. To je sodelovanje z Dekliškim zborom sv. Stanislava z naše gimnazije, ki ga vodi Helena Fojkar Zupančič. Pripravljajo projekt z glasbo srednjeveške glasbenice in mistikinja Hildegarde iz Bingna. Zanje pišem svoje zvočne komentarje k njeni glasbi. V načrtu pa imam tudi zelo posebno operno delo, v katerem bom nadgradil marsikaj iz svoje dosedanje kariere, različne glasbene tradicije in kulture bom skušal dati na skupni imenovalec, kot bi se odpravil na zvočno potovanje okrog sveta.

In sva spet pri jasnem nebu?

Pa sva spet pri jasnem nebu, ki je v glasbi edina omejitve. (smeh)

»Preden sploh začnem na papir pisati note, porabim veliko časa za razmišljanje, poglobljanje v vsebino in razvijanje idej ob tem. Samo izpisovanje skladbe potem poteka dokaj hitro. Včasih se mi na kakšnem sprehodu zgodi, da slišim vso skladbo naenkrat, vseh dvajset minut z veliko zasedbo.«

NAGRADA

Snovanja

Glasba so zvoki in ritmika. Če je oboje dobro, je glasba dobra, je leta 2019 v pogovoru za Gorenjski glas povedal prejemnik letošnje velike Prešernove nagrade, danes 92-letni duhovnik, muzikolog, zborovodja, profesor in ustanovitelj slovenskega zborovskega arhiva dr. Mirko Cuderman, gorenjski rojak iz Tupalič.

Življenje za narod in njegovo kulturo

JOŽE KOŠNJEK

Na severnem robu vasi Tupaliče v občini Preddvor, pri Nacetu po domače, se je 18. julija leta 1930 očetu Nacetu, po poklicu vrvarju, in mami Frančiški Markun, Tomašičevi iz Bašlja, rodil sin, ki so ga v preddvorski župnijski cerkvi krstili za Friderika, vendar je postal in ostal Mirko. Bil je bister in talentiran otrok. Glasbo je prvič slišal s kora preddvorske župnijske cerkve. Fascinirala ga je in začel se je zanimati zanjo.

Ko sem ga julija leta 2019, leto pred njegovim devetdesetim rojstnim dnevom, obiskal v Ljubljani – tisto leto ga je predsednik Republike Slovenije odlikoval z medaljo za zasluge – mi je pripovedoval, da je tedanjega upravitelja preddvorske osnovne šole Petra Jocifa prosil, da je lahko takrat, ko ni bilo pouka, igral na šolski harmonij. Tudi takrat, ko je služkinja ropotala in pospravljala okrog njega, je igral. Prvi javni nastop po enem mesecu vaje ni bil posebej uspešen. Ko je povabil očeta v šolo in mu je zaigral preprosto cerkveno ljudsko pesem, oče ni natančno vedel, kaj mu je sin zaigral ... Mirko se je učil tudi igranja na orgle. Poleg tega je ustanovil pevski zbor,

v katerega je povabil mlade preddvorske pevke in pevce. Vadili so v zgornjih prostorih starega preddvorskega farovža. Ko se je vanje vselila družina z dvema otrokoma in ker je bil tudi kulturni dom zaseden, je zbor vadil kar na Mirkovem domu v Tupaličah ob spremljavi harmonija, ki ga jim je posodil kranjski župnik Franc Blaj. Tedanja oblast je Mirka obtožila, da je v zasebnih prostorih nezakonito zbiral ljudi. Kljub posredovanju preddvorskih krajevnih oblasti je moral za deset dni v zapor v Ljubljani.

Leta 1948 je maturiral na kranjski gimnaziji in se – ne da bi povedal domačim – odločil za duhovniški poklic. Bolj ga je sicer mikala medicina, vendar ni bil zanjo, saj se je bal krvi. Odšel je v ljubljansko bogoslovje in leta 1954 je prejel duhovniško posvečenje. Določen je bil za kaplana v Trnovem. Tam je ostal dve leti.

Slovo od ljubljanskega stolnega kora

Na njegov glasbeni talent so bili pozorni že med študijem na Teološki fakulteti. Glas o nadarjenem mlademu duhovniku je prišel do tedanjega škofa Antona Vovka, ki ga je poslal na študij na Dunaj. Cuderman, ki je čakal na potni list skoraj eno leto, je na Dunaju hkrati



Dr. Mirko Cuderman, prejemnik velike Prešernove nagrade za leto 2022 / Foto: Gorazd Kavčič

končal študij cerkvene glasbe na Akademiji za glasbo in upodabljačo umetnost in študij muzikologije na Filozofski fakulteti, kjer je leta 1960 tudi doktoriral. Vrnil se je v Ljubljano in postal *regens chori* – vodja stolnega kora v stolnici. To so bila ustvarjalna leta zboru, ki je pod vodstvom Mirka Cudermana in Venčeslava Snolja izvajal čudovite orkestralne maše, oratorije in rekvieme, tudi Mozartovega. Ker sta prišla v stolnico nov župnik in organist z drugačnimi pogledi na glasbo, se je leta 1970 Cuderman od stolnice

poslovil. »V liturgiji sem še naprej skušal ohraniti tudi vrhunsko cerkveno glasbo, pa mi ni uspelo. Po svoje to razumem, saj nekateri duhovniki niso imeli posluha ali niso razumeli bistva cerkvene glasbe in tudi nikogar niso vprašali, ali ima posluh ali ne.« je o svojem slovesu od stolnega kora v že omenjenem pogovoru za Gorenjski glas povedal doktor Cuderman.

Consortium Musicum, Komorni zbor in oktet

Ko je bil še v stolnici, je po vzoru nekaterih evropskih držav, še posebej Avstrije, v katerih za koncertno dejavnost poleg uradnih ustanov skrbijo tudi civilna društva, načrtoval ustanovitev takega društva tudi v Sloveniji. Leta 1968 je bilo ustanovljeno Društvo Consortium musicum, znotraj katerega je deloval zbor, v katerega je dr. Mirko Cuderman vključeval vrhunske ljubiteljske pevce. V štiridesetih letih vodenja društva in zboru je maestro prvič predstavil slovenskemu in tudi tujemu občinstvu številna, tudi manj znana dela iz domačega in tujega zborovskega repertoarja, predstavljal je tudi vrhunsko cerkveno glasbo. Zbor je leta 1984 v Vatikanu na posebni avdienci sprejel takratni papež Janez Pavel II. Dr. Cudermanu je bilo

v petdesetih letih glasbene udejstvovanja – upokojil se je leta 2009 – zaupano vodenje nekaterih najboljših zborov, tudi Komornega zbora RTV Slovenija in zbora Slovenske filharmonije. Skoraj deset let je bil umetniški vodja Slovenskega okteta. Bil je tudi profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani in na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Dr. Mirko Cuderman se je v slovensko glasbeno in pevsko zgodovino trajno zapisal tudi zato, ker mu je leta 1991 po nekajletnih prizadevanjih in prepričevanju politikov, tudi takratnega kulturnega ministra dr. Andreja Capudra, uspelo ustanoviti vrhunski poklicni pevski zbor – Slovenski komorni zbor. Zbor, ki se je kasneje združil z zborom Slovenske filharmonije, je pod Cudermanovim vodstvom posnel dve obsežni antologiji slovenske zborovske glasbe. Zbirka *Musica sacra Slovenica* obsega 33 zgoščenk in je pregled slovenske duhovne glasbe 19. in 20. stoletja. Zbirka *Slovenska zborovska glasba* pa obsega 55 zgoščenk in je antologija slovenske posvetne zborovske glasbe od sredine 19. stoletja do sodobnosti. Dr. Cuderman je pred snemanjem vse skladbe muzikološko pregledal in skrbel, da so bile posnete v nepopačenem izvorniku.

Darilo deželi pevcev

Letošnji Prešernov lavreat je pogosto rekel, da ni naroda na svetu, ki bi imel toliko pevcev in pevskih zborov, kot jih ima slovenski. Oddolžil se mu je na najbolj plemenit način. Leta in leta je po Sloveniji zbiral glasbeno literaturo in posnetke različnih avtorjev, zbirko uredil in katalogiziral in jo podaril slovenski javnosti oziroma januarja leta 2013 ustanovljenemu Slovenskemu zborovskemu arhivu. Obsega nad sto tisoč enot in je pripravljen tudi v elektronski obliki. Med drugim obsega 44.275 naslovov muzikalij, 1796 zgoščenk in 1054 plošč z zborovsko in orkestralno glasbo ... Dejanje, kakršnih doma in po svetu ni veliko!

Ko je dr. Mirko Cuderman izvedel, da bo prejel veliko Prešernovo nagrado, je bil presenečen. Pred več kot desetimi leti se je namreč umaknil iz javnega življenja in ni pričakoval tako visokega priznanja. Prepričan je bil, da je medalja za zasluge iz leta 2019 zadnja. Je pa nagrada priložnost za spomine ...



Zbor Consortium musicum je leta 1984 v Vatikanu pel na avdienci pri tedanjem papežu Janezu Pavlu II. S pevkami in pevci je bil tudi tedanji ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar (prvi z leve). / Foto: Arhiv Društva Consortium Musicum

Anglo-ameriški zahodni zavezniki so od leta 1943 naprej jugoslovanske in slovenske partizane obravnavali kot svoje zaveznike v boju proti nacifašizmu. To zavezništvo so podkrepili tudi z dejanji, med drugim s spuščanjem pomoči iz zraka. Eno od spuščališč je bilo v trziškem planinskem svetu, na Dolgi njivi pod Košutnikovim turnom ...

Skrivnost Dolge njive

JANEZ KAVAR

razvozlati že dokaj pozabljeno »skrivnost Dolge njive«.

Operacija Avstrija

Lučaj nasproti planšarske kočice na Dolgi njivi, na pašni planini pod Košutnikovim turnom v Karavankah, je na smreko pričvrščen ostanek kovinskega letalskega zabojnika iz druge svetovne vojne. Tja ga je kaka tri desetletja nazaj pritrtil takratni pastir na planini. Ob zabojniku je v leseno ploščo vrezan napis, ki spominja na zavezniško spuščanje pomoči koroškim in gorenjskim partizanom v letih 1944/1945. Od zadnjega poletja je skromno spominsko obeležje obnovljeno in dopolnjeno z nekaj fotografijami angleških in ameriških letal. Živih prič spuščanja zabojnikov na Dolgo njivo ni več. Obstoji nekaj ohranjenih spominov pripovedi. Redka omemba dogodka je v Kroniki Kokrškega odreda Ivana Jana (2. knjiga, Knjižnica NOV in POS, 1980). Precej širši – strateški opis razlogov zavezniške pomoči partizanom Božidarja Gorjana je v njegovi knjigi Zavezniške misije na Koroškem in Štajerskem 1944–45, Operacija Avstrija (Lipa, Koper, 2003). O zavezniški pomoči v drugi svetovni vojni sicer obstoji precej tuje literature. Zelo naključno se je nedavno našel podroben zapis pokojnega partizana iz Trziča Andreja Peharca, borca Zapadnokoroškega odreda, ki je bil navzoč pri prvem spuščanju zabojnikov na Dolgo njivo koncem septembra 1944. Iz vseh navedenih virov je vendarle moč nekako

Zavezniška pomoč narodnoosvobodilnemu gibanju v Jugoslaviji se je začela spomladi 1943. Ob še mnogih, zlasti strateško-političnih pomislekih zahodnih zaveznikov (Angležev in Američanov) so le-ti le začeli prepoznavati vodilno vojaško vlogo partizanov v bojih z okupatorji in domačimikolaborantiv Jugoslaviji. Ob želenih še povečanih aktivnostih in učinkovitosti partizanov, zlasti glede vezanja nemških sil na tedanje jugoslovansko ozemlje, onesposabljanje okupatorjevih preskrbovalnih komunikacij na bojišča v Italiji in na Balkanu, reševanje sestreljenih zavezniških letalskih posadk, so le-ti želeli s partizansko pomočjo s severnega (slovenskega) področja, s pošiljanjem manjših infiltriranih skupin, spodbuditi antinacistični odpor v Avstriji, na Bavarskem in v Čehoslovaški. Zadržke pri pošiljanju pomoči pa so jim predstavljali odkriti načrti partizanov po osvoboditvi, o povrnitvi izgubljenih narodnih ozemelj v preteklosti, zlasti Koroške. Tako so zavezniške vojaške misije kmalu prišle tudi na slovensko ozemlje, v Glavni štab NOV in POS, v štab 9. korpusa in štab partizanske 4. operativne cone za Koroško in Štajersko. Misije so vodili in usmerjali v ameriški obveščevalni službi in podobni angleški. V začetku so misije sestavljali pretežno Angleži. Kasneje so prihajali



Partizani Vzhodnokoroškega odreda zbirajo zabojnike in zavoje z zavezniško pomočjo na spuščališču pod Raduho, 1944, med njimi v sredini zavezniški častnik s t. i. šapko na glavi. / Foto: spletna stran Združenja borcev za ohranjanje vrednot NOB Zgornje Savinjske doline



Štirimotorni ameriški bombnik B-24 Liberator. Prirejen se je najpogosteje uporabljal za dostavo zavezniške pomoči s spuščanjem zabojnikov iz zraka. / Foto: arhiv J. Kavara

in jih vodili tudi Američani. Po vojaških specialnostih so bili člani misij predvsem obveščevalci, radiotelegrafisti, diverzanti in kartografi, kasneje pa tudi specialisti za letalstvo, za pripravo spuščališč, letališč, usmerjanje letal. Posebej z zavezniškimi načrti v zvezi z infiltracijami v Avstrijo se je prva ukvarjala misija Clowder. Misijo sta vodila Angleža podpolkovnik Peter

Wilkinson in major Alfgar Hesketh-Prichard. Oba sta kasneje prišla v Koroško grupo odredov oz. v štab 4. operativne cone, ki se je veliko zadrževal v Zgornji Savinjski dolini. Wilkinson je usmerjal letalsko pomoč v koroško-štajerske predele, kjer so bila urejena prva spuščališča na Veliki planini, na Moravškem in na Kozjanskem. Hesketh-Prichard se je bolj osredotočal na prodor agitacijskih skupin na avstrijsko ozemlje, kjer je bil decembra 1944 na Svinji planini na Koroškem po izdaji tudi ubit. Najverjetneje je prav Wilkinsonova odločitev pogojevala spuščanje pomoči na spuščališče na Dolgi njivi pod Košuto. Wilkinson je vojno preživel in po letu 1991 tudi obiskal samostojno Slovenijo ter prejel visoko slovensko državno odlikovanje.

Zavezniška pomoč

Operacije zavezniške pomoči odporniškemu gibanju v Evropi so sodile v okvir dejavnosti angleške SOE

(Special Operations Executive – Služba za posebne operacije) in ameriške OSS (Operations Special Service – Služba za posebne operacije). Ti dve službi, ki sta si sicer medsebojno tudi konkurirali, sta načrtovali in izvajali ciljne strateške misije, kakršna je bila misija Clowder. Vodili in izvajali pa sta tudi operacije pomoči odporniškemu gibanju z orožjem, eksplozivom, opremo in hrano, tako z letali iz zraka na spuščališča, z letalskimi transporti na letališča in z ladjami po morju. Najpogosteje uporabljeni tip letala za spuščanje zabojnikov s pomočjo je bil ameriški štirimotorni bombnik Liberator B-24. Flota bombnikov Liberator, namenjena za spuščanje pomoči, je imela za to nalogo posebej prirejena letala. Letala so bila prebarvana na črno, imela so vgrajene radarje, prirejen bombni prostor, dodatne radijske naprave. Za povečanje nosilnosti so jim odvzeli mitralješki kupoli v kljunu in repu letala. Dostavo in spuščanje pomoči je v večini izvajala ameriška eskadrilja (492/801st Bomb Group), imenovana Carpetbaggers, ki je domovala v angleški letalski bazi H blizu Holmewooda. Polnitve in priprave zabojnikov pa so izvajali v bližnji pakirni bazi Station 61 v St. Neotsu. Oba kraja oz. bazi sta se nahajali severovzhodno od Londona. Sodeč po orožju in opremi, ki jih v svojem zapisu navaja v uvodu omenjeni Peharc, so zabojniki na Dolgo njivo zelo verjetno tudi prišli prav od tam. Razen Liberatorjev so zavezniki za spuščanje

»Nastaja publikacija, v kateri bo o zavezniški pomoči partizanom na Dolgo njivo napisano več in podrobneje ter dodano zanimivo slikovno gradivo. Tako bo tudi spominsko znamenje na Dolgi njivi dobilo še vrednejše sporočilo. Obiskovalci tega čudovitega koščka trziškega planinskega sveta pod Košutnikovim turnom pa razlog več za obisk ...«
(J. Kavara)



Spuščališče zavezniške pomoči pod okriljem Košute, najdaljše slovenske gore. Izsek iz planinske karte Storžič in Košuta (1 : 25.000), ki jo je izdala Planinska zveza Slovenije, 2018.

ZGODOVINA

Snovanja

pomoči uporabljali še angleške težke bombnike Halifax in prav tako angleške dvomotorne bombnike z velikim dosegom Wellington. Letala DC-3, legendarne ameriške Dakote, so večinoma uporabljali za dostavo pomoči na letališča s pristajanjem, v povratnih letih pa so odvažala ranjence in rešene letalce. Za spuščanje iz letal so uporabljali kovinske in kasneje tudi plastične zabojnike podolgovate ovalne oblike. Zabojnike je bilo možno pritrditi pod krila nosilnih letal, lahko so jih naložili v notranjost letal kot bombni tovor ali uporabili oba načina hkrati. Na koncu ene strani zabojnika je bil nameščen kovinski amortizer, na drugi strani pa zloženo padalo. Zabojniki so bili dveh tipov: zabojniki C so se uporabljali za spuščanje daljših orožij, pušk, strojnic, bazuk idr., zabojniki H pa so imeli več prekatov, v katere je bil lahko naložen eksploziv, vžigalniki, strelivo, ročne bombe itd. Nosilnost kontejnerjev, takšnega, kot je na Dolgi njivi, je bila 130 kg. Enaki zabojniki so bili uporabljeni tudi v diverzantskih operacijah North Pole na Nizozemskem marca 1942 in Gunnerside, za razstrelitev tovarne težke vode, na Norveškem februarja 1943.

Spuščališče Dolga njiva

Varne lokacije spuščališč za pomoč koroškim in gorenjskim partizanom je bilo težko določiti zaradi množine nemških in domobranskih enot na tem področju, ki sta ga ozko omejevala še greben Karavank in reka Drava. Zato so zavezniški pomoč dostavljali večinoma na spuščališča v Zgornji Savinjski dolini. To pa je narekovalo, da so morali borci, posebej Zahodnokoroškega in gorenjskega Kokrškega odreda, na precej dolge in nevarne poti za prevzem

zavezniške pomoči oz. orožja, streliva in eksploziva. Prav to je pogojevalo iskanje primernih spuščališč bližje navedenim enotam in kot najprimernejša in relativno najbolj varno področje je bila izbrana Dolga njiva. V začetku septembra 1944 so partizani še pregnali Nemce iz postojanke v Puterhofu (Jelendol), ki je bila Dolgi njivi najbližja.

V zapisu Pomoč zavezniškim koroškim partizanom Andrej Peharc opisuje, da je bil okoli 25. septembra 1944 določen v skupino od 10 do 15 borcev za akcijo, katere namen in lokacija jim ni bila predstavljena. Odrejena jim je bila stroga konspiracija in budnost. Skupini sta se pridružila dva člana angleške misije in prevajalec. Angleža sta imela s seboj precej razne radijske opreme, anten in ročni električni generator. Pohod iz Koroške so prvega dne zaključili na Dolgi njivi. Postavili so aparature z antenami, preizkusili generator. Na Dolgi njivi je bila takrat planšarska koč, lovska koč barona Borna in starojugoslovanska graničarska karavla, na Zgornji Dolgi njivi pa še staja za živino. Vendar je celotna skupina iz varnostnih razlogov prespala na prostem. Drugi dan so postavili kurišča za signalne ognje. Kurišča so oblikovala kodno črko A. Povedano jim je bilo, da pričakujejo zavezniška letala s pomočjo. Letala so priletela, nadletela lokacijo spuščališča, zabojnikov s pomočjo pa niso odvrгла. Očitno je šlo za izvidovanje terena, ki je zaradi gorskega sveta in bližnjega visokega grebena Košute narekoval veliko sposobnost pilotov oz. celotnih posadk letal. Tretjo noč so ponovno prižgali signalne ognje za oznako in identifikacijo spuščališča. Letala so priletela po dolini navzgor, dokaj nizko, iz zahodne smeri proti vzhodu, na jezersko stran. Začela so

odmetavati zabojnike. Spuščališče so v krogu nekajkrat nadletela. S prvim svitom so začeli iskati in zbirati odvržene zabojnike. Iskanje je bilo zaradi planinske podrasti – ruševja in skal zahtevno in zamudno. Nekatere zabojnike je odneslo izven spuščališča. Večino zabojnikov so kljub vsemu dokaj hitro našli. V zabojnikih je bilo večinoma lahko pehotno orožje: strojnice bren, angleške brzostrelke, imenovane kroparice, puške. Vse orožje je bilo konzervirano in zavito v položčen papir in zavito v nepremočljivo vrečevino. Dodani so bili okvirji za strelivo in torbice zanje ter zavoji za prvo pomoč. V drugih zabojnikih je bil eksploziv vrste Nobel 808 in t. i. plastik. Posebej je bila dostavljena detonatorska in počasi goreča vrstica, vžigalniki oz. detonatorji, minerske klešče, zavitki (dodatni naboji) za minomete, žabice za tračnice, kemični vžigalniki in celo vžigalice, ki ne gore s plamenom. Kar so mogli, so odnesli borci Koroškega odreda, ostalo so zakopali v začasne deponije. Ostanke zabojnikov in druge embalaže so poskrili v planinsko podrast. Eden od teh je tisti ob spominskem obeležju ob planšariji na Dolgi njivi. Ostanke ostalih verjetno še vedno leže tam, kolikor jih že ni povsem uničila rja. V Kroniki Kokrškega odreda Jan opisuje, kako so preostale zabojnike naslednje dni iskali in večinoma našli borci Kokrškega odreda. Peharc je podrobno opisal zgolj prvo spuščanje pomoči na Dolgo njivo. Jan pa v Kroniki Kokrškega odreda navaja še več poizkusov spuščanj pomoči na Dolgo njivo v oktobru 1944. Zaradi nemško-domobranskih hajk in posledično brez možnih signalnih oznak spuščališča letala tovora niso mogla odvreči. Kasneje so Kokrškemu odredu namenjeno pomoč spuščala v okolico



Letalski zabojnik tip C za transport dolgocevnega orožja in večjih predmetov ter/ali zavojev eksploziva, vžigalnikov, streliva za puške itd. / Foto: arhiv J. Kavar



Spuščanje zabojnikov v Zgornji Savinjski dolini novembra 1944 iz letala B-24 Liberator / Foto: spletna stran Združenja borcev za ohranjanje vrednot NOB Zgornje Savinjske doline

Radmirja, kamor so morali ponjo posamični bataljoni odreda z Gorenjske. V Gorjanovem opisu delovanja misije Clowder zasledimo, da je angleški major Hesketh-Pritchard avgusta 1944 organiziral spuščanje pomoči celo na severno stran Karavank, v bližino Železne Kaple, skoraj na doseg Nemcev iz te postojanke.

V zaključku svojega zapisa Peharc še opisuje, kako je tik pred koncem vojne iz Koroške vodil skupino dvanajstih tujih letalcev, Angleže in dva Italijana, čez Dolgo njivo v Medvodje, kjer je bil takrat štab Kokrškega odreda. Od tod naj bi jih peljali naprej na osvobojeno ozemlje na Dolenjskem. Letalci niso bili oboroženi, Peharc in še dva partizana spremljevalca pa. Tik pod robom Dolge njive je njihova kolona padla v domobransko zasedo. Močan ogenj nanje so odprli

kljub dejstvu, da so letalci nosili prepoznavne angleške uniforme in oznake. Padli so trije tuji letalci. Partizani so jih pokopali na Dolgi njivi. Kasneje so njihove posmrtno ostanke svojci prenesli v njihovo domovino. Jame grobov padlih letalcev so na planini še vidne. Najbrž bi si zaslužili vsaj skromen pomnik v spomin?

Del »skrivnosti Dolge njive« je razkrit. Ostaja pa še vrsta neraziskanih zanimivih podrobnosti. Nastaja publikacija, v kateri bo o zavezniški pomoči partizanom na Dolgo njivo napisano več in podrobneje ter dodano zanimivo slikovno gradivo. Tako bo tudi spominsko znamenje na Dolgi njivi dobilo še vrednejše sporočilo. Obiskovalci tega čudovitega koščka tržiškega planinskega sveta pod Košutnikovim turnom pa razlog več za obisk.



Spominsko znamenje o spuščanju zavezniške pomoči na Dolgo njivo v letih 1944/45 z ostanke letalskega transportnega zabojnika. Znamenje je postavil gorenjski odbor borcev Koroškega odreda 25. julija 1998. / Foto: Vili Vogelnek

»Najpogosteje uporabljeni tip letala za spuščanje zabojnikov s pomočjo je bil ameriški štirimotorni bombnik Liberator B-24. Flota bombnikov Liberator, namenjena za spuščanje pomoči, je imela za to nalogo posebej prirejena letala, prebarvana na črno ...«
(J. Kavar)

O tem, kako velikega arhitekta spraviti v strip, je v Mestni knjižnici Kranj potekal pogovor z avtorjema stripa scenaristom dr. Blažem Vurnikom in risarjem Zoranom Smiljaničem, ki ga je vodil Toni Cahunek.

Plečnik v stripu (in pika)

IGOR KAVČIČ

Ob vznožju Rožnovenskega klanca v Kranju stoji prileten mož z značilno ozko sivo bradico in črnim klobukom, se opira na palico in pogleduje navzgor po vodnjaku čisto na vrh do petelina, iz katerega kljuna curlja voda in se pretaka navzdol po terasasto nameščenih kamnitih posodah. »Tegale petelina je Božo Pengov že pred vojno ustvaril za kapelo sv. Nikolaja na Žalah. No, čez sedem let vse prav pride,« misli arhitekta Jožeta Plečnika nad njegovo izrisano podobo prebiramo v oblaku – saj gre vendarle za strip (odpreti na strani 113, ki je povezana s Kranjem).

Ker vemo, da je letošnje leto v znamenju 150. obletnice rojstva Jožeta Plečnika, strip o njem ni ravno presečenje. Kot tudi ne, da sta ga podpisala zgodovinar dr. Blaž Vurnik iz Mestnega muzeja Ljubljana in vrhunski stripovski avtor Zoran Smiljanič, prvi v vlogi scenarista, drugi risarja. Avtorski tandem se je že izkazal z dvema stripovskima izdajama, vezanima na obletnici, stripom Spomini in sanje Kristine B., Ljubljana 1941–1945 (2015) in Ivan Cankar – podobe iz življenja (2018).

Drobna pojava z bradico, očali in klobukom

O Plečniku in njegovem delu sicer ne manjka gradiva, tudi čas, v katerem je živel, ponuja številne originalne podobe, hkrati pa sta avtorja imela tudi dovolj široko polje svobode pri interpretacijah tako tekstovnih kot vizualnih vsebin. Na vprašanje, kako je spoznaval osrednjega protagonista stripa, se Smiljanič spominja, da ga je bilo na začetku malo strah, da Plečnik ne bo tako zanimiv, zabaven, ognjevit in konflikten, kot je bil recimo Cankar, a se je izkazalo nasprotno. »Plečnik je večplasten lik, v mladih letih ima strahove in bojzani pred neuspehom, kot starejši gospod profesor pa je bil precej avtokratski, seveda pa arhitekt, ki tudi danes velja za nespornega genija. Blaž je v zgodbo vpletel veliko takih in drugačnih domislic v povezavi z



Zoran Smiljanič in dr. Blaž Vurnik ob razstavi stripovskih originalov v Mestni knjižnici Kranj

njegovim značajem,« priveduje risar in dodaja: »S Plečnikom sem preživel približno leto dni. Včasih sva se razumela, me je pa tudi živciral. Ko je na koncu med stebri odkorakal v večnost, sem občutil žalost, kot bi se poslovil prijatelj. Zavedel sem se, da tega druženja ne bom doživel nikoli več.«

Pri arhitektovi podobi se je lahko orientiral na njegovo sicer drobno, a markantno pojava z bradico, okroglimi očali in klobukom ter vedno oblečeno v črna oblačila. Seveda pa v stripu Plečnik nastopa v vseh življenjskih obdobjih, po eni izmed družinskih fotografij mu je risar tako za mlada leta nadel bolj »ježkasto« pričesko; kot doda v nadaljevanju, je bil mojster pri šestdesetih še vitek in pokončen, pri osemdesetih pa je nekoliko zlezal vase in mu je moral postopoma »kriviti hrbtenico«, da ne bi do tega prišlo preveč naenkrat, kar bi bralec gotovo opazil.

»O Plečniku res obstaja izjemno bogata ne le strokovna, tudi spominska literatura. Že za časa življenja so si študentje zapisovali njegove izjave, po njegovi smrti pa so tako študenti kot nekateri sodelavci pisali krajše in tudi zelo dolge spomine nanj. Tako so se ohranili tudi opisi nekaterih karakternih lastnosti,« razloži Blaž Vurnik; da je dotlej Plečnika poznal predvsem po njegovih delih, ni pa poznal njegovih značajskih lastnosti. »Bal sem se, da bom dobil človeka brez izrazitega značaja, pa se je izkazalo, da gre

za zelo dinamično osebo, da močno čustvuje, da je imel tudi svoje temne lastnosti, da je študente silil v to, da so reproducirali njegovo umetnost. So pa nekatere lastnosti, ki so bile stalnica v njegovem življenju, kot sta globoka vernost in občutek nezadostnosti – vseskozi nam daje občutek, da ni dovolj dober, da premalo ve, v pisnih bratu piše 'to je zanič, na to ne bom ponosen, spet mi je spodletelo' in podobno ...«

Ena mojstrovina na stran

Avtorja sta za vsak posamezni prizor predvidela eno stran, ki v stripih tudi sicer velja za osnovno enoto: torej ena zgradba, en projekt – ena stran stripa. Smiljanič je na različne načine inovativno in duhovito reševal zagate, kadar je bila stran premajhna, hkrati pa je bil pri risanju Plečnikovih arhitekturnih mojstrovina dosleden.

»Sprva je kazalo, da bom z zmernim naporom prišel do cilja, pa se je izkazalo, da je zalogaj večji kot Triglav,« pove risar, pri čemer naj spomnimo, da ima strip več kot 130 strani. »Izogibal sem se preroisanja, kar mi je pod častjo. Sem pa pri risanju Plečnikovih mojstrovina uporabljal inovativne rešitve. Naj za primer vzamem Narodno in univerzitetno knjižnico. Obstaja na desetine fotografij stavbe z vseh zornih kotov, narisal pa sem jo s strani, ki je meni najbližja. Ampak ko gledamo zgradbo, izgubimo detajle, pa sem jih vključil

na fasado, na primer Dolinarjev kip Mojzesa in kljuko vrat s podobo konjske glave. Pomembno pa se mi je zdelo poudariti ritem kamna, ki je kot simfonija. Pa sem Plečnika narisal kot dirigenta. Veliko časa so mi vzele Žale s kupom kapelic, ki so izjemoma na dveh straneh.«

Ob tem Blaž spomni: »Moj položaj je bil tu precej bolj udoben. Ko je bil scenarij napisan, sem ga poslal Zoranu – in od takrat naprej sem čakal in se veselil vsake nove pošiljke stripovskih strani,« Zoran pa dodaja: »Zgodilo se je tudi, da se je Blaž v nedeljo popoldan sprehajal z družino po Bledu, pa se po telefonu oglasi Smiljanič z nekaj vprašanji. A je zdržal. Najino sodelovanje je bilo zelo kvalitetno.«

Ljubljanske Benetke

Plečnik se je na začetku dvajsetih let vrnil iz Prage v Ljubljano in bil zelo nezadovoljen z njeno podobo, označil jo je za neskončno grdo. Motila ga je obnova po potresu leta 1895, stavbe pa so obnavljali arhitekti iz monarhije. Pri prenovah cerkve sv. Jakoba in trnovske cerkve je zameril neogotski slog, neustrezen se mu je zdel Zajčev spomenik Prešerna, ni maral secesije ... Sam je, nasprotno, Ljubljano videl predvsem kot mediteransko mesto. »V Ljubljani je videl duh Benetk, in če pogledamo njegovo Tromostovje, kaj lahko zaznamo njegov krik po Benetkah. Tudi sicer pa sta ga za vse življenje opredelili

renesansa in antika,« poudarja Blaž Vurnik.

Tako kot mesta v trikotniku Dunaj–Praga–Ljubljana, kjer je Plečnik študiral in deloval in se ponašajo z njegovimi najpomembnejšimi arhitekturnimi stvaritvami, sta snovalca stripa vanj vključila tudi njegova dela v drugih mestih – Bogojini, Horjulu, Rakeku, tudi Kranju. Petelin z začetka tega zapisa je ena izmed nekaj kranjskih znamenitosti, ki jih pripisujemo Plečniku. Smiljanič je na eno stran vključil tako stopnišče in arkade na Rožnovenskem klanecu kot tiste pred Prešernovim gledališčem. Pred pesnikovim kipom arhitekt seveda ugotavlja: »Bolje bi bilo, ako ga ne bi bilo.«

Scenarist Vurnik je v zgodbo uvrstil tudi nekaj ključnih trenutkov v Plečnikovem življenju, ki niso neposredno povezani z njegovo profesijo. »Na voljo je premnogo anekdot, povezanih z njim. Nekatere sem tudi vključil, na primer dogodek v gostilni v Rogaški Slatini: Plečnik ni maral prevelike pozornosti ob osebnih praznikih – to ga je spravljalo v stisko. Anekdotična sicer nima nobene zveze z njegovimi projekti, veliko pa pove o njegovem značaju, hkrati pa tudi malo razbremeni pozornost glede vsebine v stripu. Torej, gostilničar je prišel k mizi, pokazal časopis in čestital mojstru za okrogli jubilej. Kot govori resnična zgodba, se je Plečniku čisto utrgalo, tako se je menda razburil.«

Prva naklada razprodana

Smiljanič velikega arhitekta mojstrsko pospremi k večnemu počitku, ko ta utrujen leže na posteljo in leta 1957 manj kot mesec pred svojim 85. rojstnim dnevom umre. »Mislim, da je strip izdelek, ki bo navdušil koga od mladih, da bo v roke vzel še kakšno drugo knjigo o Plečniku, katerega projekt je nedvomno uspel. Njegova arhitektura je postala večna, z vpisom njegovih del na Unescov seznam svetovne dediščine pa je dobil dodaten potencial, da se bo o njem še dolgo govorilo,« je še dodal Blaž Vurnik. Prvih 1200 izvodov stripa Plečnik (in pika) je razprodanih, menda je tu že prvi ponatis.

Zoran Smiljanič: »S Plečnikom sem preživel približno leto dni. Včasih sva se razumela, me je pa tudi živciral.«

Dr. Blaž Vurnik: »Plečnik ni maral prevelike pozornosti ob osebnih praznikih – to ga je spravljalo v stisko.«

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Snežilo tri dni zapored

»Sneg je segal do vrha kuhinjskega okna. Oče je izmeril, da ga je bilo dva metra,« se obilnih snežnih padavin pred sedemdesetimi leti spominja danes 90-letna Ivanka Igljčar z Godešiča. S snegom obilna zima 1951/1952 je opisana tudi v publikaciji Vremenske skrajnosti v Sloveniji v obdobju 1948–2018, o njej so zapisi tudi v takratnem Gorenjskem glasu.

MAJA BERTONCELJ

Si predstavljate, da bi danes v Gorenjskem glasu objavili naslednji zapis: »Zaradi snega, ki zasipa Gorenjsko in druge naše kraje v teh dneh čez mero, so nastale motnje in tehnične zapreke tudi pri tiskanju današnje številke lista. Velike količine snega, ki so v zadnjih tednih zapadle, so tako obremenile streho skladišča jeseniške trgovine z železnino, da se je popolnoma zrušila in deloma raztrgala tudi šibko zidovje. Pod težo snega se je podrla tudi streha na nedovršenem združnem domu v Radomljah. Najbrž je bilo podobnih nesreč še več. Poročil od drugod zaradi snežnih ovir še nismo prejeli.« Tako je v Gorenjskem glasu pisalo 16. februarja leta 1952. Med 13. in 15. februarjem tistega leta je nepretrgoma snežilo tri dni in snežna odeja je bila najdebelejša od začetka merjenj.

Odrejena mobilizacija za kidanje snega

Kolikšna je bila snežna odeja na Gorenjskem, razkrivajo tudi podatki iz naslednje številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 1. marca. Izvemo, da je po dolgotrajnem snežnem metežu zamedlo toliko snega kot že desetletja ne. »V Ratečah so ga namerili 2,7 metra, v Bohinju skoraj nič manj. Zato Bohinjci niso čakali na mobilizacijo. Odrezani so bili od sveta s plazovi v Soteski. Navajeni

borbe z naravo, so se spoprijeli s snegom. Odkidati so morali progo in odpreti globoko zametene poti v obeh bohinjskih dolinah. Čiščenje na Bledu ni bilo tako težavno. Težje delo so imeli v gorjanskem kotu. Pokljuka je bila odrezana od doline z več plazovi. Samo na dveh kilometrih te ceste je bilo okrog en kilometer plazov. Večje težave so bile tudi na Lancovem, kjer so morali najprej rešiti dvanajst konj in voznikov, ki jih je zasačil sneg na Jelovici in katerim je pretela lakota. V globokem snegu so morali pregaziti tri ure dolgo pot.« Podrobneje je opisano tudi, kako so se ljudje odzvali na mobilizacijo delovne sile. Na Jesenicah je tako povprečno dnevno sneg odstranjevalo okrog 1500 ljudi. Sneg z železniške postaje je že pred tem čistila vojska. Skupaj ga je bilo odkidanega in odvoženega 825 tisoč kubičnih metrov.

Spomini Ivanke Igljčar

Zime pred sedemdesetimi leti se še dobro spomni tudi danes 90-letna Ivanka Igljčar z Godešiča. »Tri dni skupaj je snežilo. Oče je izmeril, da je bilo dva metra snega. Rekli so, da ga je prineslo k nam iz Poljanske in Selške doline. Segal je do vrha kuhinjskega okna. Oče je skidal pot do glavne ceste, nato sem šla po njej v Reteče na železniško postajo, na vlak za v Ljubljano, kamor sem 35 let hodila v službo v Pletenino. Preden sem prišla na postajo,



Kranj v snegu februarja 1952 / Foto: Fototeka Gorenjskega muzeja

sem bila od gazenja že pošteno utrujena. Tam sem bila verjetno že ob šestih zjutraj, a vlaka ni bilo. Prišel je šele okrog pol devetih. Pripeljali smo se do Šiške, nato pa smo morali dol, ker ni mogel več naprej. V službo v Moste sem prišla malo pred eno. Skoraj vse sem zamudila. Sodelavke so nam vozačicam rekly, naj prespimo pri njih v Ljubljani. Kolegica me je pregovorila, da sva šli domov. Spet je bilo treba peš po tirih v Šiško, vlak pa je peljal samo do Medvod, naprej pa peš do Reteč, kjer se je ustavilo pet lokomotiv in niso mogle nikamor. Domačini so pomagali kidati sneg. Ko smo hodili, se sploh ni videlo, kje je cesta. V Gorenji

vasi - Retečah sem potem prespala kar pri kolegici, bila sem vsa mokra, naslednji dan pa sem šla domov, eno vas naprej. Naslednje dni, dokler se razmere niso uredile in ni vlak znova začel voziti, sem bila kar doma. Ni se dalo v službo. Potem sem do Reteč hodila kar po železniški progi, ki je bila očiščena. Tudi sicer smo veliko hodili po progi ali ob njej. Takšnih zim si danes ne predstavljam več. Je pa tudi kakšno kasneje še zapadlo veliko snega, a toliko kot takrat ne. Škoda, da nimam nobene fotografije. Pokojni mož Ivan je sicer veliko fotografiral, a takrat še ni imel svojega fotoaparata, poleg tega je med

tednom stanoval v Ljubljani, kamor je hodil v šolo,« je obujala spomine. Tudi sicer rada spremlja vreme in ga beleži v dnevnik. »Vanj zadnjih dobrih dvajset let vsak dan napišem, kakšno je vreme in ali se kaj posebnega zgodi. Od prej pa imam veliko stvari v spominu.«

Izredno obilno sneženje trajalo en mesec

S snegom obilna zima 1951/1952 je opisana tudi v publikaciji Vremenske skrajnosti v Sloveniji v obdobju 1948–2018, ki jo je pripravil Gregor Verčič s sodelavci iz Urada za meteorologijo in hidrologijo. Izvemo, da prva

polovica meteorološke zime 1951/1952 ni kaj dosti spominjala na običajno zimost tistega obdobja, saj je bilo snega komajda za vzorec, povečini se ni niti enkrat ohladilo do –10 stopinj Celzija. Do vremenskega preobrata je prišlo sredi januarja. Sledilo je več ciklonov, ki so sneg prinesli vse do nižin. Največ pa ga je nato zapadlo sredi februarja. V noči na 13. februar se je občutno ohladilo in v večjem delu Slovenije je začelo močno snežiti in tako je bilo do 15. februarja. Zaradi že predhodno debele snežne odeje je bil v precejšnjem delu Slovenije zabeležen rekord v višini snega. S tem se je končalo mesec dni dolgo obdobje izrednih padavin. Petnajstega februarja so ga pri Domu na Komni izmerili 400 cm (182 cm novega), v Ratečah 240, v Stari Fužini v Bohinju 263, na Rudnem polju na Pokljuki 282, v Železnikih 200 cm, na Bledu 180, v Žireh 176. »Obilnemu sneženju je sledilo približno 40-dnevno obdobje pretežno suhega vremena, padavin je bilo malo in snežna odeja je počasi kopnela, tako da ni bilo večjih težav z vodami. Kjer je bilo snega najmanj, se je snežna odeja stalila že konec februarja ali v začetku marca, medtem ko se je v alpskih dolinah zavlekla v april,« je še zapisano v publikaciji.

Pogled na trenutno kratkoročno napoved snega v nižinah ne obeta, tako da nam očitno ne preostane drugega, kot da prebiramo, kako je bilo včasih.

Od petka do petka

Pet strank sodeluje v Povežimo Slovenijo, dobili novega milijonarja ... **Stran 20**



Gorenjski olimpijci

Kdo so gorenjski olimpijci in kakšna so njihova pričakovanja **Strani 22, 23**



Kultura

Vigenjc prinaša poglobljene članke o značilnosti prehrane v Kropi in Kamni Gorici. **Stran 24**



Od petka do petka



Generalni državni tožilec Drago Šketa je zavrnil očitke premierja Janeza Janše, da je Bruslju predlagal zamrznitev izplačila evropskih sredstev Sloveniji. / Foto: arhiv GG



Direktorja STA in Ukoma Igor Kadunc in Uroš Urbanija sta podpisala letošnjo pogodbo o financiranju javne službe.



Glavni dobitnik Jackpot, vreden 11,1 milijona evrov, za zadnje žrebanje Eurojackpota je bil vplačan v Rogaški Slatini.

V Sloveniji smo dobili novega milijonarja

SIMON ŠUBIC

Pet strank sodeluje v Povežimo Slovenijo

Stranke SLS, Konkretno, Zeleni Slovenije, NLS in Novi socialdemokrati so v sredo podpisale pogodbo o skupnem nastopu na aprilskih državnozborskih volitvah. Zavezale so se, da bodo pod imenom Povežimo Slovenijo oblikovale najboljšo listo kandidatov, ki jim bodo nudile vso potrebno infrastrukturo. Pogodba velja do izteka prihodnjega mandata državnega zbora. Predsednik SLS Marjan Podobnik je poudaril, da želijo ustvariti takšno Slovenijo, za kakršno se je glasovalo na plebiscitu o samostojnosti. Predsednik stranke Konkretno in gospodarski minister Zdravko Počivalšek pa je med drugim dejal, da so v gibanju pokazali, da so sposobni preseči razlike, ki obstajajo med podpisnicami, in pogled usmeriti v prihodnost. »Namesto razkola potrebujemo sodelovanje,« je povedal. Predsednik strank koalicije KUL pa so se v torek sestali s predsednikom Gibanja Svoboda Robertom Golobom. Ugotovili so, da si prizadevajo za isti cilj – zmago na volitvah, ki bo pomenila odhod aktualne vlade in spremembe v državi. Dogovora o formalnem

sodelovanju pa niso sklenili. Kot je dejal Golob, volivke in volivci pričakujejo, da bodo imeli poleg vladajoče politike na eni in KUL-a na drugi strani na razpolago še eno alternativo, ki jo predstavlja stranka Gibanje Svoboda.

Janša kritično o Šketovem pismu Bruslju

Premier Janez Janša je v ponedeljek v državnem zboru odgovarjal na vprašanja poslancev. Med drugim je dejal, da je generalni državni tožilec Drago Šketa v Bruselj poslal pismo z zahtevo po pogojevanju oziroma zamrznitvi evropskih sredstev, kar naj bi po Janševem mnenju mejilo na državni udar. Šketa je v kasnejši izjavi zatrdil, da ni nikomur »niti pisno niti ustno predlagal kakršnegakoli ukrepanja zoper Slovenijo«. Pismo je bilo evropski glavni tožilki Lauri Kövesi poslano na njeno prošnjo, »da jo seznanimo z vsemi ukrepi, ki lahko vplivajo na samostojnost in neodvisnost državnega tožilstva in državnih tožilcev,« je dejal. Janša je med drugim tudi evropskemu komisarju iz Slovenije Janezu Lenarčiču očital, da iz zapisnika enega od kolegijev Evropske komisije iz julija izhaja, da se je Lenarčič pridružil »tistim, ki bi pogojevali ta sredstva«. Lenarčič je sicer že pred časom

zatrdil, da slovenskega načrta za okrepanje ni nikoli nihče hotel blokirati.

Podpis pogodbe o financiranju STA

Direktorja Slovenske tiskovne agencije (STA) in vladnega urada za komuniciranje (Ukom) Igor Kadunc in Uroš Urbanija sta v torek podpisala pogodbo o financiranju javne službe za leto 2022. V Ukumu so razložili, da skupni letni načrtovani znesek državne pomoči v obliki nadomestila za financiranje javne službe za leto 2022 ostaja enak kot v predhodnih dveh letih – nekaj več kot dva milijona evrov. Kot so poudarili, ta znesek »pomeni akontacijo, ki jo bo mogoče korigirati z aneksom k pogodbi, ko bo STA v celoti uskladila računovodsko razmejevanje med dejavnostjo javne službe in tržne dejavnosti«. Kadunc pa je za STA povedal, da so s podpisom pogodbe postavili osnovo za nemoteno nadaljevanje delovanja STA v tem pomembnem času, ko se od nje pričakuje odgovorno delo v supervolilnem letu. V pogodbi se je STA tudi zavezala, da bo intenzivno delala na razmejevanju med javno in tržno dejavnostjo v skladu z ureditvijo državnih pomoči. Zaposleni na STA so podpis pogodbe o financiranju javne službe pozdravili,

saj prinaša vsaj osnovno finančno gotovost za delovanje STA v tekočem letu. Vnovič pa so opozorili, da je model financiranja, ki temelji na načelu plačevanja glede na število novic in fotografij, nesprejemljiv.

Slovenija ima novega milijonarja

V Sloveniji imamo, kot kaže, novega milijonarja. Glavni dobitek Jackpot, vreden 11,1 milijona evrov, za žrebanje Eurojackpota minuli petek je bil namreč vplačan na pošti v Rogaški Slatini. Srečni dobitnik bo po plačilu 15-odstotnega davka, ki ga prejme njegova domicilna občina, v žep pospravil kar 9,4 milijona evrov. Jackpot je bil tako že tretjič vplačan v Sloveniji. Prvega, ki je bil vreden 21 milijonov evrov, je igralca vplačal konec leta 2013 v Grosuplju, drugega v vrednosti kar 28,2 milijona evrov pa poleti 2014 v Žalcu.

Bob leta filozofu Levu Kreftu

Večerov Bob leta 2021, ki so ga v soboto podelili v Mariboru, je letos pripadel filozofu Levu Kreftu. Dobil ga je za izjavo: »Danes nismo v položaju, da bi bilo treba varovati predstavnike ljudstva pred ljudstvom, ampak bi bilo treba varovati ljudstvo pred njegovimi predstavniki.«

Slovinci v zamejstvu (836)

Nužej Tolmaier Tišlerjev nagrajenec

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Ko sta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza iz Celovca sporočila, da bo prejemnik letošnje 43. nagrade dr. Joška Tischlerja 80-letni koroški slovenski kulturni zanesenjak Nužej Tolmaier, odzive lahko strnemo v en stavek: Nužej bi si nagrado že zdavnaj zaslužil.

Nagrajenec se je rodil 23. julija leta 1942 v nemškem taborišču Frauenaaurach, kamor so bili 14. aprila leta 1942 skupaj s številnimi zavednimi slovenskimi družinami izseljeni mama Marija, sestra Marjanca in očeta teta Mojca Orlič. Oče je bil že leta 1941 vpoklican v nemško vojsko in se je iz ruskega ujetništva vrnil januarja 1946. Ko so se iz taborišča vrnili domov, so bili v opustošeni hiši naseljeni

Nemci iz Kanalske doline. Nužej je v zavedni verni družini v Verovcah pri Radišah gradil svojo narodno zavest, bral slovenske časopise, nastopal na domačem gledališkem odru in se izobraževal. Oče ga je poslal v orglarsko šolo na Kamnu in na kmetijski tečaj v Tinje. Občutil je sovraštvo do Slovencev, tako v vojski, kjer so govorili, da »prihaja sovražnik z juga«, in kot delavec v tovarni usnja Hans Neuner

v Celovcu, kjer so ga, ko so zvedeli, da je zaveden Slovenec. K žaljenju je sodelavce spodbujal Slovenec, ki je po vojni svoj slovenski priimek spremenil v nemškega. »Ko

Osrednja proslava v počastitev slovenskega kulturnega praznika na Koroškem bo v torek, 8. februarja, ob 19. uri na spletu. Posvečena bo 120. obletnici rojstva Milke Hartman. V nedeljo, 6. februarja, ob 11. uri pa bo na pokopališču v Svečah svečanost v spomin na narodnega heroja Matija Vernika - Tomaža in partizane iz Sveč.

liškem odru in se izobraževal. Oče ga je poslal v orglarsko šolo na Kamnu in na kmetijski tečaj v Tinje. Občutil je sovraštvo do Slovencev, tako v vojski, kjer so govorili, da »prihaja sovražnik z juga«, in kot delavec v tovarni usnja Hans Neuner

so me nekoč psovali, sem se opogumil in se mu zahvalil, da me izdaja kot Slovenca. Zavpil sem, da sem to, kar sem, in da bom tak tudi ostal. Od takrat naprej je imel več miru,« se teh težkih let spominja Nužej. Leta 1965 sta ga k sodelovanju



Tišlerjev nagrajenec Nužej Tolmaier s slovensko ministrico za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Heleno Jaklitsch (prva z leve), predstojnico Inštituta Urban Jarnik Martino Piko - Rustia in njenimi sodelavkami Milko Olip, Uši Sereinig in Ireno Slavkov

povabila Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza. Izvolili so ga za tajnika Krščanske kulturne zveze in to nalogo je opravljal do leta 2004. Tega leta je postal predsednik

Narodopisnega inštituta Urban Jarnik, ki je ohranil marsikaj iz zgodovine Slovencev na Koroškem. Veliko je bil med ljudmi. Gradil je sodelovanje s Slovenijo in s Slovenci v drugih državah.



Po svetu

Ukrajinska preizkušnja

Pozornost svetovne javnosti je usmerjena na Ukrajino. Zahod jo svari, da je napad Rusije samo še vprašanje časa. Rusija to namero zanika, a se na napad več kot očitno pripravlja. Ukrajina pa je v pripravljenosti, a brez panike ...

MIHA NAGLIČ

Kijevska Rusija

Za Ukrajino to ni prva od kritičnih preizkušenj. V njeni starejši in novejši zgodovini jih je bilo že veliko. V pričakovanju razpleta te najnovejše zaostrite si oglejmo nekaj dejstev o tej državi. Da bi jo bolje razumeli. »Ukrajina je obmorska država v Vzhodni Evropi, ki na jugu meji na Črno morje, na vzhodu na Rusijo, na severu na Belorusijo, na zahodu pa na Poljsko, Slovaško, Madžarsko, Romunijo in Moldavijo. S površino 603.550 kvadratnih kilometrov je Ukrajina ena od 50 največjih držav sveta in največja država, ki v celoti leži v Evropi (od evropskih držav je večja Rusija, katere glavni del leži v Aziji). Večino površja države predstavljajo obsežne ravnice, ki prehajajo v stepe, in planote. Prečkajo jih reke, ki se izlivajo v Črno morje, največji od njih sta Dneper in Dnester, na jugozahodu pa mejo z Romunijo predstavlja delta Donave. Na račun obsežnih rodovitnih ravnin, ki so posejane predvsem z žitom, je dobila Ukrajina vzdevek 'žitnica Evrope'. Bolj gorato območje so le Karpati na zahodu države, kjer stoji tudi najvišji vrh Hoverla z 2061 m nadmorske višine. Največje

mesto je prestolnica Kijev na severu z 2,8 milijona prebivalcev, več kot milijon pa jih imajo še Harkov, Odesa in Dnipro (do 2016 Dnepropetrovsk).« / Zdaj pa še nekaj zgodovine. Ukrajina je za Rusijo to, kar je za Srbijo Kosovo – njena zibelka. Prva Rusija je bila Kijevska Rusija. To »je bila srednjeveška vzhodnoslovanska država, ki je nastala leta 882 in je obstajala do sredine 13. stoletja. Skupaj so jo ustanovili predniki današnje ukrajinske nacije, knezi kijevske rodbine Poljani in skandinavski trgovci Varjagi, imenovani Rusini, Ruteni ali Rusiči. Prestolnica države je bil Kijev, sicer glavno mesto današnje Ukrajine. Kijevska Rusija velja za zibelko treh sodobnih vzhodnoslovanskih narodov: Belorusov, Rusov in Ukrajincev, čeprav hčejo sodobni zgodovinarji vseh treh narodov zgodovino te srednjeveške države pripisati sami sebi. Kijevska Rusija je doživela svojo zlato dobo med vladanjem Vladimirja Velikega (980–1015) in njegovega sina Jaroslava I. Modrega (1019–1054). Med njunim vladanjem so sprejeli krščanstvo in prvi vzhodnoslovanski pisani pravni kodeks Ruska pravda. Prvi vladarji Kijevske Rusije so bili zelo verjetno pripadniki skandinavske vojaške elite, ki je

vladala množici slovanskih podložnikov. Skandinavci so se postopoma asimilirali med slovansko prebivalstvo, tako da je tretji znani vladar, Rurikov vnuk Svjatoslav I., že imel slovansko ime. Bizantinski zgodovinar Mihail Psel je trdil, da so Skandinavci vladali najmanj do sredine 11. stoletja. Moč države je zaradi propadanja Bizantinskega cesarstva začela usihati. Trgovske poti so presah-nile, državo pa so dokončno uničili Mongoli leta 1240.« (Vir: Wikipedija)

Pozitivna rešitev

Bi bila v sedanjem stanju odnosov med Zahodom in Rusijo, ki že meji na vojno, mogoča tudi drugačna rešitev? Slovenski diplomat in publicist Vojko Volk jo vidi v sklenitvi strateškega razvojnega partnerstva med EU in Rusijo. »Ruska ruleta, ki jo Putin igra z Zahodom, se vse bolj izkazuje kot igra ohranitve politične oblasti za ceno interesov lastnega naroda. Rusi si zaslužijo bolje in več. Nove sankcije lahko rusko družbo pahnejo v nazadovanje še ene generacije in nepredstavljive stopnje revščine. Dolžnost Evrope in predvsem EU pri tem je, da se angažira za iskanje ponudbe, ki bi jo Putin težko

zavrnil – in sicer sklenitev strateškega razvojnega partnerstva med EU in Rusijo, v katerem bi bila Rusija deležna financiranja za skupne projekte zelene energetske prihodnosti, EU pa stabilnih dobav energentov iz Rusije vse do konca rabe fosilnih goriv v Evropi. Kar ni tako daleč in kar Rusijo upravičeno skrbi. Tak dogovor bi seveda morali že imeti, a nikoli ni prepozno. Travma ruske zgodovine je večna ogroženost ruske države od sveta, zaradi česar so bili vladarji in država vedno pomembnejši od ljudi. In te države je vedno več, vpliva družbe na državo pa skoraj ni. Povprečnemu Rusu spanca najbrž ne kali skrb, da bi Ukrajina vstopila v Nato, bolj ga skrbi, kako bi prišel do višje plače, več svobode in mirnega življenja. Do tistega, česar si želimo vsi.« (Vir: Vojko Volk, Putinova ruleta, Delo, 29. 1. 2022.) Kako enostavno je to in hkrati tako daleč.

Negativna rešitev

Realnost na ukrajinskih mejah pa je takšna, kakršno vidi ameriški predsednik Joe Biden: »Obstaja velika možnost ruskega napada na Ukrajino v februarju.« Res že ta mesec?



To je tipična ukrajinska slika: cele planjave žita, nad njimi pa modro nebo. Zato je taka tudi ukrajinska rumeno-modra zastava. / Foto: Wikipedija



Pogled na današnji Kijev preko samostana sv. Mihaela. Kijev je bil tudi glavno mesto Kijevske Rusije v stoletjih okrog leta 1000. / Foto: Wikipedija



Ukrajinski tanki v vzhodni Ukrajini in z njimi opazovalci OVSE med vojno marca 2015. Bo zdaj spet vojna? / Foto: Wikipedija

Resnica o »dražgoški bitki« in povojni obnovi Dražgoše v očeh domačina

Dražgoše, 2. del

FRANC KAVČIČ

Komandant je postal Stane Žagar, namestnik Jože Gregorčič in politkomisar Lojze Kebe - Štefan. Gregorčič je bil hkrati še vedno komandant, njegov politkomisar pa Ivan Bertonec - Johan. Do januarja 1942 je Cankarjev bataljon štel dvesto borcev. Osemdeset mož je bilo iz Poljanske doline, kjer so jih partizani mobilizirali in jim zagotavljali, da bo konec vojne čez 14 dni ...

Boj se začel

Cankarjev bataljon je prišel v Dražgoše v dveh skupinah. Glavni štab so imeli na domačiji pr' Birt Na pečeh. Partizani so bivali po hišah, v hlevih in sokolskem domu. Na novo leto zvečer je bil prvi miting (1.

januarja 1942), drugi miting pa so organizirali 6. januarja 1942 v sokolskem domu. Glavni govornik na drugem mitingu je bil Stane Žagar, ki je govoril, da so v Dražgoški republiki tako rekoč svobodni, da so dobro oboroženi in da bodo branili Dražgošane pred Nemci. Govoril je tudi o komunizmu in o tem, da bo po uvedbi nove družbene ureditve vse boljše. Večina ljudi je dvomila o tem, kljub temu pa so nekateri nasedli njegovim besedam. Ljudi je bilo predvsem zelo strah in so se bali prihodnjih dni.

Že prvi dan bojev, v petek, 9. januarja 1942, je moj oče prosil partizane, naj odidejo iz vasi, ker so Nemci premočni, da bi jih partizani lahko premagali. »Pojdite iz vasi! Jaz vem, kaj je vojska in vojna, ker sem bil v prvi svetovni vojni. Nemci tega ne bodo dopustili. Ljudje bomo nesrečni, vas pa bodo premagali ali pa se boste morali umakniti. Pripravljani

smo vam voziti hrano na Jelovico, samo pojdite iz vasi!« jih je rotil oče. Na Jelovici je bilo namreč takrat veliko planinskih in gozdarskih koč. Vendar so bili partizani odločeni, da se bodo uprli in da bodo ljudi branili pred Nemci, če bi ti napadli. Tudi Stane Žagar in Jože Gregorčič sta bila enakih misli, češ uprli se bomo, pa bo, kar bo. Možje, ki so bili za to, da bi se umaknili, in so vodstvo tudi prosili, da to storijo, so morali odstopiti. Tudi komandir čete tovariš Pečnik je menil, da se je treba umakniti iz vasi. Zato so ga kmalu odstranili iz svojih vrst ... Ko so borci videli, kaj se dogaja, jih je vsaj 120 pobegnilo že prvi dan bojev. Partizani tudi orožja niso imeli veliko. Slišal sem, kako so se v petek zvečer (9. januarja) pri nas doma partizani pogovarjali o tem, da ima nekdo samo še pet nabojev, drugi le tri, borec z jugoslovansko zbrojevko pa je dejal, da ima samo dva šaržerja.

Nazadnje so se partizani in domačini nekako dogovorili, da bodo Dražgošani »dogodek« oziroma prebivanje partizanov v vasi prijavili županu Francetu Benediku. Izbrali so tri može. Nazadnje je to dolžnost opravil samo Pintar, ki je živel v vzhodnem delu vasi Na pečeh. Župan mu je rekel, da bo to olajševalna okoliščina in da so ljudje svojo dolžnost izpolnili. Vendar ljudje temu niso verjeli. Franceta Benedika, po domače Mlinarja, so za župana postavili Nemci. Še istega leta (1942) so ga partizani ubili kot izdajalca, prav tako so pobili tudi njegovo družino. Dražgošani vedo povedati, da se je Franc Benedik kot župan zavzemal za ljudi in se boril za pravico, kolikor se je v tistem času lahko.

Nemci so v petek, 9. januarja 1942, ob 8. uri zjutraj najprej začeli prodirati v Dražgoše z zahodne strani, vendar so se kasneje obrnili nazaj proti Rudnu. To

so potrdili gozdni delavci (furmani) iz vasi, ki so v petek zjutraj delali na Jelovici v Češnc, tj. kraj na stičišču Rudna in Dražgoš. Tam so Nemci te delavce zjutraj zajeli. Ko se je začelo mračiti, so fantom na sani (»posmojke«) naložili municijo in se začeli pomikati proti vasi. Mlade fante domačine so Nemci postavili v prvo vrsto za ščit. Partizani, Jaka Brnard in njegov vod, so se »srečali« z Nemci in ujetniki na kraju, imenovanem Kras, ki je od vasi Pri cerkvi oddaljen približno petsto metrov. Tu so imeli partizani zasedo. Jaka Brnard ni mogel streljati, ker mu je zamrznil mitraljez. Drugi njegovi soborci, ki so bili skriti za kozolci, pa so na Nemce začeli streljati ... Ujeti fantje, med katerimi je bil tudi moj brat Janez, so se v zmedu pognali po strmini, ki se je odpirala pod cesto, in se tako rešili. Konje so Nemci zasegli in se umaknili nazaj.

(Nadaljevanje naslednji petek)



Gorenjski olimpijci

Šestindvajset gorenjskih olimpijcev

Odštevanja je konec. Danes se v Pekingu na Kitajskem s slovesnim odprtjem začenjajo zimske olimpijske igre. Kako uspešni bodo slovenski športniki, med katerimi jih je večina s širšega Gorenjskega? Pred štirimi leti sta odličje osvojila deskar na snegu Žan Košir in biatlonec Jakov Fak.

MAJA BERTONCELJ

Kitajska prestolnica Peking bo do 20. februarja v središču svetovne športne in tudi siceršnje javnosti. Za organizatorja zimskih olimpijskih iger 2022 so bili izbrani poleti 2015, ko so na glasovanju tesno premagali Almati v Kazahstanu.

Peking je velemesto v severni Kitajski in glavno mesto te ljudske republike. Ima dobrih 21 milijonov prebivalcev. Igre bodo potekale pod geslom Together for a Shared Future (Skupaj za skupno prihodnost). Maskota je Bing Dwen Dwen. Gre za velikega pando, odete ga v ledeno obleko, z zlatim srcem in veliko ljubeznijo do vseh zimskih športov. Izbrana je bila med skoraj šest tisoč predlogi. Odštevanje do velikega športnega dogodka se tako danes zaključuje. Začenjajo se boji za olimpijske medalje, v katerih bo sodelovalo skoraj 2900 športnikov iz 91 držav. Med njimi jih bo 42 nastopalo pod slovensko zastavo. Večina, 26, je s širšega Gorenjskega.

Žan Kranjec ohranja visoke cilje

Med alpskimi smučarji so to Meta Hrovat, Maruša Ferk, Žan Kranjec in Miha Hrobat. Tekmovali bodo v nacionalnem smučarskem središču v pogorju Jaohaituo v območju Jančing. Žan Kranjec je bil v Pjongčangu pred štirimi leti v veleslalomu četrti. Sezono je začel s tretjim mestom v Söldnu, nadaljevanje pa je bilo slabše. »Začetek sezone je bil res dober. Bil sem samozavesten. Nato s smučanjem in rezultati nisem bil zadovoljen, zato sem se odločil, da izpustim slalom v Wengnu, uredim misli in

se v Kranjski Gori predam dobrim treningom. Imel sem določene dvome, nisem bil najbolj suveren tudi pri materialu. Skušal sem pridobiti nazaj zaupanje, samozavest in mislim, da sem na dobri poti. Na startu nisem bil tak kot takrat, ko sem najbolje tekmoval. To pa je v vseh športih zelo pomembno. Olimpijskih iger se zelo veselim. Verjamem, da imam letos še marsikaj pokazati, da sem sposoben veliko boljših voženj in rezultatov, da sem bolj pripravljen, kot je morda videti. Cilji so še vedno zelo visoki. Vem, da se lahko borim tudi z najboljšimi, da sem v boju za medalje. Moja naloga je, da smučam najbolje, kar znam. Na olimpijskih igrah sem bil že četrti, na velikih tekmovanjih sem velikokrat dobro tekmoval, a vedno mi je nekaj zmanjkalo za medaljo. Medalja je največ, kar si lahko želim. Ne grem pa tja samo s to miselnostjo,« je pred Pekingom razmišljal 29-letni Žan Kranjec iz Bukovice pri Vodichah.

Tudi Meti Hrovat v tej sezoni ni šlo po načrtih. Najvišje je bila na šestem mestu prav tako na uvodni preizkušnji v veleslalomu v Söldnu. Z olimpijskih iger ima najboljši rezultat 14. mesto v veleslalomu iz Pjongčanga 2018. »Ciljev za največje tekmovanje letošnje sezone, olimpijske igre, nisem spremenila. Ne zdi se mi, da bi jih morala. Moj cilj je pokazati dobre vožnje. Rezultatskega cilja si že pred sezono nisem zadala. Poskušam ostati osredotočena. Sezona še zdaleč ni končana,« razmišlja 23-letna alpska smučarka iz Podkorena. Za Kranjca bodo to tretje olimpijske igre, za Hrovatovo druge.

Naš najmlajši olimpijec iz vrst biatloncev

Šestčlanska biatlonska ekipa je povsem gorenjsko obarvana. V njej so Polona Klemenčič, Živa Klemenčič, Jakov Fak, Miha Dovžan, Rok Tršan in Lovro Planko. Jakov Fak je tisti, ki ima s 34 leti največ izkušenj in tudi daleč največ uspehov. Branil bo srebrno medaljo iz Pjongčanga s posamične tekme. V Vancouvru 2010 je bil že bronast v sprintu. »Zavedam se, da nisem med favoriti. Kljub temu ni predaje, boril se bom naprej. Zadnji teden pred odhodom na Kitajsko sem na Pokljuki dobro treniral, zato upam, da bodo olimpijske igre takšne, kot si želim. To pomeni, da bom dobro nastopil in da bom na koncu zadovoljen z rezultatom. V prvi vrsti si želim, da bi bil čim bolj sproščen in da bi mi telo dovolilo tisto, kar zmorem. Osvajal sem že medalje, ampak še vedno imam željo po dokazovanju in ob tem ni pomembno, ali gre za tekme svetovnega pokala, svetovnega prvenstva ali olimpijskih iger. Skratka, o stvareh, ki sem jih že naredil, ne razmišljam. To je odključano, vedno pa ostanejo nove stvari, ki me ženejo naprej, da bi še nekaj naredil, in zato sem v športu. Skušal bom najti najboljši recept za najboljši rezultat,« razmišlja športnik, ki z družino živi v Lescah. Na olimpijskih igrah je četrtič.

Iz biatlonskih vrst prihaja letos najmlajši slovenski olimpijec. To je 20-letni Lovro Planko iz Nevelj pri Kamniku. »Najprej si nisem mislil, da bom dobil priložnost, saj so bili drugi fantje hitrejši. V ozadju pa je ves čas bila želja, da si priborim mesto v ekipi za Peking. Po

začetku sezone se mi je vedno bolj začelo dozdevati, da bi eno izmed štirih mest lahko pripadlo tudi meni. Na prvih olimpijskih igrah želim predvsem nabrati izkušnje in uživati. Moj cilj je, da dam od sebe sto odstotkov in pokažem, kar znam. Če mi to uspe, mislim, da bom lahko tudi z rezultatom zelo zadovoljen,« je pojasnil biatlonec, ki je v letošnji sezoni osvojil tudi prve točke v svetovnem pokalu. Na 20-kilometrski posamični tekmi v Anterselvi v Italiji je bil 39. »Točk nisem pričakoval, sem si jih pa močno želel. Zagotovo so mejnik, ki kaže na konkurenčnost in dobro delo. Zdaj vidim, da se da. To vem že od začetka sezone. Če mi uspe dobro streljanje, lahko posežem po točkah. To je tudi moj cilj za prihajajoče tekme,« je dodal.

Biatlonci bodo nastopili na območju Džangdžjakov. Poleg njih se bodo v tamkajšnjem nacionalnem središču za biatlon in tek na smučeh merili še smučarski tekači in nordijski kombinatorci, v nacionalnem skakalnem središču, ki je organizatorje stalo 53 milijonov evrov in velja za enega večjih arhitekturnih projektov, pa smučarski skakalci in skakalke ter nordijski kombinatorci. Na tem območju bodo torej športni, od katerih slovenska javnost tudi na podlagi rezultatov zadnjih tekem pred Pekingom največ pričakuje.

Skakalke vselej pri vrhu

Smučarski skakalci in skakalke bodo na prav vsaki tekmi v krogu favoritov za odličja. S širšega Gorenjskega so v ekipi Nika Križnar in Ema Klinec ter Anže Lanišek, Lovro Kos, Cene Prevc in Peter Prevc.



Lovro Planko / Foto: Matevž Peršin



Meta Hrovat / Foto: Matevž Peršin

Ema Klinec je lani v Oberstdorfu postala svetovna prvakinja. »Že pred tekmami na Ljubnem sem začela razmišljati o obveznostih pred odhodom na olimpijske igre, vezanih na covid-19. Približno sem vedela, da bo treba urediti stvari, ki jih nismo vajeni, kot je na primer izpolnjevanje obrazcev in prijav v aplikaciji. Na to sem se dobro pripravila. Olimpijske igre mi pomenijo ogromno. Že sam nastop si je treba priboriti, sploh v ekipi, kot je slovenska, to ni samoumevno. Olimpijski

duh je nekaj posebnega. Če primerjam z Oberstdorfom, bo sedaj precej težje. Ne vemo, kaj točno nas čaka, bo pa za vse enako. Vsi bomo morali spoznati teren in se hitro prilagoditi. Grem iz dneva v dan. Priprave na olimpijske igre so potekale že skozi celotno sezono. Sem pripravljena,« pravi 24-letnica iz Poljan. V Pjongčangu, na svojih prvih olimpijskih igrah, je bila 14.

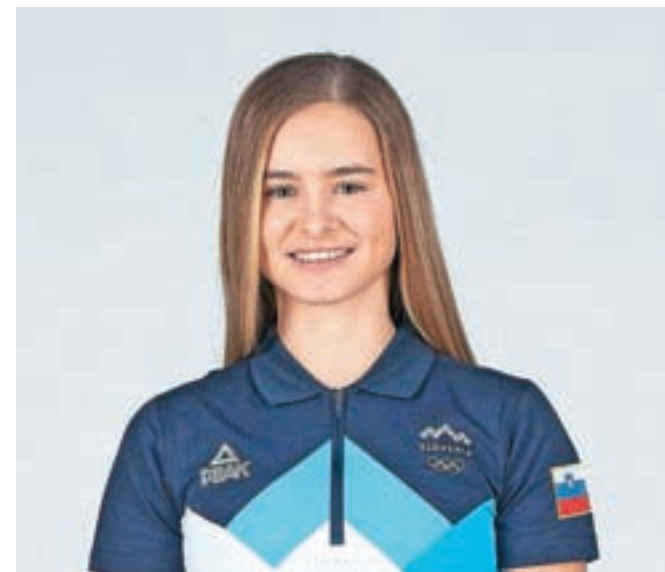
Pred štirimi leti je bila med slovenskimi skakalkami najvišje na sedmem



Žan Kranjec / Foto: Matevž Peršin



Jakov Fak / Foto: Matevž Peršin



Nika Križnar / Foto: Matevž Peršin

Gorenjski olimpijci



Peter Prevc / Foto: Matevž Peršin

mestu Nika Križnar, v lanski sezoni zmagovalka skupnega seštevka svetovnega pokala in zmagovalka zadnje tekme pred Pekingom, na kateri je s 151 metri postavila uradni ženski svetovni rekord. »Olimpijska medalja je zagotovo moj cilj, želja. Pred štirimi leti si je še nisem tako želela, kot si jo sedaj. Poskušala se bom osredotočiti na samo tekmo, opraviti dva vrhunska skoka, potem bomo pa videli, kaj mi bo to prineslo. Ni nam vseeno, da imamo samo eno posamično tekmo, da ne bomo dobile priložnosti na veliki skakalnici, prav tako ne bomo imele ekipne tekme. S tem smo se morale sprijazniti in upamo, da bo v prihodnje drugače, morda že čez štiri leta,« je povedala 21-letna skakalka iz Delnic v Poljanski dolini, ki živi na Mlaki pri Kranju.

Anže Lanišek na olimpijskih igrah prvič

Njen sokrajan je tudi Anže Lanišek, sicer Domžalčan. Pri 25 letih je odšel na svoje prve olimpijske igre. »Vedno upaš, pričakuješ od sebe, da boš ti tisti, ki bo dovolj dober, da te izberejo med potnike za olimpijske igre. Tak cilj sem imel že pred štirimi leti, a se ni izšlo. Tokrat je drugače. Na olimpijskih igrah so medalje tiste, ki štejejo, a pot do tja je še dolga. Zaključkov ne želim delati prekmalu, treba je iti iz skoka v skok, iz dneva



Žan Košir / Foto: Matevž Peršin



Ema Klinec / Foto: Matevž Peršin

igrah. Če bo torba nazaj zaradi kovine težja, bo še toliko lepše,« pravi 25-letnik.

Anamarija Lampič želi biti najboljša, pred vsemi

Zelogorenjska je tudi tekaška ekipa z Anamarijo Lampič, Evo Urevc, Anjo Mandelj, Nežo Žerjav, Anito Klemenčič, Vilijem Črvom, Janezom Lampičem in Miho Ličefom. Prvo ime je Anamarija Lampič, 26-letnica iz Valburge, lani prva sprinterka sezone. »Vesela sem, da sem šla skozi ves Tour de Ski in na ta način imela veliko tekem. Smo edini, ki en mesec ne bomo imeli tekem. To mi ni ravno všeč. Potrebnovala bi kakšno, da bi dala iz sebe tisto nervozo, a vsi bomo na istem. Ko si enkrat dober, si želiš biti najboljši in pred vsemi. Posnetkov za nazaj nisem gledala, ampak se spomnim vsake tekme, na kateri sem naredila napaka. Mislim, da bo na Kitajskem najbolj ključno, da bom naštudirala progo in da bom odločna. Torej da ne bom 'cincala' in da bom takrat, ko se mi bo zdelo prav, napadla. Imam več izkušenj kot na prvih igrah pred štirimi leti, ko sem bila v posamičnem sprintu sedma. Večkrat sem bila v finalu in imam tudi več stopničk. Olimpijska tekma se ne razlikuje prav veliko od svetovnega pokala. Tekmice bodo iste,« razmišlja ena naših glavnih kandidatka za odličje. Skupaj z Gorjanko Evo



Anamarija Lampič / Foto: osebni arhiv



Anže Lanišek / Foto: Matevž Peršin

Urevc, če slednja zaradi covid-19 ni izgubila preveč moči, bosta v igri za medaljo tudi v ekipnem sprintu.

Žan Košir v izolaciji

V območju Džangdžakov je tudi snežni park Genting, kjer bodo nastopali naši deskarji na snegu. V ekipi sta dva Gorenjca: Žan Košir bo tekmoval v paralelnem veleslalomu, Urška Pribošič pa v skokih prostega sloga. Žan Košir je s 37 leti naš najstarejši letošnji olimpijec in tudi najuspešnejši. Nastopil je na treh olimpijskih igrah in osvojil tri medalje: v Sočiju je bil drugi v paralelnem slalomu in tretji v paralelnem veleslalomu, v Pjongčangu pa tretji v paralelnem slalomu. V zbirki mu torej manjka še zlato. »Da bi se glede na potek sezone nadejal zmag, je nemogoče napovedovati. Dejstvo je, da lahko na tekmi zmagam kdorkoli. Upam, da bom imel neko dodatno moč in vozil tako, da bom na koncu zadovoljen. Odpeljal sem nekaj izjemnih voženj. Mislim, da vsi, ki me poznajo, vedo, da boj z mano, če bo do njega prišlo, ne bo lahek. Na začetku nam bo vsem težko, če ne bomo v boju za medalje, če nam to ne bo uspelo. Kot sem že večkrat omenil, pa to ni vse v mojem življenju. Že naslednji dan bodo novi cilji, sezona se bo nadaljevala. Seveda pa menim, da na olimpijskih igrah štejejo samo medalje,« je pred

Olimpijski ogenj bo danes zagorel tudi v Kranjski Gori

Olimpijci bodo v Pekingu in okolici nastopali pred praznimi tribunami, kar pomeni, da tistega pravega vzdušja, kot so ga bili vajeni, ne bo. Olimpijski duh pa bodo skušali pričarati v Kranjski Gori. Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez namreč v sodelovanju s Turizmom Kranjska Gora, Smučarsko zvezo Slovenije in nacionalnim radiem Val 202 pripravlja Olimpijski festival Peking 2022. Kot sporočajo, bo ves čas olimpijskih iger v Kranjski Gori pester športni program: predstaviteljev različnih športnih panog na snegu in ledu, tekmovanja v veleslalomu, smuku, biatlonu in priložnostni smučarski skakalnici, v curlingu, hokeju na ledu in snegu, pa tudi golf na snegu, odbojka na snegu ter številni drugi

športnih izzivi. Ob vznožju smučarske proge Mojca 2 bo velik zaslon, na katerem bo neposredni prenos olimpijskih tekem iz Pekinga. V večernem programu bodo Slovensko olimpijsko vasico, ki so jo za to priložnost poimenovali Alpska vasica in je v središču Kranjske Gore, od 18. ure dalje obiskali številni športni gostje in olimpijci. V programu do prihodnjega petka se bodo zvrstili Vesna Fabjan (danes, 4. februarja), Anja Tepeš, Eva Logar Bastardi (obe jutri, 5. februarja), Andrej Miklavc, Robert Kerštajn (oba 6. februarja), Matjaž Debelak, Robert Kranjec in Dejan Košir (vsi 7. februarja).

Uradno odprtje vasice bo danes ob 18. uri. Olimpijka Vesna Fabjan je pred štirimi leti na odprtju zimskih olimpijskih iger v Pjongčangu nosila slovensko zastavo, tokrat bodo v njeni družbi v Kranjski Gori dvignili olimpijsko zastavo in prižgali olimpijski ogenj. Svečanemu odprtju olimpijskega dogajanja se bodo pridružili tudi župan Občine Kranjska Gora Janez Hrovat, olimpijca Miroslav Cerar in prvi podpredsednik OKS-ZŠZ Janez Sodržnik. Pogovarjali se bodo tudi z oblikovalcem olimpijske kolekcije Sandijem Murovcem.

Kranjska Gora je predvidena tudi za prizorišče sprejema naših olimpijskih junakov po vrnitvi iz Pekinga. Upajmo, da se bodo vrnili zadovoljni in s čim več odličji. Srečno olimpijci!



Cene Prevc / Foto: Matevž Peršin

Kultura

O kroparski prehrani

Nova številka glasila Kovaškega muzeja v Kropi Vigenjc prinaša poglobljene članke o značilnosti prehrane v Kropi in Kamni Gorici. Predstavili ga bodo 8. februarja ob 18. uri v Kulturnem domu v Kropi. V programu bo nastopila Dramska skupina Čofta.

IGOR KAVČIČ

V aktualni številki glasila Kovaškega muzeja v Kropi – ta je že 18. v zadnjih dvajsetih letih – so avtorji člankov med drugim raziskali običajne kroparske jedi, recepte, pridobivanje živil, prostor kuhanja in tudi narečno besedje, ki se nanaša na področje priprave hrane.

Kot poudarja vodja Kovaškega muzeja in urednica Vigenjca Saša Florjančič, se tokratna tematska številka pridružuje številnim raziskavam slovenskih muzejev ter drugih ustanov in posameznikov o pomenu hrane in načinih njene priprave kot pomembnem delu naše snovne in nesnovne dediščine v letu, ko je Slovenija nosilka naslova evropska gastronomska regija. »Osem člankov o prehranski dediščini Kroepe in Kamne Gorice razkriva kulturnozgodovinsko ozadje

pripravljanja hrane v nekdanjih fužinarskih krajih, ki se je v preteklosti zaradi načina dela in prevladujoče oskrbe s hrano od drugod precej razlikovalo od prehrane bližnjih vasi in mest.«

Zanimanje in pomen za prehrano in pripravo jedi – le iz katerega medija ali družabnega omrežja ne skoči ven kakšen kuharski nasvet, recept, povabilo h kulinaričnemu užitku – sta se v zadnjih letih v javnosti močno povečala. Še posebno to velja za odkrivanje lokalnih in tradicionalnih jedi. Kropa in Kamna Gorica z okolico sta še posebno zanimivi, kar spoznavamo tudi iz raziskav in člankov v Vigenjcu. Pogled v preteklost sourednik pričujoče številke Anže Habjan podaja z besedami: »O kroparski prehrani že dolgo vemo, da ni bila bog ve kaj. Skromna in enolična. Čeprav skromna, je tista, ki

označuje človeka in okolje, v katerem živi. Ne le žebli in železarstvo, tudi žonta, fržolovc, čamoradovc, ta zelen in marsikatera druga jed in pijača, ki jo imajo domačini še zdaj za svojo, govorijo. Kažejo nam posameznika in skupnost. Pri-povedujejo zgodbe, ustvarjajo zgodovino in oblikujejo življenje.

Zbrane članke je prispevalo osem strokovnjakov, ki so znotraj kulinarike raziskovali vsak svoje področje. Zgodovinar iz Kroepe Toni Bogožalec orisuje način oskrbe s hrano od nastanka stalnih železarskih naselij pod Jelovico do konca prve svetovne vojne. Saša Florjančič piše o odvisnosti žebjarjev od fužinarjev in njihovih naslednikov pri oskrbi z vsakodnevnimi življenjskimi potrebščinami in živili v času, ko so v Kropi ugašale fužine in vigenjci, trije članki pa obravnavajo

kulturo prehranjevanja v Kropi in Kamni Gorici v dvajsetem stoletju. Nastali so v sodelovanju s Kulturnim društvom Kropa in Kulturno-turističnim društvom Kamna Gorica. Večje spremembe pri izbiri živil in načinih priprave so avtorji člankov, za Kropo teolog Anže Habjan ter dolgoletna sodelavka Kovaškega muzeja vodička Metka Kavčič, za Kamno Gorico pa etnologinja Kaja Beton, ugotovili šele po letu 1970.

Etnologinja in konservatorska svetovalka Saša Roškar, sodelavka kranjske enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, predstavlja pregled pisnih virov o ognjiščih v Kropi in jih primerja z ostanki ognjišč, dokumentiranih v zadnjih desetih letih, muzejska svetnica za etnologijo Gorenjskega muzeja v Kranju Tatjana Dolžan Eržen predstavlja



Na naslovnici Vigenjca je fotografija, ki prikazuje »žegen« v Kropi, okoli leta 1935 pa jo je posnel Joža Bertoncelj.

tradicionalno kuharsko pohištvo, posodje in orodje iz časa kuhanja v vigenjcih in na ognjiščih fužinarskih hiš, ki je ohranjeno v zbirki Kovaškega muzeja, zadnji prispevek, napisala ga je dialektologinja dr. Jožica Škofic, znanstvena svetnica

Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, pa predstavlja kroparsko narečno izrazje, povezano s hrano, njeno pripravo in načini uživanja.

Melita Vovk in gledališče

Na spletni strani Slovenskega gledališkega inštituta SLOGI je na ogled virtualna predstavitev ustvarjalnosti Melite Vovk v slovenskih gledališčih.

IGOR KAVČIČ

Potem ko je bila v preteklem letu na Bledu v več razstaviščih na ogled velika razstava del vsestranske umetnice akademske slikarke Melite Vovk (1928–2020), si na spletnem portalu Slovenskega gledališkega inštituta SLOGI lahko ogledate virtualno predstavitev njene ustvarjalnosti za gledališče. Melita Vovk se je ukvarjala z grafiko, ilustracijo, risbo, karikaturo, vidno sled pa je pustila tudi na gledališkem področju. V letih 1956–2009 je sodelovala pri 49 dramskih uprizoritvah slovenskih poklicnih gledališč, sodelovala je tudi z ljubiteljskimi gledališči, prav tako na področju lutkovnega gledališča. V dramskem gledališču je delala kot scenografka in kostumografka (pri 14 predstavah je zasnovala oboje), včasih pa je poskrbela tudi za izbor kostumov iz fundusa, poslikala sceno, z ilustracijami opremila gledališki list ali priložnostno brošuro.



Kopija skice za kostum dekle Alene (vloga je igrala Jasna Džombić) v Finžgarjevi igri Veriga leta 2000 v Gledališču Toneta Čufarja Jesenice / Arhiv SLOGI

V Ikonoteki Slovenskega gledališkega muzeja, predhodnika inštituta (SLOGI), hranijo 262 originalnih skic Melite Vovk. »Nekaj deset smo jih v zbirki hranili že prej, še iz obdobja, ko so osrednja slovenska gledališča scenske in kostumske skice oddajala naši instituciji. Kasneje so to prakso žal prekinili. Zato smo toliko bolj hvaležni Melitini hčeri Ejti Štih, da nam je maja 2020 podarila gledališki opus svoje mame. Takrat je bila Melita Vovk še živa in prepričana sem, da se je Ejti za predajo dogovorila z njo,« pojasnjuje avtorica razstave Tea Rogelj, višja kustosinja iz SLOGI – Gledališkega muzeja. Med deli je več kot 190 originalnih scenskih in kostumskih skic, nekaj deset barvnih fotokopij skic, kakšen ducat delovnih beležnic in zvezkov (z zapisi o kostumih iz različnih dob, za beležkami o dramskih likih, vsebini dram in s številnimi risbami), tudi pisma, fotografije uprizoritev in podobno. »Ejti Štih je umetniška dela svoje mame podarila

še Slovenski kinoteki, med njimi skice Bibiča in drugih ustvarjalcev ob snemanju nadaljevanke Primož Trubar v Kranju, Lutkovnemu muzeju in Narodni in univerzitetni knjižnici.

Tea Rogelj je spletno razstavo razdelila v tri vsebinske sklope, znotraj vsakega pa je skice razvrstila kronološko, po letih nastanka. V prvem sklopu so scenografske in scenske skice, ki jih je Melita Vovk pripravila za dramsko gledališče, v drugem najdemo njene risbe iz zaodrja in dvorane, sledi pa še del z risbami za knjigo Mladina na odru. »Slednje 'sedijo na dveh stolih', saj so hkrati knjižne ilustracije in kostumske skice,« dodaja avtorica razstave. »Sedeva bi lahko sklope zasnovala tudi drugače, bodisi po posameznih gledališčih bodisi po žanrih ali motivih. Vendarle pa se mi navedeni sklopi zdijo nekako 'naravni', saj odražajo različne namene – in s tem tudi pristope – umetnice, ko jih je ustvarjala. Kostumograf ali scenograf nariše svoje skice

predvsem z namenom, da jih bo najprej pokazal režiserju in drugim ustvarjalcem predstave, potem pa bodo služile šiviljam in tehničnim delavnicam kot navodilo in pomoč pri izdelavi kostumov in scene. Zato nanje piše, dorisuje in pripinja vzorce blaga.«

Spletna razstava Melite Vovk in gledališče – v Slovenskem gledališkem inštitutu jih sicer pripravljajo že od leta 2012 – je na voljo v slovenskem in angleškem jeziku. Kot rečeno, je del zapuščine Melite Vovk v dar dobila tudi Narodna in univerzitetna knjižnica, kjer bodo 8. februarja odprli novo razstavo z naslovom Vsak portret neponovljiv, enkrat svet. Gre za risbe – portrete kulturnikov, predvsem udeležencev mednarodnih srečanj PEN na Bledu, ki jih je Melita Vovk pretežno portretirala v devetdesetih letih dvajsetega stoletja, tu pa je še nekaj odličnih portretov slovenskih književnih ustvarjalcev, ki so večinoma nastali v petdesetih letih.

Jaz, midva in mi

To noč sem jo videl

MOJCA LOGAR

profesorica geografije in zgodovine



Gledali smo predstavo *To noč sem jo videl*. O igri premišlujem že nekaj dni, jo podoživljam, o njej pripovedujem, na glas razmišljam. Stojče ovacije sem doživela na glasbenih prireditvah, v gledališču še nikoli. Sprašujem se, kaj je bilo tako posebnega, da smo gledalci precej časa v dvorani stali in ploskali. Komu ali čemu sem ploskala?

Ploskala sem zagotovo igri in igralcem. Predstava traja štiri ure in pol. Včasih se v gledališču presedaš in zehaš, pogleduješ na uro, kdaj tudi predčasno zapustiš dvorano. Tokratna predstava te štiri ure in pol drži v popolni napetosti in pozornosti. Predstava je koprodukcija

dunajskega, srbskega, mariborskega gledališča in Cankarjevega doma. Vlogo nemškega zdravnika in vojaka odigra Nemeč, vlogo srbskega oficirja pa Srb. Tako prisluhnemo nemškemu in srbskemu jeziku in temperamentu igralcev. Seveda so podnapisi, zven in zvok teh jezikov pa sta mi domača. Prepevajo slovensko glasbo, partizanske naprave, italijanske, španske in nemške popevke, prisluhnemo srbskim trobačem in ciganski glasbi. Multikulturalnost časa, v katerem so živel Hribarjevi, začutiš na odru in v dvorani. Vsak jezik ima svoje zgodovinske izkušnje, značaj ljudi, ki ga govorijo. Vse to so igralci na odru imenitno izrazili. Koronski časi so nas spremenili. Ljudje smo bolj hvaležni za vse kulturne prireditve in dogodke, ki jih lahko spremlja-

O igri premišlujem že nekaj dni, jo podoživljam, o njej pripovedujem, na glas razmišljam.

mo v živo. Vemo, kako je, ko jih ni. Človek potrebuje kulturo kot kruh in vodo, mor-da še bolj.

Ploskala sem besedilo, izvirnemu romanu Draga Jančarja. Ne verjamem v naključja, izbrali pa smo predstavo,

kjer je bil kot častni gost povabljen sam avtor, Drago Jančar. Ploskala sem njemu in vsem njegovim genialnim romanom. V njegovih romanih me očarajo zgodbe, ki jih živijo navadni ljudje. Te osebne zgodbe vplete v čas in prostor, ki v pripovedovanju malih ljudi z obrobja zaživijo. Tako lahko bolje razumeš velike dogodke. Knjigo sem prebrala večkrat. Poznam Strmol-ski grad in njegovo okolico. Poznam ozadje Hribarjevih, vem, kje je njun grob v Mačah nad Preddvorom. Slišala sem pripovedovanja domačinov, ogledala sem si razstavo v muzeju. Čudovit je občutek, ko gledaš predstavo in poznaš njeno vsebino. Tedaj lahko opaziš podrobnosti, vidiš primerjave med različnimi Jančarjevimi deli.

Ploskala sem dejstvu, da so na oder in v roman postavili nekaj, kar bi morala stroka povedati že zdavnaj. V vojnem času ljudje obračunavajo s svojo šibkostjo, strastmi, nevoščljivostjo, maščevanjem, osebnimi zamerami. Napake so sestavni del resnice. Ploskali smo, ker so predstavili resnico, ker se toliko ljudi s tem poistoveti. Samo resnica nas bo rešila. Vendar, potem imajo veliki dogodki čisto drugačno perspektivo, odtенок, namen ...

Morata sodelovati

JANEZ LOGAR

zakonski in družinski terapevt
janez.logar@toplina.net



V preteklem mesecu sem se udeležil izobraževanja na temo Medicinsko nepojasnjena stanja. Udeleženci smo bili zdravniki, farmacevti in terapevti. Družinski zdravniki, ki se dnevno srečujejo z bolniki s kroničnimi težavami, so predstavili svojo prakso sodelovanja s temi pacienti. Farmacevti so nas seznanjali z novimi raziskavami o stanju človeškega telesa, ki ga pestijo kronične bolečine. In predlagali nova zdravila.

Kot pri vsakem obisku zdravnika je tudi pri kroničnih bolečinah nujno sodelovanje zdravnika in pacienta.

Več je sodelovanja, večja je možnost uspeha. Več je zaupanja v zdravnika, bolj nam lahko pomaga. Za ogromno večino zdravnikov lahko trdimo, da se zelo trudijo pomagati vsakemu človeku. In če nam nekdo nudi pomoč, mi nimamo nikakršne pravice biti neprijazni. Zdravniki so na tem izobraževanju potarnali, da so ravno pacienti s kroničnimi boleznimi večkrat neprijazni, osorni, celo nesramni. Kljub pomoči zdravstvenega osebja, dodatnim pregledom in iskanju rešitev bolniki svojo nemoč in jezo stresajo na medicinsko osebje. To jim zagotovo ne bo pomagalo graditi mosta med zdravnikom in njim. Na drugi strani pa je človek, ki ga boli celo telo. Večkrat upajo, da ga bo vsaj zdravnik slišal in razumel, kako zelo težko je življenje z bolečinami. En tak gospod je potarnal: »Veste, kako je, ko te boli zob. No, mene naenkrat boli sto zob po celem telesu.« Lahko tudi razumemo te bolnike, da obupujejo in da živijo na meji možnega. In da jim včasih prekipi. Povsem razumemo njihovo nemoč, saj nimajo nikogar, ki bi jim vsaj dajal upanje, da bo boljše. Vendar s slabim odnosom do svojega zdravnika si tak človek ne bo zmanjšal svoje kronične bolečine. Gotovo pa

bi morali določeni pacienti obiskati tudi druge veje zdravstva.

Terapevti so na izobraževanju imeli dvojno vlogo. Najprej so razlagali komunikacijske tehnike, ki jih zdravniki lahko uporabijo v dialogu s pacienti. Kako poslušati in slišati pacienta, kaj lahko skupaj naredita, kako ohraniti dostojno komunikacijo, kako se povezati s pacientom in hkrati ohranjati meje

Poskusimo z drugačnim znanjem.

spoštovanja. Torej, kako prevzeti več odgovornosti v komunikaciji in hkrati dati odgovornost za normalen odnos še pacientu. Skupaj lahko več naredita. Nič tudi ni narobe, če zdravnik prizna, da ima medicina svoje meje. Druga vloga terapevtov je bila podati drugačen pogled na medicinsko nepojasnjena stanja. Da je človek celota telesa, psihe in duha. Razlagali so psihosomatski pristop pri reševanju kroničnih bolezni. Ena izmed možnosti, pač. Zakaj ne bi poskusili prekiniti lastnega trpljenja z novim, drugačnim znanjem? In kot pravim, treba je zaupati stroki, znanosti, raziskavam. »Vsi ljudje vse vedo.«

Se nadaljuje.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Blaž Potočnik in njegove vzmetene cize

PETER COLNAR



Slovenski pesnik, pisatelj, narodni buditelj in duhovnik Blaž Potočnik, ki se je rodil 31. januarja 1799 v Struževem pri Kranju, je med drugim zaslovel tudi kot izumitelj. Dvokolesne branjevske vozičke je opremil z vzmetmi, kakršne so tedaj uvajali pri kočijah v Angliji. Njegova inovacija je bila tako uspešna, da so prišle takšne vzmetene cize v splošno rabo.

Bil je župnik v Šentvidu pri Ljubljani in sodelavec prvega zvezka Kranjske čbelice. Posvetne in prosvetne pesmi je po vzoru Vodnika in Metelka objavjal v Novicah in Zgodnji danici, kamor je pisal tudi poljudne članke. Bil je urednik lista Ljubljanski časnik. Z Bleiweisom je sodeloval pri nastajanju Velike pratike. Med njegovimi poučnimi

spisi je zanimiv zapis z naslovom Kolera. Med drugim je sodeloval tudi pri pisanju šolskih knjig za računstvo in izdelavi nemško-slovenskega slovarja, ki ga je pripravil Cigale.

Njegov oče Jakob je bil strugar in se je kmalu preselil v Kranj. Blizu rožnenske cerkve si je s prijateljem sezidal novo hišo, ki pa je leta 1811 pogorela. Po tem se je družina preselila na Poljane v Ljubljano. V letih od 1811 do 1818 je končal gimnazijo in licej v Ljubljani. Njegovi sošolci so bili tudi Miha Kastelic, Blaž Crobath ter Andrej in Matija Gollmayer. Ko je vstopil v bogoslovje, je užival posebno naklonjenost škofa Gruberja.

Kot kaplan je služboval v Št. Jerneju, po smrti stolnega organista Hellerja pa

so ga poklicali za kaplana in kantorja (odgovoren za cerkveno glasbo) v ljubljansko stolnico. Osmega avgusta 1833 je dobil župnijo Št. Vid nad Ljubljano in v jej ostal 39 let. Iz Ljubljane se je baje umaknil zaradi rastočega vpliva janzenistov.

Potočnik je izrazil primer tistih duhovnikov, ki so svojo nadarjenost cepili v politično zanimanje. Kot posvetni pesnik se je pridružil Kranjski čbelici.

Potočnik je veljal za učnega duhovnika in zlasti za avtoriteto v šolskih zadevah. Največ se je ukvarjal z jezikoslovjem in zvezdoslovjem. Bil je resnični ljudski duhovnik. Skrbel je za dušni in telesni blagor svojih župljanov, ustanavljal bratovščine, uvajal razne pobožnosti. S svojim denarjem je prenovil cerkev in zidal

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V vasi Krnica pri Gorjah se je 31. 1. 1808 v družini Urbana in Neže Žemva, rojene Gogala, rodil avstro-ogrski častnik slovenskega rodu Urban Žemva. Njegova sinova sta postala generala in barona. Mlajši Blaž je bil v letih 1911 in 1912 načelnik generalštaba. Kot edini general slovenskega rodu je dosegel najvišji položaj v hierarhiji avstro-ogrsk vojske.
- V Radovljici se je 31. 1. 1898 rodila uršulinka, misijonarka Marija Helena (Rafaella) Vurnik. Postala je glavna predstojnica uršulinskega misijona na Kitajskem in Tajske.
- V Škofji Loki se je 2. 2. 1898 rodila publicistka, profesorica, germanistka in prevajalka Dora Vodnik Pegam. Sodelovala je pri študentskem novokatoliškem (križarskem) gibanju, ki ga je vodil pesnik, kritik, urednik in njen bodoči mož Anton Vodnik.
- Na Dunaju je 5. 2. 1684 umrl slovenski pravnik Jurij Wohinz (Bohinc ali Bohinjec). Rodil se je na Bledu, v Doslovčah ali Smokuču okoli leta 1618. Postal je profesor rimskega prava na pravni fakulteti na Dunaju in rektor univerze.

novo pokopališče. Posebno je bil skrben za šolski napredek in je na vseh straneh pomagal kmetom. Bil je tudi znan homeopat. V Ljubljani je leta 1866 sezidal novo

šolo in isto leto ustanovil narodno čitalnico. Bil je eden tistih duhovnikov, ki so svoje znanje in premoženje uporabili za praktično ljudsko izobraževanje.

Sodomija

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje



V prejšnjem prispevku smo začeli pripoved o kuharju Lengheimu in njegovih pederastičnih poskusih.

Anton Ledermann, ki je nekaj časa spal v isti sobi kot obtoženi, je na zaslišanju povedal, da je slišal težko sopenje Lengheima in škripanje postelje, kjer sta spala Lengheim in Schulz. Lengheim da je poskušal s svojimi nečednostmi tudi pri njem, Ledermannu. Lengheim je priznal, da je hotel onanirati z Ledermannom, vendar mu ta tega ni pustil. Pri Ledermannu je sicer poizkušal dvakrat, ali je res oslinil prvi in ga hotel potisniti Ledermannu v zadnjik, pa se ni mogel spomniti, ker naj bi bil zelo pozabljiv.

Iz napisane izjave Schulza, ki je medtem že odpotoval na Dunaj, je sodišče razbralo, da naj bi ga Lengheim vodil po gostilnah in ga opijanjal. Schulz naj bi se nato zbuval s pekočim zadnjikom in bolečinami pri sedenju. Poznala pa sta se očitno že od prej, saj naj bi se to dogajalo že na Dunaju, kjer je prav tako nekajkrat spal pri obtožencu.

Po prebrani izjavi je sodišče poklicalo dr. Stöckla, ki je tri tedne po domnevem posilstvu pregledal Schulza. Ugotovil je, da je danko nenormalno raztegljiva. Da je z lahkoto prodiral vanjo z dvema prstoma, kar bi bilo za normalno stanje nemogoče. Iz tega da bi lahko neizpodbitno sklepali, da je bilo v njegovo danko prodirano z moškim udom. Glede na izredno raztegljivost mišice zapiralke in izjavo fanta, ki je pri preiskavi tožil, da ga danko peče in da ga pri sedenju boli, je bil očitno pogosto zlorabljen. Če bi se bila ta zloraba še nadaljevala, bi to vodilo v še večjo raztegljivost mišice zapiralke in posledično v nezmožnost zadrževanja blata. V zadnjik je v normalnem stanju zelo težko prodreti in to bi zlorabljeni vsekakor občutil. Če ne bi bilo tako, bi bilo to lahko pripisati le njegovi pijanosti, torej bi šlo za posilstvo z omamljenjem.

Državni pravdnik je nato zahteval, da Lengheima

spoznajo za krivega in ga kaznujejo z enim letom strogega zapor. Toženi je pri tem padel na kolena, začel jokati, se med vzdihovanjem in stokanjem zvijati po tleh, prositi za milost in obljubljal, da se bo poboljšal.

Olajševalnih okoliščin sodišče ni videlo, pač pa kar nekaj oteževalnih:

– ker je bil star 64 let, naj bi mu šlo po eni strani izkazovati večje razumevanje, po drugi pa naj bi od njega ne bilo moč pričakovati poboljšanja;

– zaradi podobnih nečednosti je bil že leta 1842 v preiskavi na Dunaju in bil kaznovan s prestanim preiskovalnim zaporom;

– zapeljal je mladega človeka in po zdravniški izjavi bi ga lahko z nadaljevanjem početja za vedno onesrečil (da ne bi mogel zadrževati blata);

– zločin je ponavljal;

– s tem, ko je zlorabljal zaupanega mu fanta, je kršil več obveznosti, ki jih je imel do njega;

– gnusne nespodobnosti je počel s štirimi fanti in jih zavajal v nemoralnost.

Sodišče je sledilo zahtevi državnega pravdnika in Lengheima zaradi nenravnega načina zadovoljevanja spolne sle z večkratnim vtikanjem svojega moškega uda v zadnjik 17-letnega Schulza obsodilo na eno leto strogega zapor.

Vaš razgled



S svečnico, imenovano tudi praznik luči, se štirideset dni po božiču končuje praznični čas. Tako se poslavljajo božične pesmi, svečniški koledniki z dobrimi željami, jaslice ter novoletne smreke – tudi tale, ki je krasila kranjsko mestno jedro, kjer pa nas bodo do kulturnega praznika še bodrili Prešernovi verzi. S. L. / Foto: Jana Trček



Ta teden je močan veter pometel marsikatero gorenjsko dvorišče, na sosedov vrt odnesel kakšen kos perila, ki se je sušilo na svežem zraku, in prevračal zabojnike za smeti. Ena od »žrtev« posebej močnega sunka vetra pa je bila tudi ptičja krmilnica, obešena na vejo sadnega drevesa za hišo. Ptice so raztreseno zrnje pozobale s tal, lastniki pa so krmilnico, v upanju, da bo vsak čas konec zime, do jeseni pospravili v lopo. M. A. / Foto: Gorazd Kavčič

Pust je koledarski priimek, 1. del

TINO MAMIĆ

Eden od starodavnih slovenskih »pomladin« je pust. Nič čudnega, da je praznik dobil tudi svoj priimek, tako kot božič.

Priimek Pust je nastal iz imena Pust. Čeprav ne poznamo sv. Pusta, pa je v koledarju zapisan kot ime, Pust. Tako pravi jezikoslovec Janez Keber, avtor prvega leksikona slovenskih priimkov. Pusta poznamo tudi pod imenom Kurent na Štajerskem, Kore

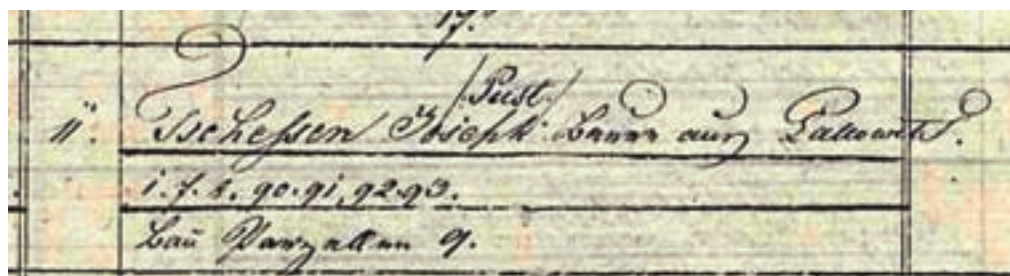
na Goriškem in sveti Korant na Gorenjskem.

Da gre za osebno ime, nakužejo tudi hišna imena, ki jih je v Registru nesnovne kulturne dediščine sedem, in sicer v vaseh Jereka, Krnica, Kupljenik, Podjelje, Paloviče, Zakobiljek, Nemški Rovt.

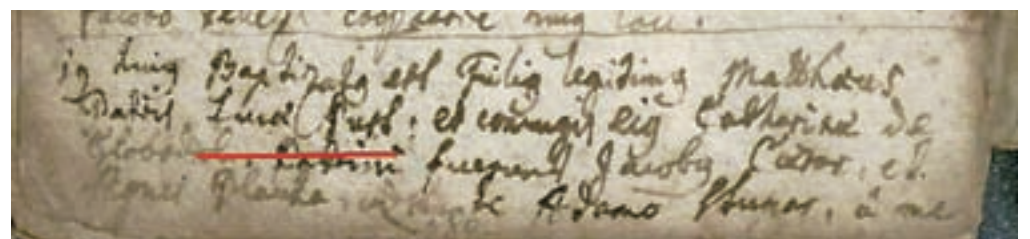
Druga možnost pa je, da je ime dobil zaradi praznika. Na enak način, zaradi posebnosti dneva v tednu, sta nastala tudi priimka Torek in Petek, pa tudi Kurent in Kurent, še dodaja Keber.

Koledarski priimek, bi lahko rekli.

Beseda pust je okrajšava iz stare besede mesopust v pomenu odvzeti meso, pojasnjuje jezikoslovec dr. Marko Snoj. Pust ali pustni torek je dan pred pepelnico, ko se začne post. Stoletja dolga tradicija celotne Evrope je krščanska priprava na največji vseevropski praznik veliko noč, vstajenje usmrčenega Kristusa. Pust je zadnji dan pred 40-dnevnim postnim časom, ki v resnici traja 46 dni:



Pust kot hišno ime v vasi Paloviče pri Trziču. V hiši številka 11 je bil leta 1827 za gospodarja Jožef Česen (Tschessen), po domače Pustov Jožef. Možno je, da je hišno ime nastalo zaradi imena lastnika, pusta ali zaradi priimka, ki je izginil. Franciscejski kataster za katastrsko občino Leše hrani Arhiv Republike Slovenije (SI AS 176/L/L143/s/PUA, str. 15).



Matevž Pust iz Globodola v krstni knjigi, ki jo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (K 1616–1693 Mirna Peč, zv. 1, str. 289)

nedelje v postnem času namreč niso postne. Odpoved mesu je najbolj znana, a dandanes se tudi med kristjani priporočajo tudi odpovedi, ki so težje: sladkorju, denimo.

Priimek Pust ni povezan z besedo pust, ki pomeni zapuščen ali neobljuden. Priimki Pustotnik, Pustinec in Pustišek tako nimajo enakega izvora kot Pust, čeprav se to zdi na prvi pogled. So pa, kot pravi Keber, enakega izvora priimki Pustek, Pustak in Pustnik, ki pa jih je danes vseh skupaj manj kot deset.

Priimek Pust je izvorno slovenski priimek, ki izvira

iz Dolenjske. O tem se lahko prepričamo že s pregledom telefonskega imenika. Dve večji gnezdi zasledimo v okolici Ribnice in Mirne Peči.

Priimek najdemo tudi v Radomljah in Kranju, vendar gre v obeh primerih za potomce Dolenjcev. Za Ljubljančane velja enako. V Ljubljani najdemo priimek Pust že zelo zgodaj: pozimi leta 1674 sta se pri sv. Petru vzela Uršula Borštnar in Jakob Pust, leta 1655 v Lipoglavu rojeni sin Mihaela Pusta.

V Sloveniji živi 353 Pustov. Največ na Dolenjskem

(131) in v Ljubljani z okolico (136). Število je od leta 1971, ko je bilo v državi 313 Pustov, naraslo. V zadnjih dveh desetletjih pa ostaja približno enako. Na svetu pa je Pustov veliko več. Priimek je namreč doma tudi v severovzhodni Nemčiji. Na Nemškem živi 1100 Pustov. A najdemo jih tudi v ZDA (385), Rusiji (128), Franciji (66) in na Danskem (47). Nemški in ruski Pusti s slovenskimi nimajo nikakršne zveze. Nemški priimek je nastal iz poklica blazinarja, izdelovalca usnjenih blazin in prevlek.



HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA



Oven (21. 3.–21. 4.)

Kaj bi bila v vašem primeru prava odločitev? Prisluhnite sebi oziroma svoji notranjosti. Ne dovolite, da vaše misli zavzamejo stališče, ki mogoče ne bo po upoštevalo Vaše intuicije. Zelo dobro premislite, preden stopite v akcijo.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Saj veste, da vam bo uspelo. Malce še počakate, da pridejo prvi zvončki in trobentice na površje potem pa le stopite v akcijo, ki ste si jo zamislili in predvsem želeli že dolgo. Sreča je na strani pogumnih. Pomladno sonce bo kmalu tu.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Zmogli boste. Še vedno ste. Ublažite nekatera svoja prestroga stališča do življenja in predvsem do ljudi okoli vas. To pa predvsem iz razloga, da boste vi lažje živeli, kajti neprilagodljivost je pretežno breme, da bi jo prenašali naokoli.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Ni še čas, da se sprostite. Svojo nežno naravo skrijte do prihoda pomladi. Takrat pa lahko slečete oklep in vsem okoli vas pokažete, da kljub trdemu oklepu skrivate marsikaj lepega v sebi. Samski lahko na ta račun osvojite kakšno srce.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Seveda ste radi na vrhu, toda to še ni izgovor, da ste lahko sebični do drugih. Tisto sonce, ki ga obožujete vas včasih tako zaslepi, da pozabite na svojo širšo okolico. Ne pozabite, ne more iti tebi dobro, če gre tvojemu sosedu slabo!

Devica (24. 8.–23. 9.)

Včasih bo potrebno reči ne. In to velik in odločen ne, ki ga bodo slišali tudi vaši najbližji. Pri sebi se že zavedate, da vam nezmožnost postavljanja mej izpije energijo. Zdaj je čas, da to še uresničite. Drugače vam bo trda predla.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Popolnost je lepa čednost samo na papirju. V življenju pa nas lahko zapelje v težave. Preglejte svoje življenje, na katerih področjih si boste dovolili odstopanja od popolnosti, in na katerih ne boste zahtevali od sebe nemogočih stvari.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Mogoče vam bo pa strast pomagala prebroditi te temačne dni. Prepustite se ji, saj ste jo že nekaj časa zanemarjali. Partner se vam bo z veseljem pridružil. Če pa zadeve doma niso take kot bi morale biti, razmislite zakaj ne.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Kar naredite načrt, kam jo boste letos mahčili. Življenje teče dalje in brezplodno stopicanje na mestu vas ne bo pripeljalo nikamor. Poiščite v sebi svoje skrite želje, potem pa razmislite kako boste te želje končno izpeljali. Dovolj ste čakali.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Sprostite se in si dovolite stvari, s katerimi ste že tako dolgo odlašali. Dovolite si razpreti krila in poleteti, kot ste si zamišljali v mlajših letih. Saj se jih še spomnite kajne. Ko se vam je zdelo, da je še vse pred vami. Kajti vse je pred vami!

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Tudi pri dobrih stvareh se je potrebno omejiti. Mladost še odpušča nekatere prekrške, zrela leta pa teh odpustkov večinoma ne delijo več. Na srečo je pa tako, da tisto, kar ste gradili in dobrega naredili zase v mladosti, še vedno ostaja.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Malce sanjarjenja si še dovolite. Potem pa se bo ponovno potrebno soočiti z življenjem. Tako pač je. Življenje ni mirna gladina. In tudi vaše življenje je tako. Trenutno je mirna gladina, vendar bo v kratkem s pomladjo zavalovila.



TA JE DOBRA

Bodoča tašča

Mladenič navdušeno pove mami, da se bo kmalu poročil. »Za šalo bom domov pripeljal tri dekleta, ti pa poskusi uganiti, katera je moja izbranka!« Mama se strinja s predlogom in naslednji dan sin pripelje domov tri lepotice ter jih posadi na kavč. Nekaj časa sproščeno kramljajo. Nato se sin obrne k mami in jo vpraša: »No, mami, s katero se bom poročil?« Ona izstrelji: »Rdečelasko na sredini.« Osupel sin vpraša: »To je neverjetno, kako si vedela?« »Na živce mi gre kot hudič,« odgovori mama.

Hiter v računanju

Oni dan so Aleša iz Tržiča novinarji vprašali: »Smo slišali, da ste zelo hitri v računanju. Je to res?« »Res je,« odgovori Aleš. »Koliko je 19 krat 27?« Aleš kot iz topa: »49!« »Ampak to ni niti približno pravilno.« »Vem, da ni pravilno, ampak je pa hitro.«

Pozna ura

Janez pride ob treh ponoči »nažgan« domov in žena ga takoj napade: »Kaj se to pravi, da prideš domov ob treh ponoči!« Janez: »Saj nisem prišel domov, samo po harmoniko sem prišel.«

Kodri

»Želite obdržati svoje kodre?« vpraša frizerka stranko na stolu. »Ja, seveda!« »Prav, pospravila vam jih bom v vrečko!«

En svetel

Kako blondinka ubije ribo? Utopi jo.

LAŽJI SUDOKU

9	5	1						7
	4			1	5	3	2	
8			5	6	9			
			6	5	3	7	8	
6								4
3	7	9		2	4			
		8		9	3			5
1	3	2		7			6	
5						4	2	

Rešitev:

6	7	9	8	1	2	6	5	3
8	9	5	2	7	3	1	4	6
5	2	6	7	8	9	3	4	1
9	1	7	8	2	5	6	3	4
7	2	1	6	2	5	9	8	3
8	2	6	5	9	7	1	2	4
1	9	5	4	3	2	6	7	8
2	8	9	1	6	7	4	5	3
4	9	2	7	8	3	1	6	5

TEŽJI SUDOKU

1			2	6				
	5				1		9	
		3	9	5		6		
	8					9		5
6		1				4		3
5		9						7
		7		4	9	2		
	3		7					8
				8	6			

Rešitev:

6	7	9	8	1	2	6	5	3
8	9	5	2	7	3	1	4	6
5	2	6	7	8	9	3	4	1
9	1	7	8	2	5	6	3	4
7	2	1	6	2	5	9	8	3
8	2	6	5	9	7	1	2	4
1	9	5	4	3	2	6	7	8
2	8	9	1	6	7	4	5	3
4	9	2	7	8	3	1	6	5

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

Butični so zaradi ljudi

Hotel Rozka na Krvavcu si je nedavno prislužili naziv naj butični hotel za leto 2021, ki ga podeljuje organizacija World Ski Awards, sestrška organizacija World Travel Awards.

MAŠA LIKOSAR

Krvavec – Hotel Rozka na Krvavcu, preoblikovan iz Planinske kočice Rozka na Gospincu, je družinsko voden hotel, za katerega že desetletje skrbi družina Bajželj. Koča, ki je sicer v lasti Planinskega društva Kranj, je po besedah predsednika društva Primoža Černilca v preteklosti začela izgubljati duh planinske kočice, zato so se odločili, da jo predajo v najem. »Družina Bajželj je v koči prepoznala velik turistični potencial in jo z veliko dela, časa in požrtvovalnosti spremenila v butični hotel. Vztrajanje in jasna vizija sta jim prinesla rezultate in tudi nagrado, ki so si jo več kot zaslužili,« je dejal Černilec.

Kočo je leta 2016 prizadel požar in jo uničil praktično do tal. Bajžljevi so jo obnovili in ji vrnili nekdanjo oziroma posodobljeno podobo. »Kočica je pogorela julija, ob božiču istega leta smo že obratovali. Investicija v obnovo je bila velika, obenem posledice požara še niso popolnoma odstranjene,« je pojasnila direktorica Hotela Rozka Manca Bajželj. Černilec je ob tem dodal: »Obnova je bila tudi priložnost, da se je planinska kočica arhitekturno in funkcionalno prilagodila zahtevam za hotel. Planinsko društvo Kranj je priskočilo na pomoč s poroštvom, prilagojeno najemnino in sodelovanjem pri načrtovanju prenove kočice.«



Ekipe, ki skrbi za goste, daje Hotelu Rozka butičnost in priljubljenost. / Foto: Primož Pičulin

Ekipe, ki dela s srcem

Hotel z 22 sobami, kjer lahko naenkrat prenoči tudi do 120 oseb, je postavljen v naravnem okolju v neposredni bližini smučišča Krvavec z dostopom do smučarskih prog in le korak stran od zgornje postaje kabinjske žičnice. Zgrajen je iz naravnih materialov v skandinavskem slogu s tremi osrednjimi dvoranami, ki so jih poimenovali Kmečki in Alpski prostor ter Steklena dvorana. Dodana vrednost so starine, ki so umeščene v osrednje prostore. »Z očetom Jakobom sva ljubiteljska zbirateljca starin, ki svoje mesto najdejo prav v hotelu,« je povedala Bajžljeva.

Hotel si je nedavno prislužil naziv naj butični hotel.

»Butični smo zaradi ekipe dvajsetih posameznikov, od tega je pol družinskih članov, ki z individualnim pristopom skrbimo za prijetno razpoloženje gostov. Hiša namreč sama po sebi nima vrednosti, če v njej ne bi bilo ljudi, ki delajo s srcem. Smo mladi, energični, zgovorni, radi opravljamo svoje delo, kar začutijo tudi naši gosti, ki se pri nas počutijo zelo domače,« je dejala in dodala, da jim nagrada daje potrditev, da delajo prav, da so njihovi gostje zadovoljni in se radi vračajo.

Sezona celo leto

Kljub temu da ležijo v Kamniško-Savinjskih Alpah na nadmorski višini 1491 metrov, se njihova sezona ne

konča, ko sneg skopni. »Zimska sezona je aktivnejša in zahteva več prisotnih ljudi. Poletje je nekoliko bolj umirjeno, a vseeno polno dogajanja. Organiziramo tematske večere, zlasti glasbene in gurmanske obravnave z gorsko kulinariko,« je povedala in dodala, da bodo v prihodnje razvijali tudi velnes in tako imenovano selfness ponudbo. Med namestitvenimi gosti imajo največ tujih turistov, kar sedemdeset odstotkov, med njimi je največ Hrvatov, velik del predstavljajo Italijani, gostili so tudi Azijci, Američane in Avstralce.

Poroka v gorskem okolju

Hotel Rozka postaja tudi vse bolj iskana lokacija za organizacijo poroke. Od aprila do novembra organizirajo eno ali dve poroki tedensko. »Termini za letošnje leto so popolnoma zasedeni, rezervacije sprejemamo že za leto 2023,« je dejala Bajžljeva, ki opaža nov trend med mladoporočenci. »Poroke so tudi večdnevne, ne izvajajo se več le ob sobotah, temveč tudi ob petkih in drugih dneh v tednu. Posebnost poroke pri nas je pogostitev z lokalno hrano, tipično za to okolje, kot so žganci, masovnek in štruklji,« je še povedala sogovornica. Na Krvavcu so se poročili tudi pari iz Avstralije, Nove Zelandije in Nizozemske.



Hotel Rozka na Krvavcu je naj butični hotel leta 2021. / Foto: Primož Pičulin

Po Edvardu Peperku bodo poimenovali ulico

JASNA PALADIN

Kamnik – Občina Kamnik predlaga, da bi po Edvardu Peperku v mestu poimenovali eno od ulic na območju KA-23 Kamnik – Poljane,

ki je v bližini objekta Dom kulture Kamnik, v katerem je bil skupaj z ostalimi sodelavci nekaj časa tudi nastanjen. Peperko, rojen Kamniččan, se je kot pripadnik Teritorialne obrambe boril v

osamosvojitveni vojni in bil pri Trzinu smrtno ranjen. V spomin na njegovo predanost domovini so že poimenovali eno izmed slovenskih vojašnic. V občini Trzin so ob 30. obletnici njegove

smrti in vojne za Slovenijo odkrili spominsko znamenje. S poimenovanjem ulice pa bi se mu poklonili tudi v rodnem Kamniku. Občinski svetniki bodo o predlogu glasovali na februarjski seji.

Bliža se Festival gorniškega filma

Najboljše filme z gorniško tematiko si bo med 14. in 19. februarjem znova mogoče ogledati tudi v Domžalah in Radovljici.

JASNA PALADIN

Domžale – Društvo za gorsko kulturo iz Domžal v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije pripravlja že 16. Festival gorniškega filma, ki bo med 14. in 19. februarjem v Cankarjevem domu v Ljubljani, Mestnem kinu Domžale, Linhartovi dvorani v Radovljici in Mestnem kinu Metropol v Celju. Ljubitelje gora čaka 28 filmov, tri predavanja in dva tematska pogovora.

Festival bo 14. februarja ob 20. uri v Ljubljani in Radovljici slovesno odprl dokumentarni film Stena – vzpon do zlata, olimpijska zgodba štirih elitnih plezalk, tudi naše Janje Garnbret. Med filmi (vsi so predstavljeni na spletni strani festivala gorniski.si) bo v tekmovalnem programu kar šest filmov slovenskih ustvarjalcev.

Obiskovalci bodo lahko prisluhnili trem predavateljem. Alpinist in gorski vodnik Luka Stražar, tudi prejemnik dveh zlatih cepinov, bo občinstvo popeljal od

domačih sten preko granta osrednjih Alp vse do Himalaje in prvenstvene smeri na Tsoboje. Alpinist, himalajec, gorski reševalec in zdravnik Iztok Tomazin bo ob knjigi Na meji predstavil tihotapske in druge z mejami v gorah povezane zgodbe od Karavank do Himalaje. Ivan Rejc, ki je že več kot 45 let zapisan alpinizmu, pa bo obudil spomine na svojo bogato alpinistično pot in 40-letnico prve primorske odprave na Aconcagua.

Slovenska šola za nepalske gorske vodnike bo v središču pozornosti ob izidu monografije Z znanjem do zvezd, ki je posvečena Alešu Kunaverju ter številnim inštruktorjem in zdravnikom, ki so štirideset let nesebično in prostovoljno urešničevali plemenito idejo o šolanju nepalskih domačinov. Romarke, tri izjemne mlade ženske – Maruša Orel, Hana Geder in Jera Musič –, ki so premagale kulturne daljinske pohodniške poti, pa bodo svoje vtise in spoznanja delile na pogovornem večeru.

Fotonatečaj za koledar

Kranj – Mestna občina Kranj (MOK) občanke in občane vabi k sodelovanju na fotonatečaju za koledar za leto 2023, ki ga nameravajo ustvariti z avtorskimi fotografijami, nastalimi na območju kranjske občine. Fotonatečaj bo potekal skoraj do konca leta, vsako četrletje pa bodo izvedli glasovanje za najboljšo prejeta fotografijo. Tako bodo izbrali dvanajst fotografij, ki jih bodo uvrstili v koledar. Zanimajočimi občani lahko svoje fotografije pošljejo na e-naslov koledar@kranj.si. Vsak lahko pošlje eno fotografijo, ki je nastala v obdobju zadnjih treh mesecev. Za prvo glasovanje pridejo v poštev fotografije, posnete od decembra 2021 do konca februarja 2022. Rok za oddajo fotografij za prvo glasovanje je 28. februar. Sprejemajo le digitalne fotografije v barvni ali črno-beli tehniki, na katerih so lahko izvedeni le popravki, ki ne spreminjajo vsebine fotografij. Več informacij je objavljenih na spletni strani MOK.

Ob barju postavili interpretacijsko točko

Bled – Občina Bled je ob svetovnem dnevu mokrišč, ki ga zaznamujemo 2. februarja, v okviru projekta Mala barja – Marja dokončala postavitev interpretacijske točke na območju Povirje vzhodno od Bodešč pri Bledu. Povirje s karbonatnim nizkim barjem leži na nekdanjih savskih terasah ob Savi Dolinki in je eno redkih ostankov mokrišč na ozemlju med Savo Dolinko in Savo Bohinjko. Lehnjakovi izviri na pobočju med dvema savskima terasama napajajo nižje ležeče barje, kjer je prisotno tudi večje rastišče navadne rezike. Barje je življenjski prostor redkega kačjega pastirja koščičnega škratca in drugih redkih živalskih vrst.

Pri ruševinah Sempetove hiše bodo položili venec

Bašelj – Jutri, v soboto, 5. februarja, organizirajo srečanje pri ruševinah Sempetove hiše in spominskega obeležja pod Sv. Lovrencem nad Bašljem. V spomin na tragični dogodek pred osemdesetimi leti bodo položili venec. Organiziranega pohoda do spominskega obeležja ne bo, zato ste vabljeni individualno in ob upoštevanju vseh preventivnih ukrepov.

Občinska proslava bo v Sokolskem domu

Škofja Loka – Občina Škofja Loka bo osrednjo prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravila v torek, 8. februarja, ob 19. uri v Sokolskem domu Škofja Loka. Slavnostni govornik bo član igralskega ansambla Loškega odra in prejemnik številnih nagrad v letu 2021 Bojan Trampuš.

KINO SPORED

CINEPLEX, KRANJ

Sobota, 5. 2.
18.15, 20.00 PADEC LUNE
15.15, 16.15, 19.00 ŠOLA ČAROBNIH ŽIVALI
20.15 ULICA NOČNIH MOR
15.00, 16.00, 17.00, 18.00 VELIKI RDEČI PES CLIFFORD, sinhro.
20.45 THE KING'S MAN: ZAČETEK
21.00 MATRICA: OBUDITEV
17.40, 20.30 SPIDER-MAN: NI POTI DOMOV
15.30 ZAPOJ 2, sinhro.
17.15 HIŠA GUCCI

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 4. 2.
20.00 ZASTOJ
Sobota, 5. 2.
18.00 ŠOLA ČAROBNIH ŽIVALI
20.00 TELESCE
Nedelja, 6. 2.
17.00 ŠOLA ČAROBNIH ŽIVALI
19.00 TELESCE

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE, KRANJ

Sobota, 5. februarja
10.00 Svetlana Makarovič/Mini Teater: KORENČKOV PALČEK (v dvorani PGK)

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **OBOGATITE SVOJE PRAKTIČNO ZNANJE**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 21. januarja 2022, so: **Ivan Grašič** iz Kranja in **Elizabeta Mohorič** iz Vodice, ki prejmeta 1. in 2. nagrado (dereze Veriga K.F., Lesce), **Marija Vrhovnik** iz Mengša, ki prejme 3. nagrado (knjiga Več kot sanje/Jaz, midva, mi). Nagrajencem čestitam!



Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE



Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA



RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti



PROSIMO, DARUJTE KRI!

885 – OZ Kranj vijačno vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V GOSTILNI PR' BIZJAK - PREDDVOR
V PONEDELJEK, 7. 2. 2022

PREDRUŽITE SE VELIKO DRUŽNI KRIVOGAJALCEV MED 7. IN 13. URO!

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII
051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Krvodajalcem se zahvaljujemo za odlobo, razumevanje ter upoštevanje vseh preventivnih varnostnih ukrepov.

www.daruj.kri.si
BREZPLAČNA OBSTAVA

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtda do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

DODATNO AKCIJA – BANJA VRUČICA 25. 3.–1. 4.; NOVO – BANJA KULAŠI 15.–25. 2.; TURISTIČNI BONI: RADENCI 13.–18. 2., MORAVSKE TOPLICE 13.–18. 2., BERNARDIN 10.–14. 3., STRUNJAN 9.–14. 3., ŠMARJEŠKE TOPLICE 3.–8. 4., DOLENJSKE TOPLICE 3.–8. 3., MORJE: DUGI OTOK, LASTOVO, OREBIČ.
www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki **Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.**

Za vse prireditve je obvezno spoštovanje vladnih odlokov in priporočil NIJZ za zajezitev covid-19.

PIREDITVE

Ob slovenskem kulturnem prazniku

Kranj – MePZ Petra Liparja Društva upokojencev Kranj ljubitelje zborovske glasbe ponovno vabi na tradicionalno Podoknico pred Prešernovo hišo v Kranju, ki bo v ponedeljek, 7. februarja, ob 18. uri.

Visoko – Kulturno-umetniško društvo Valentin Kokalj Visoko vabi v ponedeljek, 7. februarja, ob 19. uri na spletni ogled proslave ob slovenskem kulturnem prazniku z naslovom Z občutkom lepega gre do srca. Povezava do ogleda predstave bo dostopna na spletni strani Občine Šenčur.

Adergas – Kulturno-umetniško društvo Pod lipo Adergas v sodelovanju z Občino Cerklje na Gorenjskem vabi v društveno dvorano v Adergasu na ogled razstave, posvečene slovenskemu kulturnemu prazniku 8. februarju, z naslovom Pesnikova podoba. Odprtje razstave bo v torek, 8. februarja, ob 16. uri – po končani proslavi, ki se bo začela ob 15. uri pred cerkvijo v Adergasu. V primeru slabega vremena bo proslava v dvorani. Ogled razstave bo možen še v soboto, 12., in nedeljo, 13. februarja, med 9. in 12. uro in med 14. in 17. uro.

Železniki – Kulturno-umetniško društvo France Koblar Železniki vabi na ogled proslave ob slovenskem kulturnem prazniku. Naslov proslave, ki je posvečena Francetu Prešernu, je Zmeraj prekrasna je pesem. Zaradi koronasituacije bo proslava v celoti posneta in objavljena, in sicer v torek, 8. februarja, na spletni strani KUD France Koblar Železniki. Nastopili bodo: Miloš Šmid, Alenka Bertonec, Cerkveni pevski zbor Župnije Železniki, Francetovi orgličarji ter recitatorji Matej Šubic, Katarina Primožič, Andreja Kenda in Mateja Markelj.

Železniki – Muzejsko društvo Železniki na večer slovenskega kulturnega praznika, 8. februarja, ob 18. uri vabi na tradicionalno – že deveto – kulturno-družabno prireditev Pred plavžem mi pesem povej. Prireditve si lahko ogledate s klikom na spletno povezavo srečanja <https://arnes.si/zoom.us/j/94586950928?pwd=U1JlMkxwS3lENERT3VIQoNCZz09>, Meeting ID: 945 8695 0928. V društvu vabijo vse, ki bi v tem večeru radi deklamirali ali brali, peli in igrali, pripovedovali zgodbe ... ali pa le poslušali in malce pokramljali. Vse, ki želite nastopiti, prosijo, da do nedelje, 6. februarja, zvečer to sporočite Katarini Primožič na e-naslov: kaprimai@gmail.com.

Breznica – Kulturno društvo dr. France Prešeren ob slovenskem kulturnem prazniku vabi na odprtje slikarske razstave ter pesniški večer, ki bosta v ponedeljek, 7. februarja, ob 18. uri v kulturni dvorani na Breznici. Na ogled bodo slike, ki so nastale na slikarski koloniji v januarju s tematiko Čebelarju, svoje pesnitve pa bodo predstavile pesnice, ki se redno udeležujejo pesniških večerov društva ter nekateri novi obrazi.

LOTO

Rezultati – žrebanje 2. 2. 2022
3, 4, 17, 23, 26, 32, 36 in 21

Loto PLUS: **1, 7, 12, 13, 24, 36, 38 in 19**
Lotko: **8 2 1 1 5 7**

Sklad 6. 2. 2022 za Sedmico: **1.010.000 EUR**
Sklad 6. 2. 2022 za PLUS: **930.000 EUR**
Sklad 6. 2. 2022 za Lotko: **300.000 EUR**

IZLETI

Pot kulturne dediščine Žirovnica

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi v torek, 8. februarja, na pohod po Poti kulturne dediščine Žirovnica. Zmerne hoje skupaj z ogledi bo dobre štiri ure (11 kilometrov). Prevoz bo z lastnimi avtomobili ali rednim avtobusom. Informacije daje in prijave zbira do ponedeljka, 7. januarja, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Na Apnišče

Šenčur – Turistično društvo Šenčur organizira v soboto, 12. februarja, jubilejni pohod na Apnišče po krožni poti iz Šenčurja. Skupne zmerne hoje bo od tri do štiri ure. Informacije daje in prijave zbira do četrtda, 10. februarja, Franci Erzin, tel. 041 875 81

Pohod v Kranj in proslava

Kokrica – Društvo upokojencev Kokrica sporoča, da bo februarški pohod v torek, 8. februarja, in sicer v Kranj. Ker je takrat kulturni praznik, se bodo zbrani najprej poklonili našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu, nato pa se bodo udeležili še proslave. Zbor udeležencev bo ob 9. uri pred Mercatorjevim centrom na Kokrici.

OBVESTILA

Dan odprtih vrat

Železniki – V Muzeju Železniki bo v torek, 8. februarja, od 15. do 19. ure dan odprtih vrat. Vstop bo prost.

Predstavitve nove številke Vigenjca

Kropa – V torek, 8. februarja, bo ob 18. uri v Kulturnem domu Kropa predstavitev nove številke Vigenjca, glasila Kovaškega muzeja, z naslovom Dediščina prehrane v Kropi in Kamni Gorici. V kulturnem programu bo nastopila Dramska skupina Čofta.

RAZSTAVE

Ljudska glasbila sveta

Šenčur – Občina Šenčur vabi na ogled virtualne razstave Folklornega društva Šenčur z naslovom Ljudska glasbila sveta. Razstava bo odprta od 8. do 27. februarja ob torkih in petkih od 17. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10. do 12. ure.

PREDAVANJA

O ključnem pomenu mokrišč in njihovem kritičnem stanju

BSC Kranj in Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v okviru usposabljanja vodnikov po Podonavju projekta Danube Guides Action 10. februarja ob 18. uri vabita na naravoslovno izobraževanje Mokrišča – ključni del mreže vitalnih vodnih ekosistemov in varovanja okolja. O ključnem pomenu mokrišč in njihovem kritičnem stanju bo govoril dr. Mihael Jožef Toman, profesor na Biotehniški fakulteti UL, priznani strokovnjak in aktiven zagovornik varstva (vodnega) okolja. Gre za 2. predavanje v okviru izobraževalnega sklopa za vodnike po Podonavju Naravna dediščina Save in mokrišč na Gorenjskem ter njena interpretacija. Udeležba na dogodku je brezplačna, obvezna pa je najava udeležbe. Na podlagi tega vam bodo poslali povezavo za predstavitev na Zoomu. Najava udeležbe in več informacij na: info@ctrp-kranj.si, GSM: 040 303 752 in 040 733 344 ter FB-stran Centra.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si



www.pgk.si

PETKOVA PRIREDITEV

Izvajca: **Uš lutke**

JURI MURI V AFRIKI

Petek, 4. februar 2022, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA

Izvajca: **Mini teater**

KORENČKOV PALČEK

Sobota, 5. februar 2022, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj





Navodila za pripravo jedi za brezglutensko dieto odslej najdete tudi v novi knjigi, ki vključuje recepte za različne vrste kruha, peciva, sladice, prigrizkov, glavnih jedi in priloge.

256 strani, mere: 21 x 21 cm, trda vezava

12⁸⁰
EUR

* poština

Gorenjski Glas

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.



Vas zanima, kako se vnuki učijo pomembnih vrednot in življenjskih modrosti, ki jim pomagajo, da v času odrasčanja bolje razumejo sebe in druge? Vzemite v roke Kuharske prismođarije, v njej boste našli namige, ki jih je vredno posnemati ter tudi kuharske recepte!

Redna cena knjige je 20 €, če jo naročite na Gorenjskem glasu je cena le

17
EUR

* poština

Gorenjski Glas

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.



Nosilka osrednjega lika je socialna delavka Kristina. Pri svojem delu se nenehno sooča z ljudmi, ki jim pomaga v stiski. Ko jo sredi vročega poletja najdejo mrtvo na nekem parkirišču v Šentvidu, nihče niti ne sluti, kdo bi lahko bil kriv za njeno smrt. Je njena smrt povezana z izginotjem dečka pred petdesetimi leti, morda z izginotjem deklice Pije? Psihološki triler izpod peresa žirovske pisateljice Milene Miklavčič vas bo navdušil, prebrali ga boste na mah!

Redna cena knjige je 25 €. Če knjigo naročite na Gorenjskem glasu je cena le

22,50
EUR

* poština

Gorenjski Glas

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.



FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

MOTORNA VOZILA AVTOMOBILI

PRODAM
HONDO Civic, 1.4, letnik 2010, tel.: 04/58-01-525, 040/334-301 22000302

HYUNDAI Getz 1.1, letnik 2006, tel.: 031/611-147 22000301

VOLKSWAGEN FOX, prevoženih 120.000 km, lepo ohranjen, tel.: 030/652-440 22000313

KUPIM
ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Druškovca 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 22000282

DRUGA VOZILA
PRODAM
KAMP prikolico, dvoosno, viš. cen. razred, 12 V, 220 V in plin, 6 metrov, l. 97, cena 5.200 EUR, tel.: 031/374-706 22000304

AVTODELI IN OPREMA
PRODAM
ZIMSKE gume za Berlinga, na železnih platiščih Kleber HP2 205/65 R15, tel.: 041/694-938 22000246

GRADBENI MATERIAL

KURIVO
PRODAM
DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 22000275

GABROVA drva in debele okroglice, suhe, lahko razrezane, možna dostava, tel.: 031/616-879 22000294

SUHA bukova in hrastova drva, tel.: 031/826-621 22000010

SUHA bukova in mešana drva, tel.: 041/841-632 22000283

SUHA mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235 22000298

SUHA bukova razžagana drva in gozdarski traktor goseničar, Gorje, tel.: 031/561-707 22000303

SUHA bukova drva. Dostava po dogovoru, tel.: 041/558-748 22000307

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO
PRODAM
KUHINJSKO okroglo mizo, 120 cm, in inox dvojno pomivalno korito 80 x 50 cm, tel.: 031/283-960 22000308

ZELO ugodno – dva nova siva okrogla pletena tabureja, tel.: 031/223-834 22000305

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM
PRALNI stroj Beko 7 kg, malo rabljen, dobro ohranjen, cena 200 EUR, tel.: 031/302-411 22000289

AVTOVLEKA MEGA

ODKUPIMO:

- POŠKODOVANA VOZILA
- KARAMBOLIRANA VOZILA
- VOZILA V OKVARI
- RABLJENA VOZILA

ODVOZ VOZIL NA RAZGRADNJO.

GREGA MEZE S.P., LESCE
M: 040 629 675

UMETNINE, NAKIT

PRODAM
TAPISERIJE Križev pot, 15 postaj, 170 x 130 cm, vrednost 125.000 EUR, cena – dogovor, tel.: 040/567-544 22000223

STARINE

KUPIM
STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 22000280

KMETIJSKI STROJI

KUPIM
REPOREZNICO, tel.: 031/285-427 22000306

TRAKTOR in kmetijske stroje, lahko v okvari, tel.: 031/500-933 22000310

TRAKTOR, starost do 10 let, okrog 100 konjev, tel.: 041/604-476 22000314

PRIDELKI

PRODAM
KORUZO, tritikalo in ajdo, tel.: 040/355-865 22000297

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM
3 tedne staro teličko LS/ČB, tel.: 040/529-834 22000315

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne in grahaste pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 22000278

BIKCA ČB, starega 14 dni, tel.: 041/342-350 22000285

PONIJA – šetland, starega 4 leta, za nadaljnjo rejo, cena po dogovoru, tel.: 031/545-085 22000295

PUJSE, težke od 30 do 120 kg, možna izbira moškega spola in možna dostava, tel.: 041/455-732 22000256

TELICO simentalko v 9. mesecu brejosti, tel.: 031/225-062 22000296

TELIČKE LS, stare 20 dni, tel.: 041/655-969 22000300

KUPIM
NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 22000277

OSTALO

PRODAM
BALE otave in sena, tel.: 031/304-351 22000293

DVA hrastova soda – čebra za npr. kisanje zelja, 80 in 100 l, tel.: 031/283-960 22000309

KUPIM

AŽ panje, tel.: 070/737-932 22000316

SILAŽNO balo, okolica Cerklj, tel.: 030/270-280 22000299

ZAPOSLOTITVE (m/ž)

NUDIM

MANJŠI studio išče frizerko ter osebo za dodajanje las in popravilo lasulj. Prednost imajo kandidati z izkušnjami pletenja, kvačkanja in delanja gobelinov. Fi Potencial, d.o.o., Komenskega 1, Kranj, tel.: 031/444-868 22000312

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 22000276

ADAPTACIJA – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo 22000281

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj, izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 22000279

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 21002913

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 21002914

IŠČEM

IŠČEM osebo za čiščenje, ostalo po dogovoru, tel.: 031/444-868 22000311

RAZNO

PRODAM

SENO 1.500 kg, zimске gume na železnih platiščih Kleber HP2 205/65 R15, tel.: 041/694-938 22000244

Zahvale, osmrtnice

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po telefonu: 04 201 42 47 ali e-pošti: malioglas@g-glas.si

Gorenjski Glas



Roman je literarni spomenik aleksandrinkam, Slovenkam, ki so v obdobju med obema vojnama odhajale po zaslužek v Egipt – v Kairo in predvsem v Aleksandrijo.

296 strani, mere: 14,5 x 20,5 cm, trda vezava

10
EUR

* poština

Gorenjski Glas

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta

MILANA ŽEPIČA
1936–2022

iskrena hvala vsem, ki ste se osebno in pisno poslovlili od njega ter darovali v dobro Paliativne oskrbe Gorenjske (Palias) ali poklonili cvetje in sveče. Hvala tudi pevcem, gospodu Mirku Poličarju za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Predvsem pa iskrena zahvala dr. Lopuhovi in gospe Mileni iz društva Palias ter vsem negovalkam za skrb in nego ob njegovi boleznini.

Vsi njegovi



Olajšali iskanje grobov

Kranjsko pokopališče z okoli 5500 grobovi sodi med večje v državi, zato iskanje grobov, katerih lokacije ne poznamo, lahko postane zahtevna naloga. Iskanje po novem zelo olajša aplikacija za iskanje grobov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Komunala Kranj je po vzoru nekaterih drugih večjih pokopališč uvedla aplikacijo za iskanje grobov na mestnem pokopališču v Kranju in pokopališču v Bitnjah, ki ju upravlja. »Aplikacija se je že dobro prijela, saj beležimo od sto do tudi tristo ogledov na teden. Tudi dosednji odzivi uporabnikov aplikacije so zelo pohvalni. Prej so številni prišli v pisarno povprašati o lokaciji posameznega groba ali pa so za to informacijo zaprosili po elektronski pošti. Zdaj si vsak lahko iskani grob poišče sam, doma si lahko natisne tudi zemljevid poti do njega,« je razložil Gregor Kern, vodja delovne enote Pogrebna služba Komunale Kranj.

Iskalnik grobov uporabniku izriše najkrajšo pot od glavnega vhoda na pokopališče do iskanega groba. Zemljevid je, kot že omenjeno, mogoče tudi natisniti. Grob poiščete tako, da v iskalnik vnesete vsaj priimek pokojnika in ime pokopališča (Kranj, Bitnje), priporočljivo pa je vedeti tudi letnico rojstva ali smrti, kar bo pomagalo zožiti seznam

zadetkov. »Še bolje kot letnico rojstva je vedeti letnico smrti, saj so v preteklosti, pred štirimi, petimi desetletji, v bazo pokojnikov vpisovali samo datume pogreba,« je pojasnil Kern. Pod zemljevidom poti do groba aplikacija prikaže tudi fotografijo iskanega groba.

Projekt bodo še nadgradili, je napovedal Kern: »Trenutno je izhodiščna točka za izris zemljevida ob vežicah pri glavnem vhodu. Nadgradnja, ki naj bi jo izvedli še letos, bo uporabniku izrisala pot do iskanega groba s katerikoli lokacije na pokopališču, na kateri se bo nahajal. Prav tako bomo na vse štiri vhode izobesili tloris pokopališča, kar bo obiskovalcu še olajšalo orientacijo na pokopališču, ki je z osmihi hektarji površine in skoraj 5500 grobovi med večjimi v državi.« Na pokopališču so skupine grobov združene v t. i. kareje. Ti imajo oznake, ki so napisane na informativnih tablicah ob kareju. Tablice so stare že nekaj desetletij, zato jih namestijo Komunalna še letos zamenjati z novimi, ki bodo na zadnji strani označene s QR kodo. Ko jo boste prebrali



Aplikacija za iskanje grobov uporabnika do zelenega groba trenutno vodi od izhodiščne točke pri glavnem vhodu na kranjsko pokopališče. / Foto: Simon Šubic

s telefonom, boste po vnosu iskalnih podatkov prejeli informacijo, na kateri točki pokopališča se tisti trenutek nahajate.

Preden je aplikacija zaživela – kmalu po lanskem dnevu spomina na mrtve –, so morali v Komunali Kranj opraviti še približno leto dni predhodnega dela. »Fotografirali smo vseh 5465 grobov v Kranju in 1147 grobov v Bitnjah ter podatke o pokojnikih z nagrobniško prepisali v digitalni kataster grobov. Na seznamu pokojnikov je na pokopališču v

Kranju trenutno zabeleženih 14.620 oseb, v Bitnjah pa 3186. Naj opozorim, da aplikacija ne bo našla groba na novo pokopanega, dokler ime pokojnika ne bo vpisano na nagrobnik, kar omogoča pravičen vnos podatkov v kataster. Obstaja tudi možnost zamenjave fotografije groba, če najemnik z objavljeno fotografijo ni zadovoljen,« je razložil Kern.

Povezava do iskalnika grobov je objavljena na spletni strani Komunale Kranj, poiskati jo je možno tudi v Googlovem brskalniku z vnosom gesla »iskalnik grobov Kranj«, lahko pa z mobilnim telefonom zgolj preberete QR kodo, ki se nahaja na informativni tabli pri glavnem vhodu na pokopališče. Ob tem pa, priporočamo, izklopite funkcijo samodejnega vrtenja zaslona. S pomočjo aplikacije samo iskanje groba ni zapleteno (preizkušeno!), v Komunali Kranj pa zagotavljajo, da bodo zaposleni na kranjskem pokopališču vsakogar, ki ni več branja zemljevida ali rokovanja s telefonom, osebno pospremili do iskanega groba, kakor so ravnali tudi do zdaj.



Gregor Kern, vodja pogrebne službe v Komunali Kranj / Foto: Simon Šubic

Odprtje doma prestavili na marec

Novozgrajeni dom starejših občanov v Žireh bi po prvotnih načrtih lahko stanovalce sprejel že v začetku leta, a zaradi pomanjkanja kadrov še vedno sameva.

MATEJA RANT

Žiri – V domu starejših občanov v Žireh si zato družba SeneCura ta čas prizadeva čim prej pridobiti zaposlene, saj bi potem takoj lahko začeli sprejemati tudi prve stanovalce, je pojasnila poslovna direktorica SeneCure Slovenija Sanda M. Gavranovič. Ta čas jim najbolj primanjkuje srednjih medicinskih sester oziroma zdravstvenih tehnikov.

»Sprva smo zaključevanje zaposlitev načrtovali do konca preteklega leta, vendar nam to ni uspelo, zato smo oglaševanje kadrovskih oglasov ponovili,« je razložila Sanda M. Gavranovič. Primorani so bili prestaviti tudi začetek delovanja doma, za zdaj je predvideno, da se bo to zgodilo v marcu. »Upamo, da nam do takrat uspe dobiti tudi nujno potreben kader. Pri tem dajemo, tako kot pri sprejemanju stanovalcev,

prednost domačinom, saj nam je v interesu lokalna vpetost doma v kraj.« Vsi, ki bi se želeli zaposliti v novem domu, lahko prijave oddajo na elektronski naslov: kadri.ziri@senecura.si. »Zaposlenim ponujamo številne ugodnosti, kot so višji regres, božičnica, nagrada ob zaposlitvi, plačilo dodatnega kolektivnega nezgodnega zavarovanja, plačilo pokojninske premije, možnost fleksibilnega delovnika, plačilo šolnin za potreben kader in dodatno šolanje oziroma izobraževanje ...« Skupaj naj bi delo v domu dobilo 34 novih sodelavcev. Po besedah Sande M. Gavranovič so doslej prejeli tudi že več kot 77 vlog za sprejem stanovalcev, kar po njenih besedah kaže na veliko stisko ljudi in svojcev po potrebi za sprejem. »A dokler kadrovske ne zadostimo potrebam doma, stanovalcev ne moremo začeti sprejemati v dom.«

Obnovili bodo še gospodarsko poslopje

MATEJA RANT

Visoko – Župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež je minuli teden podpisal gradbeno pogodbo za obnovo gospodarskega poslopja na Visokem z izvajalcem del AC Asfalti, ki je med tremi ponudniki oddal najnižjo ponudbeno ceno za izvedbo del, in sicer v višini slabih 450 tisoč evrov, so pojasnili na občini. Gradbena dela pri obnovi gospodarskega poslopja naj bi se začela v teh dneh. Obnovili bodo streho, fasado, celotno leseno stavbeno pohištvo in kovane mreže

na oknih ter arkadne kletne dvorane, prenovili bodo še okna v zgornjih nadstropjih sosednjega objekta dvorca. Za naložbo je občina že lani na javnem razpisu pridobila nepovratna sredstva ministrstva za kulturo v višini 190 tisoč evrov, kar predstavlja polovico upravičenih stroškov obnove, so še pojasnili na občini in dodali, da želi občina s prenovo na dolgi rok prispevati k ohranjanju spomeniško-varstvenih lastnosti Visoške domačije, kulturnega spomenika državnega pomena, in izboljšati pogoje za njegovo nadaljnje oživljanje.

Bled med najgostoljubnejšimi kraji na svetu

Bled – Spletni rezervacijski portal booking.com je objavil seznam desetih najgostoljubnejših krajev na svetu za leto 2022. Mednje se je uvrstil tudi Bled, ki je zasedel drugo mesto. Izbrane destinacije zagotavljajo najvišjo stopnjo gostoljubja, kar potrjuje tudi več kot 232 milijonov potrjenih ocen na portalu booking.com, ki so jih podali njihovi uporabniki. Bled je po njihovem mnenju kraj, ki sledi trajnostnemu razvoju turizma in je s svojo raznoliko ponudbo športnih aktivnosti in kulturnih znamenitosti odlična destinacija za aktivno preživljanje dopusta. Za nepozabno doživetje Bleda portal priporoča nastanitev v Adora Luxury Hotelu. Bled je prehitelo le južnoitalijansko mesto Matera.

vremenska napoved

Danes bo sprva pretežno jasno, čez dan bodo z jugozahoda prišli oblaki, a bo ostalo suho. Ponekod v Škofjeloškem hribovju lahko občasno rahlo dežuje. Jutri dopoldne se bo zjasnilo, v nedeljo bo delno jasno z občasno povečano oblačnostjo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK



-2/8 °C

SOBOTA



-1/8 °C

NEDELJA



-3/9 °C

